

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon

II. év.

Budapest, 1898, kedd, január 4-én.

4. szám.

Alkotmánysértés!

Abban a fülsiketítő zajban, melyet az obstrukció fegyvercsörtetői teli tüdővel széles e hazában csaptak, a hazaárulás és jogelalkuvás egymásra licizáló zsvivájából állandóan kivált egy érdes, fülsértő hang, egy gonosz szó, melyet a magyar politika gyakorlati szótára eddig nem ismert, s melyet zászlókra írva, mint hajdan a véres kardot, az országban körülhordoztak, dobbal, czintányérral hirdettek, néptelen népgyűléseken ítéletnapja gyanánt lefestettek, mondván a bámuló magyarnak, hogy ime, elérkezett a rémes éjszaka, melynek tizenkettedik órájában megrendül a magyar föld, amikor beáll — az alkotmánysértés.

És csakugyan szorongott a magyar. A hazafias asztaltársaságok Szilveszter-estén tompán ütődtek egymáshoz a kupák, ázott honfikeblek mélyéből nehéz sóhajok emelkedtek ég felé s a nyugdíjas Petur bánok asztalra hajtva terhes fejüket, mormogák: „Jó éjszakát!“ Éjfélkor ütött az óra. És nem mozdult a föld. Majd reggel, mikor kukorékol a hivatalos kakas, el lesz árulva a haza. És fel jött a nap is, soha szebben, mint ujév reggelén nem szórta fénysugarait a magyar glóbusra. A hivatalos kakas pedig álmos szemekkel csak annyit mondott, amennyit máskor: „Passau-nál a Duna 3 centimétert áradt.“

Nini. Hát nem sülyedt el az ország? Az emberek mosolyogva kívánnak egymásnak boldog újévet, a gratulánsok elfogadják a tizes bankjegyet, a határon

békességesen mennek át egymás mellett a makai buza, meg a brünni posztó, szóval: a „ma“ semmiben se különbözik a „tegnap“-tól.

— Nincs hát se rendelet, se alkotmánysértés? zugja az obstrukció.

— Miből élünk „ez új esztendőben?“ mondogatják az aggódó honfiak.

Mint lidércnyomás bűnös lelkeken, oly nyomasztólag feküdt ez a kérdés a hegypart emberei fölött a képviselőház első ülésén. A fegyver visszafelé sült el. Az obstrukció levetkőztetve, meztelen testtel, gunyakacajtól kísérve állott az ország színe előtt. És nem maradt egy parlamenti foszlány, melylyel ledérségét takarhatta volna. Fülsiketítő zajjal, egymást tullicizáló rágalmakkal igyekeztek az utcát az obstrukció hajójába felvenni. Nem sikerült. A kéjencz sóvárgó érzésével gondoltak a napra, melyen a kormányt az alkotmánysértés ingoványára szorítják. Ez se sikerült. És a kötéilverők fonták a hurkot, melylyel a kormányt és az egész szabadelvű pártot megfojtani akarták. De a fonál elszakadt. A függetlenségi párt pedig az ország szégyenpadjára került.

Hát annak az elpocsékolt sok görög-tüznek, országos lármának, müdühöngésnek és szinfalhasogatásnak ez volna az eredménye? Hát a magyar alkotmány épülete körül vívott csatára csak azért volt szükség, hogy a magyar nimbusz és a magyar nemzeti ideál kompromittálva legyen? Hát a féktelenül elszabadult obstrukció erkölcsi és politikai csődje

csakugyan nem képes egyetlen egy nyomra se rámutatni, mely keze ütésétől fakadt?

Egy nyomot sikerült mégis fölfedeznünk. Egy vékonyka repedést, melyet az alkotmány márványfalán nem a kezével, hanem a fejével ütött az obstrukció, midőn nem hallgatva jóbarát és ellenfél szavára, fejjel ment neki a falnak. Szerencsére, nagyobb baj nem történt, mint hogy véresre ütődött az obstrukció feje s egy kis szépséghiba esett az alkotmány tükrén, melyet báró Bánffy Dezső az első ülésben kicsiszolt.

És akit nap-nap után hazaárulással bélyegzett az obstrukció, akit a magyar történet lapjain az alkotmánysértés nehéz bűnével akartak elföldelni, ime, az feláll az ország színe előtt, s mint a jó kőműves, aki a hibát észrevette, néhány kézvonással eltünteti a repedést, melyet az alkotmány márványfalán az obstrukció feje ütött.

Nincs pátenz, nincs rendelet. Él a magyar alkotmány és csorbát nem szenvedett. Csak néhány intézkedésre volt szükség, ama nagyfentosságú állami és közgazdasági érdekek biztosítása miatt, melyek addig is, míg a javaslat törvényerőre emelkedik, védelmét és gondoskodást igényelnek. Egyszerű jegyzékváltásról van szó, az osztrák kormány és a jegybank között, melyek a státusquót ideiglenesen, talán csak néhány napra, fentartják.

Az állam nagy érdeke ekképen mentve van.

Szervusz, Pali bácsi.

— Egy magyar demokrata története. —

Írta: Mikszáth Kálmán.

(Vége.)

Bőr Kristóf volt a legizgatottabb. Nemcsak a haza szent ügye miatt, hanem mert külön is fogadásokat tett a Molnár Pál eljövételére — már azért is, hogy a pártban a lelket tartsa. Hogy még mindig nem jött Molnár Pál, az csak hangosabbá tette:

— No hát, ki fogad még? Ajánlok még öt liter bort. Győpre, no! Ki tartja?

Hanem azért a belsejében szepegett. Az urak szeszélyesek. Az amerikusok azonfelül bolondok is. Hátha még sem jön el? Akkor azután löttek nekünk!

Két kis fiút pillantott meg a Tepelyék falkerítésén.

— Hé, gyerekek! Itt van egy-egy angyalos krajezár, szaladatok fel a toronyba és ha észrevesztek egy négylovas hintót az Őcskődomb tulsó oldalán, intselek nekem a kalapjaitokkal.

A két nebuló hálásan fogadta a fontos szerepet, leugráltak a kerítésről és rohantak a toronynak.

— Upre, pupos! — biztatta őket Bőr Kristóf.

Csunya egy paraszt volt ez a Bőr Kristóf, zömök, vöröshaju, de az arczán nem volt egyetlen szőrszál se (ezért hitták „bőrbajuszúnak“), valami utálatos henczegés, szemtelenség ellenben volt az arczán, de hát mégis hizelegni kellett neki, mert hat likra járt az esze, mint a fiskálisoké s a megye összes parasztbizottsági tagjai őt ismerték el vezérüknek és szó, ami szó, olyan beszédeket tudott kivágni a megyegyűléseken, hogy az urak is összenéztek.

Alig hogy fölértek a kis paniperdák a toronyablakba, mingyárt intettek Bőr úramnak, amire az felvillanyozva kiáltá a tömegek közé:

— Fölteszem a hat ökrömet egy szopós malacz ellen!

— Tartom — sipitá egy vékony hang s csakhamar elbontakozék, utat törve magának Kukla Benjamin, a katabázi szücs. Épen volt egy pár szopós malacza otthon, miért ne tésse meg magát az egyik által hatökrös gazdának?

Már messziről előnyújtotta parola okáért a tenyerét.

— Csak hozza ké' közelebb azt a disznólabát — hetykélkedék Bőr Kristóf s aztán kész-

segesen csapódott össze a két gentlemantenyer.

— Üsse szét, professzor uram!

Ezek az utóbbi szavak Mráz József tanár urhoz valának intézve, aki sorfalat állt ott az ő diákjaival, mivelhogy leveleki Molnár csak a múlt héten ajándékozott tízezer forintot a gimnáziumra, illik, midőn először léssen a városba érkezendő, a gimnázium is künn legyen a fogadtatásnál.

Mráz József egyike lévén a tipikus „tanügyi bácsiknak“, nagy sulyt helyezett saját énjére és a saját tankönyveire, hát egy kicsit derogált neki, hogy a discipulusok szemeláttára olyan prózai dolgot végezzen, mint a Bőr Kristóf tenyerének elválasztása a Kukláétól, ő, aki csak mondatokat szokott szétválasztani.

Ugy tett, mintha nem hallaná s tovább magyarázta tanítványainak (mert szeretett pózolni a nagyközönség előtt) a hexametert és pentametert. Mellét kifeszítette, szeméi vadul forogtak s fölöttük a ránczok fel s alá futkostak azon a szűk területen, amit közönségesen Mráz homlokának szokás nevezni.

— Meg kell tanulnotok a hexametert, pentametert amici. Nagyon könnyű. Az semmi, hogy most az utcán vagyunk. Uteza, nem uteza. Tudományt nem zsenirozza szinhely.

Am a kormány még többet is akar. Önmaga veti fel a felelősség kérdését, belevonja azt a még folyó vitába s a miniszteri felelősség alkotmányos elvé alapján felmentvényt kér a törvényhozástól azért a cselekményeért, melyet az ország érdekében elkövetnie kötelességében állt. Ez tiszta, korrekt, alkotmányos eljárás.

És ezzel az a repedés is el van tüntetve.

Épségben áll megint a magyar alkotmány és szüzi tisztaságát folt nem érinti. A magyar föld se rendült meg, hiába hirdették előre, a bankót is elfogadják s a német és magyar finánczok se verekednek a határon. Szóval: tovább mozog a föld s egygyel kevesebb baja van a magyarnak.

De vajjon mindez az obstrukció érdeme-e?

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése van.

A honvédelmi budget. A képviselőház pénzügyi bizottsága Tisza Kálmán elnöke alatt tartott mai ülésében, melyen a kormány részéről báró Fejérváry miniszter és Gromon államtitkár voltak jelen, tárgyalás alá vette a honvédelmi tárca 1898. évi költségvetésének előirányzatát. (Előadó Szorb György.)

Farbaky kérdést intéz a miniszterhez az iránt, vajjon a dinamit- és robbantószerkezt gyártását nem fogják-e állami kezelésbe venni, illetőleg monopóliummá tenni? Báró Fejérváry Géza miniszter azt válaszolja, hogy ez ügyben ma még határozottan nem nyilatkozhatik. A kérdés azonban tárgyalás alatt áll s valószínű, hogy monopólium lesz. Palszky Ágost azt a véleményt fejezi ki, hogy ez a monopólium a monarchia két államát csakis külön-külön illetheti meg. — Gajári Ödön ugyanily értelemben nyilatkozik s felhívja a miniszter figyelmét a kérdés közgazdasági fontosságára, s nevezetesen arra a befolyásra, melyet a kérdés a bányászati iparra gyakorol. Gondoskodják továbbá arról, hogy a vadászati löpor kellő mennyiségben s mindig készletben legyen. — Farbaky megjegyzi, hogy a mostani túlságosan magas dinamit-árak igen káros befolyással vannak a bányászat fejlődésére, ami remélhetőleg másként

lesz, ha a dinamit-gyártás állami kezelés alá kerül. — Hegedűs kiemeli, hogy bármit tervez is a kormány, a kérdésnek mindenesetre törvényhozási elhatározás alá kell kerülnie.

Báró Fejérváry Géza miniszter utal arra, hogy a kérdés az érdekelt miniszteriumok közt épen most tárgyalás alatt lévén, nincs abban a helyzetben, hogy részletes felvilágosításokat adhatna; mindenesetre azonban a lehetőség szerint figyelemmel lesz a felhozott kívánalmakra.

Gajári Ödön kérde, hogy a honvédségi intézeteknél alapítványok létesítése tekintetében mily eredményeket mért fel a társadalmi tevékenység?

Báró Fejérváry Géza miniszter azt válaszolja, hogy a hadapród-iskoláknál eddig 89, a a Ludovika-Akadémiánál és főreáliskolánál 21 alapítványt tettek, majdnem kivétel nélkül a törvényhatóságok és városok. Magánalapítvány három van: báró Talliáné, id. báró Wodianer Alberté és az esztergomi káptalané. Gajári Ödön szerint elvárható, hogy a pénzügyi és közgazdasági testületek is felkarolják ezt a hazafias ügyet. Sajnálattal vette tudomásul, hogy a főpapság és káptalanok mindössze csak egy alapítványt tettek, holott jövedelmük nagy részét azért huzzák, hogy egykor a honvédelem terheit is viseljék.

A költségvetés egyes tételét az előadó ismertetése és báró Fejérváry miniszter felvilágosításai után minden változtatás nélkül elfogadta a bizottság, valamint tudomásul vette az előadó és Münnich Aurél véderő bizottsági előadó ismertetése után — a miniszter jelentését a Ludovika-Akadémia állapotáról, a hadsereg tisztképző intézeteiben levő alapítványi helyekről, a hadmentességi díjalap állapotáról, a honvéd-menházról s a közös hadseregből a honvédséghez történő áthelyezésekről. A két első jelentés tárgyalásának kapcsán báró Fejérváry miniszter hangsúlyozta annak kívánatos voltát, hogy az ifjúság buzdítása a Ludovika-Akadémiába minél nagyobb számmal való jelentkezésre.

A bizottság holnap tartandó ülésében az igazságügyi tárca költségvetését veszi tárgyalás alá.

Változások a főrendek között. A főrendiháznak 1885-ben történt reformja alkalmával tudvalevőleg ötven főrendet választottak. Ezek közül ez idő szerint már csak 34 van életben és pedig egy herceg, tizenhét gróf és tizenöt báró. Az ugyancsak 1885-ben életösszigián kinevezett főrendek közül ez idő szerint még 17 van életben. Közülük három báró és egy gróf időközben elnyerte az örökös tagsági jogot s lemondott az életösszigián kinevezés jogozimén birt főrendiházi tagságáról.

A katolikus autonómia. A katolikus egyház önkormányzatát szervező kongresszus által megválasztott 27-es bizottságot, annak elnöke, gróf Szapáry Gyula, január 11-én délelőtt 10 órára ülére hívta egybe. Az ülést a főrendiház bizottsági terében tartják meg.

A Közép-Duna szabályozása. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ma a képviselőházban a következő törvényjavaslatot nyújtotta be:

Törvényjavaslat

az 1895. évi XLVIII. törvénycikk egyes rendelkezéseinek módosításáról.

1. §. Az 1895. évi XLVIII. törvénycikk 4. §-a akkép módosítottatik, hogy a földmívelésügyi miniszterium költségvetésébe az idézett törvény alapján vízi beruházásokra évenként felveendő három millió osztrák értékű forint terhére teljesíthető munkálatokon felül az 1898. és 1899. években, továbbá három, illetőleg két millió az 1900-tól 1907-ig bezárólag terjedő nyolcz év alatt pedig évente 750.000 osztrák értékű forint erejéig szintén ily munkálatok hajthatók végre.

Az 1895. évi XLVIII. törvénycikk 4-ik §-ának egyéb rendelkezései változatlanul érvényben hagvatnak.

2. §. Ha a földmívelésügyi miniszterium költségvetésben az 1895. XLVIII. törvénycikk 3. §-ának rendelkezései szerint vízi beruházásokra felveendő összegekben felül, a jelen törvény 1. §-ában adott engedély alapján további összegek terhére vízi beruházások fogatba vétetnek és az e beruházások céljaira engedélyezett összegek az illető számadási év végeig fel nem használhatók, a fel nem használt maradványok a következő években is felhasználhatók.

Az 1909-iki számadási év végén tul azonban ily felhasználásnak helye nincs.

3. §. Jelen törvény kihirdetése napján lép életbe. Végrehajtásával a földmívelésügyi és pénzügyi m. kir. miniszterek bizatnak meg.

Budapesten, 1898. január hó 3-ikán.

Beadja:

Darányi Ignác,
földmívelésügyi m. kir. miniszter.

A helyzet.

Jóformán az volna a helyes czim, hogy *A kibontakozás*. Mert a helyzet a mai nappal majdnem teljesen tisztázódott, az izgatottság megszűnt, a harcias kedv lelohadt és szinte bizonyos, hogy holnap, vagy holnapután már nem lesz se obstrukció, sem törvényen kívüli állapot.

(Egy kicsit tótosan beszélt, mert a felvidékről való volt.) S Mráz József minden idejét a tudománynak szenteli. Ez tény. Ami pedig tény — hát az tény. Ide figyeljete (és kezdte az ujjait skandalásra görbitgetni), ha így mondtátok:

In vagyok Mráz József, a szépirodalom tanára. — ez hexameter.

In vagyok Mráz József, szépirodalmi tanár. — ez a pentameter. Ha pedig együtt mondd:

In vagyok Mráz József, a szépirodalom tanára. — In vagyok Mráz József, szépirodalmi tanár. — ez a distichon.

A jeles tanügyi bácsi mindenütt a saját énjét látta, mindenütt ebből indult ki s mindezt ebből a szempontból ítélte meg. Vizsgai dolgozatul is ezt a témát adta fel: „Mráz József és a nevelésügy.”

Bum! Bum! dörgött e perczen. A város végére felállított tüzmester elpukkantotta a mőzsarait. Izgatott hullámozás keletkezett a tömegekben, minde szem az Öcske-domb felé fordult...

— Jön! jön!

Hurrah! Szabad szemmel ki lehetett venni a rohanó uri landauert.

Két-három percz alatt beérkezik. Már itt is van. Az a távoli moraj, az a város végén

kitört éljen-orkán, mely idefelé hömpölyög. A négy pejjaripa hányja-veti magát nagykényesen s dübörög a hintó, hogy szinte piheg alatta a föld.

— De hátha nem leveleki Molnár ül a hintóban, hanem csak a tisztartója.

Ez a halvány remény táplálta még Tóthékat, de hasztalan, a hintóban valósgosan leveleki Molnár Pál ült. Aggastyán volt már, a mint levette kalapját, erre is, arra is köszöngetve a lelkes éljenekre, látszott a hóval borított feje, az arca ellenben olyan piros volt, mint sohasem. Édes hevület csalt arra piroságot.

— De szép fehér öreg ur — mondogatták.

Ő maga tele tüdővel szivta be a népszerűség bódító illatát. Milyen nehezen szánta rá magát az eljövételre — pedig ime, a legboldogabb perczeget éli most életében. Istenem, istenem, mégis érdemes hát a népet szeretni. Elismerik, bálványozzák.

Ugy olvadozott, dobogott az öreg szive, hogy majd kiugrott a helyéről.

— Lassan, lassan a nép közt, Márton!

Márton rövidebbre fogta a gyeplőket, a lovak ágaskodtak, a tajték csak úgy csöpögött

a földre a szájukból, amint a zablát harapdálták. Egy-egy virágbokréta hullott a kocsiba az ablakokból, hol mosolygó asszonyi alakok kendőket lobogtattak. Egy alacsony viskó kerítése mellől egy szál krumplivirág esett az öreg ur ölébe. Valami szegény parasztlányka dobhatta, — a kisasszonyoktól látva a módit. Leveleki Molnár fölvette a sok rózsát és szegfűt közül ezt a gyámoltalan, szegényes kis virágot... a száműzöttet a virágok közül és ezt tűzte a gomblyukába.

Az éljen zugott, folyton erősödve és nagyobodva, amint feltűnt az új megyeház parancsoló, komor homlokzata s az előttevaló tér, ahol a bizottsági tagok álltak vegyes érzelmekek között.

Akkorára már odacsörtetett, két rettentő könyökével vájva utat Bőr Kristóf, gúnyos rikoltozással:

Rákó Miklós az alispán,
Bakter se lesz már Tóth István.

A Molnár hintaja most ért a megyeház elé — de a künn ácsorgó tömegek közt nem hatolhatott a kapuig. Kénytelen volt megállni; leveleki Molnár fölkeelt ruganyosan és leszállni akarván, lelépett az egyik lábával a hágcsőra.

Többen siettek oda elvtársai közül, de valamennyit megelőzte Bőr Kristóf, már meszi-

Okozta pedig ezt a hirtelen változást a kormánynak az az elhatározása, hogy a törvényen kívüli állapotért utólagos felmentést kér a parlamenttől. A függetlenségi párt harcziar részét is lefegyverezte a miniszterelnök mai bejelentése, valamint a kormányelnök mai nyilatkozatának önérzetes, de lojális és előzékeny hangja.

Három tudósítás is van előttünk, mindannyi a pártok hangulatáról s mindenik egybehangzóan konstatálja, hogy a kibontakozás a mai nappal nemcsak előkészítve, hanem jóformán befejezve van. Erre mutat egyébként a képviselőház folyosóján ma történt rövid beszélgetés is Széll Kálmán és Polónyi Géza között.

— A miniszterelnök eljárása ellen — mondotta Széll Kálmán — nemde nektek se lehet kifogásokat?

— Még a párt legradikálisabb elemeit is készületlenül találta Bánffy Dezső parlamentileg teljesen korrekt eljárása — felelte Polónyi Géza.

A békülékeny hangulat erős kifejezésre talált ma a függetlenségi és 48-as párt értekezletén is, melyről tudósítónk a következőket jelenti:

A függetlenségi párt akciója.

Az a disharmonia, amely a függetlenségi pártban a provizórium javaslattal szemben követelt eljárás miatt már napok óta bekövetkezett, a mai képviselőházi ülésen, dacára a Házban történt hevesebb jeleneteknek, még nyilvánvalóbb lett. Egy függetlenségi képviselő ma a folyosón így szólott:

— A mostani vita a január elseje óta bekövetkezett állapottal szemben voltaképpen teljesen tárgytalan és a párt akciója így mindinkább elsekélyesedik. Sokkal helyesebb volna, ha a párt most tultenné magát az általános vitán, a javaslat első két szakaszával simán végezne és teljes erejét a harmadik szakaszra fordítaná, amely új intézkedést foglal magában s amelyben a kormány iránt való bizalom kérdése is fel lesz vetve.

Ezt a fölfogást a párt jó része a magáévá tette és egyéb körülményektől eltekintve, ez is egyik oka volt annak, hogy a pártkörben ma békésebb áramlat kerekedett fölszínre.

A függetlenségi párt valószínűleg már holnap, de legkésőbb holnapután leszerel s nem akadályozza meg tovább a provizóriumnak általánosságban való megszavazását.

ről megérzé a finnyás öreg ur a pálinkaszagot, mely az érkező szájából ömlött, feléje vitte a kalaplengetéssel fölbirizgált légáram. Még ott állt egyik lábával a hágsón, amidőn hetykén és kihívóan odaugrott Bőr uram s kinyújtván piszkos, szőrös kezét Molnár Pál felé, hogy az egész közönség hallhassa, stentori, de jó borizü hangon kiáltá, megrázzván az öreg finom fehér kezét, nagy konfidenciával:

— Szervusz, Pali bácsi!

Leveleki Molnár Pál szeméit elborította a vér erre a szemtelenségre. Egy paraszt meri ezt tenni! A leveleki Molnárok egy sarjával. Elsáppadt, mint a fal és az ajkai remegtek.

Mintha szólni akart volna valamit . . . Mintha szélütötte le akarna szédülni arról a hágsóról, mintha haboznék egy másodpercig hogy mit tegyen . . .

Aztán egyszerre visszahuzta a lábát a hágsóról és bevágja magát a finom bőrülés balcskébe.

— Vissza, Márton — hörgé — vissza Gyönkre. Hajts, hajts!

Márton a lovak közé legyintett s a kővé meredt urak szemeláttára kőd előtte, kőd utána, eltűnt a hintó a mellékutezán a nagy demokratával, mintha csak álom lett volna az ittléte.

Ez a fordulat a Kossuth-pártnak ma este tartott értekezletén következett be. Az értekezletet megelőzőleg azonban a párt intéző-bizottsága tartott ülést.

Az intéző-bizottság ülése.

A Kossuth-párt intéző bizottsága délután négy órakor ült össze a párt helyiségében, a hol ekkor már a pártnak több más tagja is jelen volt. Az intéző bizottságnak két dologban kellett döntenie, illetve a konferenciának javaslattal szolgálnia. Elsőbb is a pártnak ezután követendő magatartását beszéltek meg és ennek kapcsán került sora az ülés második tárgyának, a mely abból állott, hogy Bartha Miklós határozati javaslatot szerkesztett és ennek támogatása tárgyában a Kossuth-párthoz fordult.

Bartha Miklós ugyanis a Kossuth Ferencz határozati javaslatát most már tárgyalannak tartja és ezért olyan javaslatot kíván a Ház elé terjeszteni, amely a tényleges helyzetnek megfelelő.

A Bartha-féle javaslatnak ez a lényege:

Tekintettel arra, hogy Magyarország az 1898. évi január hó elsejével önrendelkezési jogát visszanyerte, utasítsassék a kormány, hogy autonóm tarifák alapján kössön vám szerződést Ausztriával.

A párt további magatartására nézve a nézetek eltérők voltak. Felszóltak: Kossuth Ferencz, Justh Gyula, Győry Elek, Meszlény Lajos, Komjáthy Béla és még többen. Justh Gyula és Meszlény Lajos a harc további folytatása mellett kardoskodtak, míg Győry Elek és Komjáthy Béla hosszabb beszédekben bizonyították, hogy habár a pártnak nagy oka van a kormány és különösen Bánffy Dezső miniszterelnök ellen a legerélyesebb harcot felvenni, illetve folytatni, mégis a helyzet kinos és kényes voltára való tekintettel a párt harci vágyát ezáltal fékezni kell és más alkalommal kell majd érvényesíteni.

Ezután a Bartha javaslatát vitatták meg. Többen szólaltak fel a javaslat mellett és ellen. Végül is az a felfogás érvényesült, hogy amennyiben a Bartha javaslata a Kossuth határozati javaslatát mellőzni kívánja, azt a párt el nem fogadhatja, mert a Kossuth javaslata okvetlenül tartandó. Ha azonban Bartha a saját javaslatát a Házban benyújtáná, a párt annak idején szavazatával szintén támogatná.

Az intéző bizottság vitája esti 6 óráig tartott. Ekkor Bartha Miklós is megjelent a pártkörben és hosszabb ideig tanácskozott Kossuth Ferenczcel, Justh Gyulával és Tóth Jánossal. Bartha a tanácskozás után eltávozott a Kossuth-párt helyiségéből.

A Kossuthpárt értekezlete.

Csak fél hétkor kezdődött a párt értekezlete, amelyen a pártnak feltűnően kevés tagja volt jelen. A vidékiek közül csak kevesen tértek vissza és mint értesülünk, ez szándékosan történt. Sokan ugyanis megelégtettek a provizóriummal szemben indított hadjáratot és mindaddig, amíg ezt a javaslatot a Ház le nem tárgyalja, nem kívánják a képviselőház tanácskozásában részt venni.

Az értekezleten különben az intéző bizottság előterjesztését tárgyalták és a hangulat szinte teljesen azonos volt az intéző bizottság ülésén nyilvánult hangulattal. Elhatározták, hogy a Bartha javaslatát azzal a hozzátevéssel támogatják, hogy a Kossuth határozati javaslatát fentartják. A pártnak ezután követendő magatartására nézve végleg nem határoztak, miután a pártnak csak kevés tagja volt jelen és az egész értekezletről kiadott hivatalos kommuniké csupán ennyit mond:

„A párt határozatot nem hozott, hanem a holnap folytatandó értekezleten határozza meg a további eljárását.”

Egy Kossuth-párti nyilatkozata.

Az értekezlet után munkatársunk beszélt a függetlenségi párt egyik tekintélyes tagjával, aki a következőket mondotta:

— A mai értekezlet lefolyásából azt a meggyőződést merítettem, hogy az általános vita most már legfeljebb két napig tart, de valószínű, hogy már holnap véget ér! A javaslat első két szakaszánál nem lesz hosszabb vita, ellenben a harmadik szakaszánál, amelynél báró Bánffy Dezső miniszterelnök mai ígérete szerint a Ház elé terjeszti január elsején kibocsátott utasításait s amely szakaszban ez utasításokhoz a Ház utólagos jóváhagyását kéri, szintén nagyobb vita lesz, azonban alig hiszem, hogy ez is tovább tartana két, legfeljebb három napnál.

Új terv.

A függetlenségi pártban, mint szavahihető forrásból vesszük a hirt, új csatatervet kombináltak ki. Azaz még egyszer föleresztek a Polónyi el nem sült ötletét. Ugyanis határozati javaslat alakjában adják be az Apponyi második beszédjét vagyis annak esszenciáját, hogy ezáltal kényes szituáció elé állítsák a szabadelvű pártot, akár elfogadja, akár el nem fogadja a határozati javaslatot és az utóbbi esetben lehetetlenné

Mogorván húzta kalapját a szemébe. A hintó vágtatott sebesen, sebesen . . . Az öreg vére kevély indulatoktól forrt, izzott . . . Próbálta magát csillapítani. Bolondot tettem, ostobaságot tettem. Hát mi van abban, hogy Pali bácsinak szólított? Nevetséges volt ezért dühbe jönnöm. Mit fognak mondani az emberek? De amint ment, ment, hát az utszéli fák, az akácok, topolyok mind olyan gunyosan nevettek és bólingattak rá, mintha egyenkint kiáltanák: Szervusz, Pali bácsi! . . . Szervusz, szervusz. És a hegyek is . . . és a rétek is; hát még azok a kastélyromok, amott a domb tetején . . . Hogy nevettek azok a romok!

— Eh — dörmögte az öreg és nagyot csapott a tenyerével a bőrülésre. — Nem lehet mindent elviselni.

Nem bizony, tekintetes leveleki Molnár Pál ur. Mert úgy áll a dolog, hogy az anyatejjel beszitt őstermészet megjelenik egy komoly perczen és amit ön ötven évig beszitt a könyvekből, azt ő egy mozdulatra letörüli egy láthatatlan szivacsosál. Igen, az a tej. Az isteni fluidum, az anyai emlékből, e fenséges csatornákból, melyeken az ősök hibái és érényei átfolytak az utódaikba.

Leveleki Molnár Pál e különös eset óta (amit úgy látszik, nagyon restelt) soha sem beszélt többet a demokráciáról, de a megyei közügyekben sem vett részt többet — nem érintkezvén a pártokkal.

Igen kevés ember járt hozzá, de azok előtt is csak igen ritkán melegedett fel, intimebb részleteket beszélvén amerikai életéből, mert Amerikához való előszeretete mindig megmaradt.

Egy-egy különösebb kifejezés ezenközben ki-kicsuszott a szájából. Nevezetesen azt kérdezte tőle egyszer valami régi barátja:

— És hát milyen volt ott a társadalmi pozíció?

Az öreg ur szemében kigyult az a bizonyos kevély fény:

— Úgy vettem már ott minket — kottyanotta ki nagy ügyetlenül — mintha az első hajón jöttünk volna be.

Óhó! Tehát Amerika is? Az első hajó! Hát ott is differenzia az ilyen? Csak mindössze a kifejezésben van különbség. Mi úgy mondjuk: „Mintha Árpáddal jöttünk volna be.” Haha ha — az első hajón . . . Jó éjszakát magának tekintetes Amerika!

tegyék a szabadelvű és a nemzeti pártnak együttes szavazását. Lám, a kis ravaszok. Ezzel kapcsolatban egyébiránt arról is értesülünk, hogy ilyen esetre nézve Apponyi maga fogja kiparizolni beszédjének elmagyarázását.

A holnapi ülésen *Sturman* György, *Lukács* Gyula és valószínűleg *Bartha* Miklós szóval fel, aki határozati javaslatát is beletjeszi.

Holnap délután a *nemzeti* párt is értekezletet tart. Az értekezlet délután öt órakor kezdődik.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Különös volna, ha a Tisza egy napon bésétálna a szegedi magisztrátushoz és engedelmet kérne, hogy egy kicsit kiönthessen. Pedig az a rakoncátlan folyam, amelynek még az alkotmány veszedelme sem tudott gátat vetni, az obstrukciós tábor ma ilyenforma kívánsággal állított be Szilágyi Dezsőhöz. Tele volt haragos indulattal, ki akart áradni és mégis megkérdezte előbb az elnököt, hogy nincs-e kifogása, ha napirend előtt egy kis vihar keletkeznék? Szilágyi pedig úgy tett igazságot, hogy a vihart ugyan nem engedte meg, de nem kifogásolta, hogy egy ember a napirend előtt is beszéljen. Hadd öntse ki, ami a párt szívét nyomja, mert különben még bele talál betegedni.

Ott állottak tehát a haragos vezetők és keményen tanakodtak.

— Ki legyen az az egy?

Az ám, ki legyen? *Justh* Gyula nem jött még vissza az ünnepi pihenésből, (talán még nem is tudja, hogy távollétében elnaspárgolták), csak *Kossuth* Ferencz, *Polónyi* Géza, *Hentaller* Lajos és *Bartha* Miklós nézett össze, hogy melyikük is volna a legalkalmasabb a napirend előtti viharfúvásra. De nem igen tudtak meg egyezni. Eleinte úgy volt, hogy *Kossuth* Ferencz lesz az elnöki engedélyvel felruházott egyetlen szónok. De az *Ugronisták* ebben bizonyos mellőzést találtak volna. Viszont *Polónyi* sem az az ember, aki az egész szélsőbal nevében ronthatna a miniszterelnök újévi beszédének. Ugy alkudtak meg végre — *Visontai* Somában. Hadd beszéljen ő, aki egyik pártármalathoz sem tartozik és mégis függetlenségi ember. A haragos vezetők utólag még szerencsésnek is találták ezt a választást, mert a végén mégis csak kockáztatott dolog az ilyen kirohanás és ha talán blamázs ütne ki a dologból, inkább érje *Visontait*, aki egyik párthoz sem tartozik.

Ugy is történt. Már tudniillik, a blamázs csakugyan utólag a szegény *Visontait*. Mert amikor kritikát próbált mondani a miniszterelnök újévi beszéde fölött s a lesben álló szélsőbal mindenféle sebző közbeszólással csinálta hozzá a viharos hangulatot, *Bánffy* Dezső a legnagyobb lelki nyugalommal vetette fel a kérdést, hogy mi a nagyobb sértés: a hazaárulás vagy a könnyelműség? Mert ő könnyelműséggel vádolta az obstrukciókat, de azok a hazaárulást olvasták a fejére. Ő turbulens elemeknek mondotta a szélsőbal embereit, de azok az ország érdekeinek elárulásával vádolták a többséget. S megcsinálván ilyenképen a mérleget, a miniszterelnök bizonyos melankóliával mondhatta, hogy a sértő szavak használatában, a gyanúsítások rejében még az ünnepi napon sem tudott versenyezni a dicső szélbali táborral.

Visontainak mintha megindult volna az orra vére. Mert szép ugyan, amikor az ember kimondja, hogy megverek valakit, vagy engem verlek, — de hinnie kell az embernek, hogy ő

nem lesz, akit megvernek. A miniszterelnök becsületes mérlege után pedig olyan diadalkiáltás dörgött a levegőben, hogy a szélsőbal a legnagyobb jóakarattal sem gratulálhatott *Visontainak*. Am erősen izgett-mozgott már *Polónyi*, hogy kiköszörüljön a csorbát. S alig jelentette az elnök, hogy a miniszterelnök hiteles másolatban megküldötte a kvótára vonatkozó királyi döntést, *Polónyi* ur nyomban készen volt az indítványával, hogy a fontos aktát napirendre kell tűzni.

— Ugy van! erősítette *Holló* Lajos is.

A párt pedig már készülődött a friss csatára. De a miniszterelnök olyan apróra kimutatta, milyen kevésbé komoly ez az indítvány, mikor a döntés ugyanis a Ház elé kerül a budget-vita során, — hogy *Polónyi* ur szégyenkezve vonta vissza indítványát.

Folyt tehát már a *Polónyi* orra vére is. Már csak *Kossuth* Ferencz volt hátra. De ő bölcsen hallgatott. Pedig lett volna alkalm, hogy megkezdje azt a kérlelhetetlen harezot, amelyet ujesztendő napján megüzent. A miniszterelnök ugyanis tiszta tájékoztatást adott a parlamentnek, hogy milyen intézkedésekkel oldotta meg az újévi beköszöntött nehézségeket és jelezte azt is, hogy a provizórium-javaslat részletes tárgyalása során fölmentést fog kérni ezekre az intézkedésekre. De *Kossuth* Ferencz már észrevette, hogy ez a bejelentés nehezen támadható és kevés kedvet mutatott, hogy *Visontai* és *Polónyi* után ő is kivegye részét a keserű leczkéből. Csöndesen gubbasztott lehangolt táborában és hallgatott.

Csak úgy a szomszédjainak sugta:

— Rossz nap ez. Ma ők is haragusznak.

Aminthogy igaz is. Ma a szabadelvű párt is megelevenedett és nagy heveséssel csapott vissza minden támadó hangra. Amíg a kalendárium még a szélsőbal támogatja, a többség tulságosan is engedelkeny volt. De újév óta a kalendárium nem hatalom. (Ámbátor most meg a szélsőbal aggasztja a februárius; hátha csakugyan meghozza az új választásokat). S a többség nem hallgatja már némán az obstrukció brutális hangversenyét, hanem zajra nagyobb zajjal, gorombaságra is hasonlóval adja a visszhangot. Ami nem is rossz módszer. Mert hiszen olyan kiabáló ember, akivel nem lehetne birni, ha nagyobb kiabálnak is.

Az első percek heves összeesapásai után tehát minden láz alábbhagyott. Fásultan, rossz kedvvel üdöngtek a harcosok künn a folyosón, míg a teremben az őszi eső egyhanguságával zuhogott a végtelen beszédék árja. *Szluha* István csendesebben, *Barabás* Béla sebesebben öntötte a szavait, de a nagy esőszakadása egyetlén ötlet villáma se világított. Csak egyszer derengett valami kalauer. *Barabás* Béla eszelte ki az újév hazafias gondjai között, hogy micsoda értelme is lehet annak, ha *Apponyi* a szokásos négy betűvel kívánt boldog újévet a miniszterelnöknek.

— A B. U. É. K. nem azt jelentette, hogy boldog újévet kívánok, hanem ezt: *Bánffy* után én következem.

Ezen a szélsőbal nevetett és *Szabó* Endre irigykedett. (Mert ha a szélsőbal politika helyett az Üstököst csinálja, akkor mit csináljon *Szabó* Endre?) Egyébként azontul megint szürkén zuhogott a *Barabás* nagy szócsője és nem is akart két óráig elmúlni. De *Polónyi* megsugta neki, hogy *Rakovszky* István még valami szenzációt tartogat a mai napra s így *Barabás* — későn bár, de mégis két óra előtt elvégezte beszédét.

Berzeviczy (mert akkorára már ő váltotta fel *Szilágyit* az elnöki székben) ekkor be

akarta rekeszteni az ülést. De a szélsőbalról különös szózat hangzott:

— Még nincs két óra. Hallgassuk meg *Rakovszkyt*. Vagy obstruálni akarnak tán az urak?

Obstruálni? A többség? Ijedten maradtak a helyükön és meghallgatták *Rakovszkyt*, aki azt a szenzációt dobta a Házba, hogy a miniszterelnök a nemzeti párt háta mögött paktumot akart kötni a függetlenségi párttal. A szélsőbal úgy tett, mintha ez a leleplezés nagyon meglepné. Pedig, ha igaz, akkor tudnia kellett róla; ha pedig meglepte, akkor nem lehet igaz. És a néppárt kamarása legalább annyit mégis elárulhatott volna, hogy mit ígért a miniszterelnök a szélsőbalnak a nemzeti párt háta mögött? Többet, mint *Apponyi*éknak? Az önálló vámterületet? Vagy talán az Ausztriától való teljes elszakadást? Mert a t. Házból kijövet, már csak egy rejtély lebegett a képviselőház előtt. Hogy mi különös van abban, ha egy felelős miniszterelnök az ő sürgős javaslata érdekében nemcsak a javaslat barátaiival, hanem ellenfeleivel is tanácskozik? ...

A képviselőház ülése.

A három-napos szünet után ma korán gyülekeztek a képviselők és híre járt, hogy a függetlenségi párt a napirend előtt szoba fogja hozni a miniszterelnök újévi beszédében foglalt támadást. A párt ezt a szándékát be is jelentette az elnöknek, aki azonban csak egy felszólalásra adott engedélyt.

Az ülés eleje mégis nagyon változatos volt.

A kvóta.

Szilágyi Dezső ugyanis bejelentette, hogy a miniszterelnök hiteles másolatban megküldötte a kvótadöntésre vonatkozó királyi kéziratot, amelynek eredetijét az országos levéltárban fogják elhelyezni.

Holló Lajos szerint a Háznak alkalmat kell adni, hogy ehhez a kérdéshez hozzászólhasson.

Polónyi Géza a házszabályokhoz kér szót és fejtegetni kezdi, hogy a királyi döntés alkotmányos, vagy nem alkotmányos formája sokkal fontosabb kérdés, semhogy azt egyszerű tudomásvétellel lehetne elítélni. Csatlakozik tehát a *Holló* Lajos kérdéséhez és kéri a bejelentés napirendre tűzését. Ha a miniszterelnök nem egyeznék bele, akkor mondja meg, hogy mért kifogásolja a napirendre tűzést.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök először is tiltakozik az ellen, hogy minduntalan előírják: a miniszterelnök beszéljen! A miniszterelnök akkor beszél, amikor szükségesnek tartja. (Zajos helyeslés jobbfelől) s az urak jól teszik, ha leszoknak az ilyen utasításokról.

Hentaller Lajos: Nem szokunk le.

Báró Bánffy Dezső ezután megjegyzi, hogy még *Kossuth* Lajos sem türte miniszterkorában, hogy minden pillanatban nyilatkozatra kényszerítsék. Akkor nyilatkozott, ha szükségesnek látta s mikor újból provokálták, azt felelte, hogy ő már megmondotta a véleményét, tessék most nélküle tárgyalni. Ezt mondja ő is. Ami már most a kvótadöntést illeti, az alkotmányjogi szempontból teljesen korrekt, mert a döntés alkotmányos formák közt történt.

Polónyi Géza: Ezt akarjuk megvitatni.

Báró Bánffy Dezső: A Ház a törvényesség szempontjából nem bírálhatja a döntés érvényességét. Ami pedig a formáját illeti, azért felelősségre vonhatják a kormányt s ez áll is elébe. De ennek máskor jön meg az ideje. Kéri tehát a bejelentés tudomásul vételét. (Zajos helyeslés jobbfelől.)

A szélsőbal kivételével a Ház a bejelentést tudomásul veszi.

Előterjesztések.

Az elnök jelenti, hogy *Bartha* Miklós választását nem támadták meg s így *Barthát* végleg igazolt képviselőnek mondja ki.

Bejelenti továbbá, hogy *Schreiber* Frigyes lemondott nagyszabeni mandátumáról. Egyszersmind felhatalmazást kér az új választás elrendelésére.

Daranyi Ignác földművelési miniszter törvényjavaslatot terjeszt be a Közép-Duna egységes szabályozásáról és az ország egyéb folyóvizein első sorban szükséges szabályozási munkálatokról szóló törvény rendelkezéseinek módosításáról.

A vízügyi és a pénzügyi bizottsághoz utasítják.

Beterjeszti egyúttal a miniszter a földművelési miniszterium 1896-ik évi működéséről szóló jelentését.

Az újévi beszéd ellen.

A napirend előtt felszólalt Visontai Soma s báró Bánffy újévi beszédét tette szóvá. Legelőször gyanúsítónak nevezte ezt a beszédet. A miniszterelnöknek joga volt nyilatkozni.

— Helyesen nyilatkozott! kiáltották a jobbról.

Kubik Béla: *De hazudni nem szabad.*

Visontai Soma: De a miniszterelnöki méltóságot felszólalásával csorbítani nem szabad s nincs joga a mi jóhiszeműségünket és önfeláldozó működésünket meggyanúsítani! (Zaj a szélsőbalon.) Ellenmondás a jobboldalon.) A miniszterelnöknek ezt a támadását visszautasítjuk. (Zajos fölkiáltások a szélsőbalon.)

— Rendre! Rendre! kiáltoztak a jobboldalon.

Visontai Soma: Magának tulajdonítsa a miniszterelnök, ha az eddigi objektív vitatkozás helyett a szenvedelem tüze fog lobogni. Jelenti a szélsőbal nevében, hogy a miniszterelnök újévi támadását nem hagyják annyiba. (Zaj.)

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Tisztelt Ház! Míután Visontai Soma képviselő ur az én újévi beszédemmel foglalkozik, amelyben, állítása szerint, sértő és bántó kifejezések vannak...

Kubik Béla: *Kérjen bocsánatot!* (Nagy zaj és derűtség a baloldalon. Elnök ismételt, csenget.)

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: ... engedjék meg, hogy én foglalkozzam a tisztelt képviselő uraknak részben itt a Házban, részben a Házon kívül, a sajtóban irányomban használt kifejezéseivel és akkor, ha ezeket is itt hallani méltóztattak, méltóztassanak megállapítani, vajjon a sértés az én részemről történt-e, vagy az ő részükről? (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a jobboldalon.) Mielőtt azonban ezt tesztem, megint csak rátérek Kossuth Lajosra. (Nagy zaj és derűtség a szélsőbaloldalon.) Ha az önök bölcsesége jónak látta álláspontjunkt mindig Deák Ferenczel védeni és én ezt nem találtam nevetségesnek: méltóztassanak nekem is megengedni, hogy én Kossuth Lajossal védjem álláspontomat, de ne találják nevetségesnek ezt sem. Például 1848. június 11-én a francia diktatura kérdésével foglalkozván a magyar képviselőház, Kossuth Lajos, az akkori miniszter, akit jónak láttak némelyek akkor miniszteri székében igen erősen támadni és azzal is gyanúsítani, hogy az országot alárendeli Bécsnek — mert hát akkor ő miniszter volt! — így szólt: „Nem minden láz a szabadság érdekében történik és egy nemzet, midőn a szabadság kivívására törekszik, legkönnyebben jut a szolgaság jármába akkor, ha túllép a korlátokon.“ Hát kérem a képviselő urakat, ne méltóztassanak túlmenni a korlátokon. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) Méltóztassék a korlátok között maradni és a parlamenti életet nem tenni lehetetlenné tulságaikkal. (Zajos helyeslés jobbfelől.)

Polónyi Géza: Mikor tettük? (Nagy zaj jobbfelől.)

Elnök: (jobbfelé fordulva) Tisztelt képviselő urak, itt parallel szónoklás még sem járja. Tessék csendben maradni.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: S midőn nem tanácsalom, hogy a tulságokba lépéssel, a korlátok áthágásával lehetetlen helyzetet teremtsenek egyfelől, engedjék meg nekem is, ha sértőnek talállok bizonyos, kétségtelenül erős és határozott kifejezéseket a hivatkozva arra, hogy megelőzőleg használtak a képviselő urak itt és a sajtóban az enyéimnél sokkal erősebb kifejezéseket és jellemembe, becsületembé, hazafiságomba vágókat. (Zajos felkiáltások jobbfelől: Ugy van!) Így például december 16-án az hangzott el rólam, hogy saját lelkiismeretlenségét az alkotmány megsértésével akarja kireparálni. Hát kérem, „az alkotmány megsértésé-

vel lelkiismeretlenségemet kireparálni“ — nem sértés? Nem becsületebe vágó ez? Azt mondták: „az ő kétszínű működésével akarja az ország érdekeit feláldozni.“ Ez nem sértés? Ez nem engem mélyen bántó kifejezés? Ilyenféle kifejezéseket is használtak: „a haza iránti érzék kiveszett érzelmeiből“ és amikor azt mondják: (Olvassa), hogy „aki a leg-hitványabb volt erkölcsiében, — ki észbeli tehetősége és politikai multjánál fogva erre legkevésbé alkalmas, az áll a kormány élén.“ (Mozgás a jobboldalon.) És mikor én ezzel szemben szolgálom a hazát legjobb hitem szerint és mindent elkövetek, hogy legjobb meggyőződésem szerint érvényesítem annak érdekeit úgy, ahogy én jónak látom, akkor nekem nincsen jogom azt mondani, hogy néhányan mindenesetre a kisebbség, jogtalanul vádolnak engem, nincs jogom azt mondani, hogy az az ut, melyet követnek, nem jó, amikor engem becsületemben megvádolnak és hibáztatnak minden tettemben, kétségbe vonva, annak minden jóhiszeműségét és hazafias meggyőződését? (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon.) — Amikor, tisztelt Ház, azt mondják, hogy az ut, amelyen a kormány megy, a „törvénysértés és forradalom útja“, amidőn azt hirdetik (Folytonos zaj. Elnök csenget.) ... hogy gyáva meghunyászkodás, amit teszünk, — hogy hitvány semmisséggé akarjuk az alkotmányt „összehozni“, hogy hazug kétszínűsködéssel akarjuk az ország közvéleményét félrevezetni: akkor, tisztelt Ház, méltóztassanak megengedni, ha használtam erős kifejezéseket, (Felkiáltások jobbról: jól tette!) talán nem tettem többet, mint a képviselő urak és talán kevésbé sértő kifejezéseket használtam akkor, midőn nézeteimet elmondtam, mint használtak a tisztelt képviselő urak. (Igaz! Ugy van! jobbról.)

S azért arra kérem önöket, méltóztassék azon meggyőződésben lenni, hogy ha nem sértő a szándék a képviselő uraknál, amelyet érvényesítenek azon kifejezéseikben, amelyeket használtak, akkor nem sértő a kifejezés nálam sem, amidőn azokat visszautasítom; ha pedig sértő szándékkal beszélnek az urak, akkor a sértő szándék én nálam is meg lehet, amidőn e kifejezéseket visszautasítom. (Élénk helyeslés a bal- és jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Ezzel a Ház áttér a napirendre.

— Szluha István! szólítja a jegyző a szónokot.

De az elnök utána teszi:

— Előbb a miniszterelnök kíván beszélni.

Bánffy bejelentései.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Tisztelt Ház! (Halljuk! Halljuk!) Az utolsó ülés óta változott helyzettel állunk szemben. A mult év utolsó ülésében, december 30-án, még tárgyalunk egy törvényjavaslatot, amelynek létrejöttére a kormány igen nagy súlyt fektetett és amelynek létrejöttét az ország érdekében igen fontosnak tartotta. Sajnos, hogy a viszonyok alakulása lehetetlenné tette, hogy a kormány a törvényjavaslatból törvényt csinálhasson; így, tisztelt Ház! január 1-vel szemben állottunk egy állapottal, amely állapottal a kormánynak számolnia kellett s amely állapottal szemben a tétlenség, az összetett kéz álláspontját magunkévá nem tehetjük. (Helyeslés a jobboldalon.) sőt elkerülhetetlennek tartottuk kötelességünk tudatában az ország anyagi érdekeire való tekintettel oly intézkedéseket tenni, amelyek az 1897-ben fennállott állapot status quóját tartják fenn, és amelyek a tárgyalás alatt volt törvényjavaslat intenczióinak egészen megfelelnek. (Helyeslés a jobboldalon.) Én azt gondolom, így kell eljárni, mert mint már mondtam — azon állapottal szemben, melybe az ország került, valami intézkedésnek a szüksége feltétlenül fénforgott. (Helyeslés a jobboldalon.) intézkedések nélkül a helyzetet hagyni nem lehetett. A kormány abban a nézetben volt, hogy kötelességét akkor teljesíti teljes mérvben, ha a vám- és kereskedelmi szövetség és a bankügy tekintetében az 1897. év végéig fennállott status quó-nak továbbra való fentartása iránt gondoskodik, mert az a nézete, hogy ennek a Háznak a nagy többsége ugyanezt akarja, kívánja s

ugyanazt látja az ország érdekében levőnek. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Nem is szölok arról, hogy minden kétséget kizárólag tudva van, hogy a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat létrehozatalát ezen Ház nagy többsége kívánja. (Helyeslés a jobboldalon.) Álláspontomat igazolja az, hogy ugyanazon status quónak más formában, más módok mellett való fentartását ezen Ház, valamint a főrendiház is elhatározta, midőn az egy évi provizoriumról szóló törvényt megalkotta. Ennek következtében a kormány nem tehetett mást, mint azt, hogy azon, valamint ezen törvényjavaslat tárgyalása alkalmával is elfoglalt álláspontját a nagy többségnek, melyet én a Ház nem ugyan még a kellő formák közt nyilvánult akaratainak tartok, tartsa érvényben. (Helyeslés jobbfelől.) Ezt tehetné volna a kormány különböző formák és módzatok közt. Tehetné volna egy általános törvénytől rendelkezéssel is, melyhez feltétlenül meglehetett a joga, anélkül, hogy a pátens kibocsátásának vádjával terheltethetné. Mert minden kétséget kizáró tény, hogy minden egyebet lehet pátensnek nevezni, mint egy ilyen status, quót a fentartó rendeletet.

Azon királyi rendeletek, vagy mint törvényeink nevezik, parancsok, vagy pátensek, melyekre az 1790—91. évi XII. törvénycikk vonatkozik, a korlátlan fejedelmi hatalomnak olyan kifolyásai, amelyek útján a fejedelm az alkotmányos formák mellözésével és az alkotmány szerint törvényalkotásnál közreműködésre hivatott tényezők megkerülésével, törvényt helyettesítő hatálytal, esetleg fennálló törvényekkel ellentétesen, abszolút hatalommal rendelkezik. Ezekről mondják törvényeink, és mondja az 1867. évi XII. törvénycikk is, hogy ily parancsokkal és pátensekkel Magyarország nem kormányozható. Egészen más szempont alá esik, hogy ha a parlamentáris felelős kormány intézkedik, valamely rendes körülmények közt a törvényhozás elhatározása alá tartozó ügyben rendeletekkel, teljes felelősség mellett, a törvényhozás utólagos jóváhagyásának fentartásával ideiglenesen azért, mert a törvényhozás egy vagy más ok miatt kellő időben nem intézkedhetik, pedig okvetlenül szükséges, mert a szabályozásra váró viszonyok, a közügyek hátránya és az ország érdekeinek megkároztatása nélkül rendezetlenül nem hagyhatók. (Ugy van! jobbfelől.)

Ez alkalommal egy ily rendelet kibocsátása a kormány részéről a status quo fentartása érdekében nem lenne egyéb, mint egy kormányrendelet, amelyért a felelőség kétségkívül a kormányt terheli és a parlament ezen felelősséget alkalmazhatja is. Azonban nem látta szükségét, tisztelt Ház, a kormány ily intézkedésnek sem. Elégnek tartotta adminisztratív intézkedések útján biztosítani a status quót. Történt pedig ez akként, hogy a minisztertanács határozata alapján a magyar kormány nevében azt a kijelentést tettem, hogy mindaddig, míg a törvényhozás a vám- és bankügynek, valamint az ezzel összefüggő némely kérdéseknek ideiglenes szabályozásáról szóló, jelenleg a magyar országgyűlés tárgyalása alatt álló törvényjavaslat felett nem határozott, feltéve, hogy a mai állapot és a viszonyosság ő Felsőge többi királyságaiban és országaiban is változatlanul fentartatik, a magyar kormány az 1887: XXIII. törvénycikk 1. §-ának második bekezdésében foglalt határozatoknak, valamint a vám- és kereskedelmi szövetségre vonatkozólag eddig fennállott egyezmény határozatainak tényleges alkalmazását közigazgatási intézkedésekkel akadályozni nem fogja. Továbbá ugyanazon ideig és ugyanazon feltétel mellett a magyar kormány az osztrák-magyar bankot csellekvőleg illető, eredetileg 80 millió forintot tevő államadósság tárgyában az 1887. XXVII. törvénycikk alapján kötött egyezmény I. és II. cikkében foglalt határozatok tényleges alkalmazását akadályozni, ugyanezen egyezmény III. cikkét pedig végrehajtani nem fogja.

Melétőleg, amit most elolvastam, semmi egyebet nem jelent, mint hogy a viszonyosság biztosítása mellett a jelenlegi status quót a vám- és kereskedelmi szövetség tekintetében a kormány továbbra fentartja. Végre kijelenttem ugyanazon átiratomban az osztrák miniszterelnökhöz, hogy a magyar pénzügyminiszter a

magyar kormány nevében az osztrák-magyar bankkal az 1897. év végével lejárt szabadalomnak ideiglenes épségben maradására iránt egyezményt fog kötni. Az osztrák miniszterelnök ezen kijelentéseket az osztrák kormány nevében tudomásul vette, egyúttal tudatta, hogy a maga részéről a jelenlegi állapotnak és a viszonyosságnak Ausztriában leendő fentartása érdekében rendeleti uton fog intézkedni. Az osztrák-magyar bankkal a pénzügyminiszter ur az előbb jelzett értelemben legfeljebb 1898. január végéig ideiglenesen az egyezményt tényleg megkötötte, mely szerint a bank kötelezte magát, hogy üzleti tevékenységét az alapszabályaiban megszabott köteleességeknek változatlan épségben tartásával Magyarországon folytatni fogja, amivel szemben a pénzügyminiszter arra vállalt kötelezettséget, hogy a kötött ideiglenes egyezmény tartama alatt, a jegybank-szabadalomnak más személy, vagy intézet részére leendő adományozása iránt a törvényhozás elé javaslatot terjeszteni nem fog és az osztrák-magyar bankot eddigi jogának tényleges gyakorlatában háborítani nem fogja.

Ezek, tisztelt Ház, azok az intézkedések, amelyeket a kormány szükségesnek tartott a status quo fentartása érdekében. Tudja a kormány azt, hogy ezen intézkedésekért felelősséggel tartozik, hogy felelősségre vonható, de tudja azt is, hogy felelősségre vonható akkor is, ha az ország érdekében bármit is tenni elmulaszt (Helyeslés a jobboldalon.), amint e Házban is használva lett a kifejezés, ha lehetetlen állapot elé viszi az országot. (Helyeslés a jobboldalon.) Az országnak sem reputációja, sem politikai helyzete, sem gazdasági és pénzügyi érdekei ezt meg nem engedték és bárha pozitív törvényes intézkedések nem álltak rendelkezésére a kormánynak, az ország érdekében felelősségének tudatában így eljárni szükségesnek és köteleességében fekvőnek látta. (Helyeslés a jobboldalon.) Tudja a kormány azt is, hogy ezen felelősségének megőrzése mellett a Háznak is a dolgról tudományosan kell birnia, sőt ez szükséges is és így a kormány köri annak idején felmentését eljárásának helyeslésével megadni. (Helyeslés a jobboldalon.) Ezt a kormány akként terveli, hogy ezen törvényjavaslat tárgyalása folyamán a harmadik szakasz első bekezdésénél, ahol ez mondatik: a jelen törvény 1898. január 1-jén lép életbe, módosítást fog benyújtani, amely módosítás nemcsak visszaható erővel fogna birni, hanem a felmentést a tett intézkedésekre nézve hivatva lesz a kormánynak megadni. (Helyeslés a jobboldalon.) Aminek idején a kormány köteleességének fogja tartani ezen módosítást benyújtani s azon módosítások benyújtása alkalmával kér a tett intézkedésekre vonatkozólag felmentést, helyeslő tudomásul vételt. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ezt láttam szükségesnek ez alkalommal elmondani, midőn az új esztendő utáni első ülésben a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat tárgyalását megkezdjük, azért, hogy ezen új helyzetet ismerve, a még ezentúl fölszólalni kívánó képviselő urak teljes tájékozottsággal birjanak s a kérdést belátásuk szerint bírálhassák el. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

Polónyi Géza: A házszabályokhoz szól.

— Nem hallgatjuk! Mi jögon szól? — zug a jobboldal.

Szilágyi Dezső: Én adtam meg a fölszólalás jogát.

Polónyi Géza: Hogy adminisztratív uton intézkedett a miniszterelnök; ez oly nagy dolog, amelyről szóló bejelentést nem lehet egyszerűen elhallgatni.

Szilágyi Dezső: Ez nem tartozik a házszabályokhoz. A képviselő ur tovább ment...

Polónyi Géza: Csak annyiban, amily mértékben a miniszterelnök ur is.

Szilágyi Dezső: A képviselő ur most csak arról szólhat, a házszabályok melyik szakaszát kívánja alkalmazni.

Polónyi Géza: Azt kérem, hogy a miniszterelnök előterjesztését nyomassák ki s tüzzék a javaslatlaltal együtt tárgyalásra.

Báró Bánffy Dezső: Mást nem nyomathatok ki, mint a beszédemet. A beszédemet pedig nem tüzzük napirendre. A jelentésemet még csak a 3. §-nál fogom benyújtani. Eddig csak beszéltem.

Polónyi Géza: Ha csak fogja: akkor vissza vonom.

Horánszky Nándor: Fölbalegesnek tartja: napirendre tüzzést s indítványozza, folytassa a Ház a javaslat tárgyalását.

Holló Lajos: Kéri a kormányt, tegye a Ház asztalára mindazokat az iratokat, amelyek kellő fölvilágosítást adnak arról, mit csinált.

Báró Bánffy Dezső: A 3. §. tárgyalásánál be terjesztem az egyezményre vonatkozó összes iratokat. (Helyeslés.)

Az elnök: Folytatjuk a napirendre tüzzött javaslat tárgyalását.

A vita folytatása.

Szluha István a miniszterelnök újévi beszédével foglalkozott s azt mondotta, hogy a független ségi párt meg tudja bocsátani ellenfeleinek, ha a harc hevében erősebb kifejezéseket használnak, de nem hajlandó megengedni, hogy a tényeket elferdítsék. Halvan tagból álló párt folytatja a harcot a kormány és javaslata ellen. Nem igaz tehát az, hogy husz meg egynehány képviselő áll harcban. Tessék megnevezni őket!

Kubik Béla: Vagy pedig nem hazudni

Szluha István: Nyugodtak lennének, ha úgy tekinthetnének a parlamentre, mint a maga korában Cína, a római szenátusra, amelyről ezt mondhatta: Mind fejedelmek ülnek ott. E tiszteletreméltó testület később már olyaná lett, hogy Jugurtha ezt mondotta róla: Eladó város s el volna már adva, csak akadt volna, aki megvegye. És vajjon miben különbözik a magyar képviselőház: ettől a római szenátustól? Más kormányra, más parlamentre nyugodtabb lélekkel bizná a függetlenségi párt az ország érdekeit. De most kiszipolyozzák a nemzet vérét, mint egykor Báthory Erzsébet kerítói, a leányok vérét. A javaslatot nem fogadja el.

A képviselő ur beszéde végén oly kifejezést használt, szölt Berzeviczy az elnöki szökből, a melyért rendre kell, hogy utasítsam.

Barabás Béla elsőbbed a királyi döntéssel foglalkozott s azt fejtegette, hogy a kvóta megállapítása nem a törvény pontos megtartásával történt. Majd az ujesztendei beszédekkel foglalkozott s támadta a miniszterelnököt azokért, amiket a függetlenségi pártól mondott. Apponyi újévi beszéde, mondá, névjegy, amelyet a nemzeti párt vezére küldött Bánffynak, irván rá: B. u. é. k. Értse meg a miniszterelnök, hogy ez nem boldog újévet jelent, hanem ezt: Bánffy után én következem. (Derűtség.) Hát következzenek is és szünnék meg az az állapot, amikor lehetnek miniszterelnök, akik elhagyják, mint kormányférfiak, az egyéni becsület utját és semmibe sem veszik a szöszegést. Nyilatkozik, kijelentéseket tesz, megígéri az önálló vámtérületet s nem tartja meg. Bánffy miniszterelnök Kossuth Lajost idézi. Csaknem kifordult annak a szájából ez a szent név, aki e nagy férfiu hullt tetemét sem tisztelte meg. De lesülyedt a kormány talpnyaló lakájja!

Berzeviczy elnök: Rendreutasítom a képviselő urat. (Helyeslés jobbról.)

Barabás Béla azután hosszan beszél a kormány intézkedéseiről.

— Öt perc szünetet kérünk! — kiáltják a szélsőbalon.

— Kérnek egy kis szünetet! — szól a szélső is.

Berzeviczy elnök az ülést öt perczre felüggeszti.

Barabás Béla a szünet után a javaslat közjogi hibáiról beszél. Eközben a miniszterelnököt Ausztria érdekeinek fekete-sárgában utazó vigéczének nevezi.

Berzeviczy elnök másodsor is rendreutasítja.

Barabás Béla végül határozati javaslatot nyújt be, amelynek szövegét a gróf Apponyi értelmezése szerint állította össze. Ha a miniszterelnök csakugyan egyetért Apponyival és elfogadja ezt a határozati javaslatot, akkor a függetlenségi párt nem akadályozza tovább a javaslat törvényerőre emelkedését. (Tetszés a szélsőbalon.)

Jelenetek.

Berzeviczy elnök: Elismeri-e Kubik képviselő ur azt, hogy Szluha képviselő ur beszéde alatt báró Bánffy urra vonatkozásban így nyilatkozott: ... vagy pedig ne hazudjék.

Kubik Béla: Elismerem.

Berzeviczy: Akkor utólagosan rendreutasítom.

Kubik Béla: Köszönettel tudomásul veszem.

Szabó Imre személyes kérdésben azt jegyzi meg Barabás Bélának, hogy beszéde közben azért szölt közbe, mert Barabás beszédének egy részét fölolvasta, ami a szabályokba ütközik. (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Barabás Béla: A figyelmeztetés az elnök joga, nem az öné.

Berzeviczy Albert: Már két óra s miután több szönok van még följegyezve...

Polónyi: Kérem, Rakovszky ur beszélni óhajt. Zaj jobbról. Fölkialtások: Holnap! Holnap!

Gajári Géza: Nem hallgatjuk!

Polónyi: Ne obstruáljanak!

Rakovszky István keresi, ki a hibás abban, hogy a javaslatból nem lett törvény? A jobboldal mámorosan tapsolt Apponyinak s Bánffy kijelentette, egyetért Apponyival; mikor pedig Horánszky beszélt, mindnyájan odasereglettek az üdvözlésére és azt hirtették: minő bölcs és okos beszéd. Csak egy igen szó kellett volna a miniszterelnöktől és a leszerelés megtörténik. De a miniszterelnök azt mondta: nem volt jelen Apponyi beszédénél. Igen is, nem volt jelen, mert bujkált. És a miniszterelnök ur azt mondta, nem olvasta Apponyi beszédét. Hogyan? Hát a gyorsírói jegyzetek? Talán olvasni is elfelejtett már...

Polónyi Géza: Megkapta azelőtt való nap irásban.

Rakovszky István: A miniszterelnök elvállalta a nemzeti párt támogatását és mégis a szélsőbalal külön egyezkedett a háta mögött. Ez kétszínű játék. Gajári Ödön: Mit szöli ehhez a szélsőbal?

Rakovszky István: Gajári siettetni akarja öt közbeszólásaival, hogy mielőbb befejezze beszédét. Erről egy adoma jut eszébe. Az egyszeri pozsonyi zsidó rabbit, valami Bettelheim nevezetű, egy beteg emberhez hívtak. Minthogy a beteg haldoklása sokáig tartott, a rabbi gyorsabban mormolta az imákat. De a beteg észrevette és megszöalt:

— *Sterben muss ich, aber drängen lass ich mich nicht!*

Gajári is siettetni akarná öt, de nem hagyja magát. (Derűtség.) A javaslatot egyébként elfogadja, de ha majd a felelősség kérdése kerül sorra, el fog menni a végső konzekvenziáig.

Gajári Ödön személyes kérdésben válaszol. Az öt közbeszólása csak azt akarta tisztázni, hogy csakugyan alkudozott-e a miniszterelnök a szélsőbalal? — Igen! — kiáltja Polónyi.

Ami Rakovszkynak, úgy tetszik, készenlétben tartott adomáját illeti, hát öt sohasem csinált titkot a származásából. Beéri azzal, hogy magyarrá lett és tud is magyarul. (Zajos tetszés jobbfelől.) Ha pedig volt egy Bettelheim öse, akit egy beteg emberhez hívtak, ehhez csakugyan hasonlít, mert öt is egy beteg embert hallgatott most. (Nagy tetszés.)

Rakovszky István: Egészséges voltam én, de amióta a többséget látom, megbetegedtem.

— Sajnos, nekünk csak a beteghez van már szerencsénk — szöli még Gajári Ödön.

Aztán az elnök a vita folytatását holnapra halasztja.

KÜLFÖLD.

A békülés utján. Bécsből táviratozzák: Báró Gautsch miniszterelnök tárgyalást folytatott ma a német-cseh képviselőkkel. A tárgyalások eredményét titokban tartják. Hír szerint a tárgyalások a német képviselőkre jó hatással voltak, végleges határozat hozatalára azonban nem került a sor. A miniszterelnök a csehországi német párt tagjai közül a cseh helytartó utján Schiesinger, Lippert és Funke képviselőket hívta volt meg a mai konferenciára s felkérték őket, hogy egy negyedik kép-

viselőt ők hozzanak magokkal. A három képviselő dr. Schuckert Károly cseh tartománygyűlési képviselő személyében állapodott meg. Schuckert azonban nem jöhetett Bécsbe s így helyette dr. Pergelt vett részt a konferencián.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy egy prágai távirat szerint a liberális nagybirtokosok elhatározták, hogy a január 19-én tartandó képviselőválasztások alkalmával nem fognak élni szavazati jogukkal.

Kréta Ugyel. Kréta autonómiájának tervezetét a nagyhatalmak követői a Reutter-ügynökség értesülése szerint a következőleg állapították meg:

1. A sziget mint azelőtt az ottomán birodalom alkalmi részét képezi a szultán főhatósága alatt; a közigazgatást és a kormányzatot Kelet-Rumélia mintájára rendezik be.

2. A sziget autonómiai közigazgatást kap, keresztény kormányzóval az élén, akit a szultán nevez ki, a hatalmak jóváhagyásával, öt évre.

3. A kormányzó rendelkezik a csendőrségből is katonaságból álló katonai hatalom fölött.

4. A szerint, amint a közbiztonság a szigeten nő, a török helyőrségek számát csökkentik.

5. A törvényhozási hatalom a lakosság minden osztályából választott nemzetgyűlés kezében van. A törvényjavaslatok a kormányzó szentesítése után lépnek életbe.

6. A kormányzó felhatalmaztatik, hogy a szükségletek fedezésére hat millió kölcsönt vegyen fel; a törlesztés részletei még tárgyalás alá vevődnek.

7. Az összes közvetett és egyenes bevételket a sziget széljaira fordítják.

8. A sziget a szultánnak adót fizet, melynek összege még nincs meghatározva.

Hogy ki lesz a krétai kormányzó, arra nézve még semmiféle megállapodás sem történt. Petrovics Bozo montenegrói vajdát és György görög herceget ugyan sűrűn emlegették a múlt napokban, de illetékes körökben ezt a két nevet még kombinációba sem vették eddig.

Török-görög diplomáciai viszony. Egy athéni távirat jelenti, hogy a görög külügyminiszteriumban még mit sem tudnak a görög és török diplomáciai összeköttetések újból való helyreállításáról Rifaat bégnak athéni török nagykövetté való kinevezése még bejelentve sincsen s még arról sem értesültek hivatalosan, hogy vajon a szultán elfogadja-e Maurocordato hercegnek konstantinápolyi görög nagykövetté való kinevezését.

TÁVIRATOK.

Megtámadott képviselő.

Trebtsch, január 3. Tegnap itt cseh gyűlés volt, melyen Pospischill ifjúcseh képviselő is megjelent. Amint este el akart utazni, a pályaházban levő szocialista munkások felismerték őt s „Pufj!” s „Kormányalakj!” kiáltásokkal fogadták. Pospischill a tömeget szidalmazta, mire a munkások nekirohantak, lefogták s arczba köpdösték e szavak kíséretében:

— Kormányalakj, ezt érdemled meg azért, hogy Werner képviselőnket a parlamentben megverted!

Pospischill csak nehezen tudott megmenekülni.

A kínai ügy.

London, január 3. Oroszország Kinától engedélyt kapott, hogy Porth-Arthurba vasutat építsen.

Az előzőkeny német császár.

Berlin, január 3. Vilmos császárnak Hohenlohe kancellárnál újévkor tett látogatása kancellár-válsági hírekre szolgáltatott alkalmat. Tény csak az, hogy Hohenlohe herceg, nejeinek röviddel ezelőtt bekövetkezett halálára való tekintettel arra kérte a császárt, hogy mentse föl az újévi üdvözlésben való részvételtől. A császár nemcsak hogy teljesítette a kancellár e kérését, hanem maga látogatta meg a herceget palotájában, hogy újévi üdvözlését átvegye.

A román liberálisok egyesülése.

Bukarest, január 3. A liberális-párt valamennyi frakciója egyesülni óhajt. A Statesku-törödédek már is csatlakozott a kormánypárhoz és mivel nincs kétség az iránt, hogy a többi törödédek is ugyanezt teszi, ennél fogva a legközelebbi újév alkalmával *Románia bel- és külpolitikáját illetőleg a kormány nyilatkozni fog.* Ugyanez alkalommal a miniszterelnök a parlamenti helyzetre vonatkozólag ki fogja jelenteni, hogy az a liberális párt tömörülése folytán egészséges, s hogy az országot a többség akarata folytán továbbra is liberális szelvényben fogják kormányozni.

A radikálisok baja.

Belgrád, január 3. A radikálisok közt nagy az izgatottság, mivel valamennyi radikális törvényeségi hivatalnokot az állami szolgálatból elbocsátották.

Weyler tiltakozása.

Madrid, január 3. A „Nacional” írja: Noha a lapokat lefoglalták, Weyler tábornok tiltakozó irata mégis eljutott az összes laktanyákba. A lap hevesen megtámadja Mac Kinleyt és Woodfort követet. Ma este Romeronál ebéd lesz, amelyre az összes tábornokokat, köztük Weylert is meghívták. Azt mondják, hogy Weyler-t azon a napon, midőn heterjesztette tiltakozását, tizennyolcz tiszt és a csapattestek parancsnokai üdvözölték.

Madrid, január 3. Néhány tábornokot meginterviewoltak az iránt, hogy mi a nézetük Weyler tábornok magatartása felől. Lopez Dominguez tábornagy helyeselte, hogy a kormány az ügyet a legfelsőbb katonai törvényszékhez utasította és megjegyezte, hogy ha Mac Kinley elnök üzenetét sérelmesnek tartják, a kormány dolga az ellen tiltakozni. Orchando tábornok ellenben Weyler tiltakozását helyeselte, mint amely a katonai törvényeknek megfelel.

A görög béketárgyalás.

Konstantinápoly, január 3. A nagyhatalmak közt alkudozások folynak az iránt, hogy a görög hadikárpótlást a porta ne fordítsa hadi célokra. Oroszország, Ausztria-Magyarország és Németország megegyezett abban, hogy e kérdésben együttesen fog eljárni.

Esterházy haditörvényszék előtt.

Páris, január 3. Jóllehet Ravary őrnagy vizsgálóbíró jelentése abban kulminál, hogy a vizsgálatot megszüntessék, Saussier tábornok mégis úgy döntött, hogy Esterházy a haditörvényszék elé állítandó, hogy kitűnjék, hogy a hadsereg becsülete csorhát nem szenvedett és Esterházyt többé semmiféle gyanu sem terheli. Arra a kérdésre nézve, vajjon a tárgyalást zárt ajtók mögött tartás-e, e hónap 10-én, a tárgyalás megkezdésekor fognak dönteni.

Reggeli a császárnál.

Berlin, január 3. A császári palotában tegnap reggeli volt, amelyre Bülow miniszter is hivatalos volt. A császár délután együtt dolgozott Bülowval. Este az új palotában nagyobb ebéd volt, amelyre meghívták a parancsnokló tábornokokat és a testőrezredek parancsnokait. A mai reggeli résztvevő Stablewski érsek is.

Nem lesz sztrájk!

Berlin, január 3. A kitörni készülő cipész-sztrájk elmarad.

Visszautasított jelölés.

Berlin, január 3. A N. W. Tgbl. szerint a kormány a washingtoni külügyi hivatalban praesentált lengyel Prodosfsky jelölését a oroszok konzulátusra nem fogadta el azzal az indoklással, hogy Csikagóban több lengyel politikai társulat vezetője volt.

Apponyi és Szilágyi leveszik egymás előtt a kalapot

vagyis

a jubiláló képviselők.

A képviselőház tizenkét tagja ma este bankettra gyűlt össze az Országos Kaszinó különhelyiségébe, hogy megünnepelje képviselővé választásának 25 éves fordulóját. Megjelentek a banketten mindazok a képviselők, akik az 1872. évi választáskor jutottak be a törvényhozás testületébe.

A jubilálók névsora a következő: Gróf Apponyi Albert, Beöthy Algernon, Bittó István, gróf Berthold Artur, Csávolszky Lajos, gróf Degenfeld Lajos, Eötvös Károly, Gallner Gyula, Horánszky Nándor, Kubinyi Árpád, Matuska Péter, Radocza János, Szaplanczay Miklós, Szilágyi Dezső, Szentpály Jenő, Kardos Kálmán és Vargics Imre.

Jó kedvben ült le az előkelő társaság a vacsorához, melynek étrendje a következő volt:

Huitres d' Ostende
Caviar de Russie
Salade Morguery
Consommé Parlementaire
Truitesau bleu Sauce Fleurette
Langoustes á la Wintertour
Filet de Boeuf Favorit
Selle de Presalé Gentry Club
Coupe Jacques
Faisans de Bohème
Salade Espagnole
Asperges d' Argentouit sauce Bretonne
Mignon Croquenbouche
Croute á l' Ananas
Soufflés aux Anchois
Fruits assortis
Vins:
Meursault Perrières
Manaix grand vin
Chateau Latour Blanche
Heidrich la Grande Marque de l'empereur
Clos de Vougeot 1870
Café:
Cognac Carlier Frères Reservé
Liqueurs — Variés.

Az első felköszöntőt Horánszky Nándor mondta. Üdvözölte a régi bajtársakat, akik az 1872-iki választáson mandátumot kaptak s különösen Bittó Istvánt, a volt miniszterelnököt és Szilágyi Dezsőt, a jelenlegi házelnököt, kik a múltnak és a jelennek összetartó kapcsolatai. A magasabb cél, amely szem előtt lebeg, az ország jövője, amely kooperációt kíván. S ebből a szempontból hasonlított össze a múltat, melyet Bittó képvisel, a jelennek, Szilágyi Dezsővel.

Matuska Péter örövendve emlékezett meg a 25 éves dolgozóról a örömeinek adott kifejezést, hogy a régi bajtársak közül néhányan összejöttek, hogy megemlékezzenek politikai pályafutásuk első lépéséről.

Szilágyi Dezső az ország politikai fejlődés érdekében általános felfogásokat jelzett, melyek a jelen viszonyok közt kívánatos természetűek s élte azokat az elemeket, melyek a közállapotok egészséges fejlődése érdekében és Magyarország közjogi állásponyjának erőteljes képviselése érdekében állást foglalnak.

Áttért Apponyira, kinek szerencsét kívánt ahhoz, a szerephez, melyet most betölt. Soha még ellenzéki államférfi olyan tisztán nem állott a nemzeti előtt s soha nem végzett nemesebb munkát, mint ő most.

Ezután gróf Apponyi Albert mondott nagyhatalmú beszédet, melyben Szilágyi beszédének igazságát elismerve arra helyezte a súlyt, hogy nem a múlt félreértéseiben, hanem a jelen és a jövő feladatainak egyetértésében kell keresni ez álláspontnak parlamentáris és közjogi igazságait; hangsúlyozta, hogy ebben az irányban minden kooperáló elemnek közreműködése az ország jövőjének érdekében szükséges és kívánatos. Majd kiemelte, hogy az az együttműködés, amely a múltban közte és Szilágyi, a Ház elnöke közt fenforgott, jótékony hatású volt, amennyiben a közjogi felfogások korrektsége érdekében az ő nézeteinek irányításával a saját felfogását is megjegyeztette, megszilárdította, amelyekből ő ma kolleborál és melyekből ő azokat a felfogásokat merítette, amelyen ő ma áll és melyet képvisel. (Lelkes eljenzés.)

Érdekes reminiszzenenciákat közöl képviselőlétsége első napjairól. Elmondja, hogy mikor ő

Házba jött, Gubody Sándor volt a korelnök, nagyon gyanus szemekkel nézte őt, de midőn aztán később jobban megismerkedtek, egy nap a vállára tette a kezét, mondván:

— Ejnye, Albert, „hiszen te nem is vagy olyan rossz ember.“

A továbbiakban elmondja, hogy immár hosszú pályafutásán sok támadások érték, gyakran tehetséges emberek részéről is, de ezek az ő szívében nem hagytak semmi nyomot s ma sincs egyetlenegy ember, aki iránt haragot táplálna.

Gullner Gyula Szilágyi és Apponyi összeműködő feladatait élte.

Beothy Algernon Apponyi feleségét köszöntötte fel.

Matuska Péter szintén a fenforgó állapotoknak a konszolidációját ebben az összműködésben találja fel.

Étvös Károly a maga álláspontjának megőrzése mellett az ország sorsának jobbra fordulása érdekében a helyzet kristályosodásának szükségét fejezte ki. Mert előtte minden szempont mellékes, az országos szempont a fő s azért a jelen nehéz helyzetben a kristalizmust feltétlenül szükségesnek tartja.

A késő estébe nyúló ebéd nagy szenzációja a Szilágyi és Apponyi beszéde volt. Sok-sok évi elválás után újra összejött a két kiváló férfiú és egy szöbokrétát cseréltek egymással. Denique: alte Liebe . . .

A jelenlevő képviselők az éjfél órákban eloszolván, a következőleg rajzolták le a banket történetét:

„Lépegettek, lépegettek egymás felé . . . de hogy a távolság valójában fogyott-e, azt mikroszkóppal se lehet kivenni.“

HIREK.

Mikszáth Kálmánnak „Szervusz, Pali bácsi“ című elbeszélése lapunk mai számában véget ér. Ujjonnan belépő előfizetőinknek, ha kívánják, a kladóhivatal megküldi az egész elbeszélést.

— A király vadászata. A leopoldsteini-tó mellett tartott mai szarvasvadászaton — mint Eisenerzből jelentik — 26 nőstényszarvas került terítékre; ezek közül tizet ő *Felsége*, kétőt *Szalvator Ferencz* főherceg, hármát pedig *Lipót* bajor herceg ejtett el.

— A király pénze. A kicsiny Szerbiában igazán mulatságosak az állapotok. Már tudniillik annak, akinek. Mi például mulatunk rajtuk, de bezzeg nem mulatnak rajta a szerbek s főként nem mulat rajta *Sándor*, a szerbek koronás királya. Azok a hírek, melyek ebből a délvidéki országból szoktak hozzánk érkeznit, különösen két dologról tesznek tanúságot. Az egyik az, hogy odalenn nagyon gyatrák a közbiztonsági viszonyok, a másik az, hogy a tolvajok, rablók és más ilyfajta mesteremberek rendkívül vakmerők. Aki talán erről még nem hallott, az olvassa a következő, ma érkezett táviratot:

Belgrád, január 3. A konakban, a király kívánságára egy külön postahivatalt szerveztek. Mult hóban történt, hogy *Sándor* király nagyobb összeget adott fel oly czéliből, hogy azt utalványnyal a külföldre szállítsák. Az összeget azonban nem lehetett rendeltetési helyére juttatni, mivel azt még az elküldés előtt ellopták. A legerélyesebb vizsgálatot indították meg, de azért eddig még sem sikerült a tettest felfedezni.

Ime, ez történt a király pénzével. Mekkora bátorsággal bizza akkor a szerb postára a pénzt más közönséges halandó, aki senkinek sem parancsol s akinek nincsen hatalma? A kérdés csak az, vajjon a konakban szervezett külön postahivatalban egész biztos helyen lesz-e a király pénze? Alighal . . .

— Bismarck herceg. Ha igaz az a mondás, hogy akinek a halálhírét költik, sokáig élél, ugy a vaskancellár bizonyára mathuzsálemi kort fog elérni. Mert ugyancsak fellármázták az ő halálhírével az egész európai sajtót. Sajátságos, hogy mikor az erről szóló távirat

megerkezett, nem lepte meg az újságíró embereket az a bizonyos lázas izgatottság, amely nagy események megtörténtekor el szokta fogni őket. Nem mintha nem értették volna át az eseménynek világra szóló szenzációját, hanem egyszerűen azért, mert nem hitték el a hírt. Egyik barátunk találóan mondotta: Lehetetlen, hogy Bismarck meghalt, mert hiszen akkor idáig elhallanók Németország feljajdulását. Aminthogy megrendül az erdő, amikor a villám a százados tölgylet kidönti. A vaskancellár másnap boszankodva olvasta a haláláról költött híresztetést. Még a legnagyobb ember hiúságát is bántja az a lesújtó gondolat, hogy megsemmisül és elmúlik, mint valami névtelen napszámos, aki az emberiség milliói között csak egy véghetetlenül kis mennyiséget képviselt. Ugyanakkor, amikor Európa valamennyi szerkesztőségében nyugtalanul várták a halálhír megerősítését, a herceg vidáman töltötte a Szilveszter-estét gyermekeinek s legbizalmasabb környezetének társaságában s kivételesen jól érezvén magát, csak két óra tájban tért nyugodni.

A Berlinből, Hamburgból és Friedrichsruhéból érkezett legújabb táviratok mind azt konstatálják, hogy Bismarck herceg állapotában nem állott be kedvezőtlen változás. A podagra kínozza ugyan a herceget, de egyelőre komoly aggodalmakra nincsen ok. Némelyek a herceg lábfejébe a kis mértékben fellépett láb vizenyőnek tulajdonítják. A herceg étvágya kitűnő, szellemi tevékenysége zavartalan, a hozzá érkezett fontosabb levelekre maga válaszol, ez ellenben gyakran álmatlanságban szenved és nagyon izgatja őt. Deczember 28-án volt Bismarck Herbert grófnak a születésnapja, amelyet Friedrichsruhében a legszűkebb családi körben ülték meg. Idegenek közül egyedül gróf Henckel Donnersmark vett részt ezen az ünnepen, amely alkalommal Bismarck herceg nagyon jókedvű volt és felköszöntőt is mondott a fiára. — A Berliner Lokalanzeigernek jelentik, hogy azért nem bocsájtanak most idegeneket a friedrichsruhei kastélyba, mert a herceg nem akarja, hogy a betegségéről beszélgessenek vele.

— Fejérváry köszönete. *Temesvárról* táviratozzák: báró *Fejérváry* honvédelmi minisztert újévkor a szabadelvű választók táviratban üdvözölték. A miniszter szintén táviratban köszönte meg a figyelmet és azt kívánta, hogy a jövőben is választóival együtt működhessék a haza javára.

— *Ferencz Ferdinánd* — védnök. *Bécsi* levelezőnk telefonálja, hogy *Ferencz Ferdinánd* főherceg tudatta a bécsi magyar egyesület vezetésével, hogy hajlandó az egyesület védnökségét elfogadni.

— Személyi hírek. *Hetyey* püspök — mint *Pécsről* írják — a napokban *Nádasdra* érkezik. — Pécs város közgyűlése *Zsolnay* Vilmost, a pécsi majolikagyár tulajdonosát, a város díszpolgárává választotta meg. — *Görzből* jelentik, hogy *Göess* gróf hejtartó ma Trieszthől ideérkezett.

— A tanítási szünetek szabályozása. Mint-hogy eddig az iskolákban különböző ideig tartattak a karácsonyi és a husvétii szünetek, *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben ezeket a szüneteket szabályozza. A rendelet értelmében ezentúl a karácsonyi szünet deczember 24-étől január 3-áig, a husvétii szünet pedig virágvasárnaptól a nagyhét után való keddig terjed.

— A központi szeminárium igazgatója. A budapesti központi papnevelő intézet igazgatói állását, mely *Cselka* Nándor érseki helynök elhunytával üresedett meg, az idei újvevő akarták betölteni. A mult év végén meg is történt a hármass jelölés s első helyen *Hetyey* Samu primási irodai igazgatót, második helyen *Városvy* Gyulát, a kalocsai érsek oldalkanonokját és harmadik helyen *Jánosy* Gusztáv veszprémi kanonokot jelölték a díszes állásra.

Közben *Hetyey*, pécsi püspök lett s így újabb jelölést kell megejteni. Valószínűleg *Városvy kanonok lesz Cselka utódja*, de csak a szemináriumban, mert az érseki helynöki széket egyelőre nem töltik be.

— *Milán király* Budapesten. *Milán* szerb exkirály, aki tegnap Budapesten időzött, Élesdre utazott, ahol gróf *Zichy* Jenő uradalmában a tisztelőre rendezett nagy vadászaton vesz részt. Budapesten való időzése alatt *Milán* exkirály *Barlo-vác* szerb főkonzul és *Konstantinovic* Sándor alezredes, a testőrség parancsnoká kíséretében megtekintette az új műcsarnokban a képkiallítást. — Itt említjük meg, hogy a szerb király *Vaisz* Soma budapesti szerb királyi alkonzult és a budapesti szerb állami kereskedelmi muzeum és ügynökség igazgatóját a *Takova*-rend tiszti keresztjével tüntette ki.

— *Válás után*. *Wahrmann* Renée asszony, *Wahrmann* Mórnak, a néhai országgyűlési képviselőnek és a budapesti zsidó hitközség volt elnökének a leánya, aki csak nem rég vált el férjétől, *Krausz* Izidortól, elhagyta a zsidó vallást és kitért a református hitre. Ezt a szándékát annak rendje és módja szerint két tanu jelenlétében két izben jelentette be *Kohn* főrabbinak, aki viszont szokás szerint mind a kétszer megtagadta az elbocsátó-levél kiadását. Az érdekes kitérés megelőző aktusoknál *Wahrmann* Renée asszonynak báró *Bánffy* Dezső, Magyarország miniszterelnöke és *Hegedűs* Sándor országgyűlési képviselő voltak a tanui.

— *Holttest a sineken*. *Szalkházá*n — mint *temesvári* levelezőnk táviratozza — egy katonának darabokra tépett holttestét találták ma délután a sineken. A jelek arra vallanak, hogy a szerencsétlen katona bűnténynek lett az áldozata. Egy katonai és polgári személyekből álló vegyes törvényszéki bizottság a helyszínére utazott.

— A földtani intézet palotája. A földtani intézetnek új palotája épül a *Stefánia*-uton. A telket a főváros adta s az építési költségekre a földművelésügyi miniszterium 400,000 forintot irányzott elő. Ehhez járul még dr. *Semsey* Andor 50,000 forintos adománya. Az épületet, *Lechner* Ödön műépítész pályanyertes tervei alapján, *Hauszmann* Sándor építőmester építi.

— *Vérengzés a kenyérért*. Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk azokról a zavargásokról, amelyeket *Siculianában* (Girgenti tartomány) rendeztek a mezőgazdasági munkások. Mint ma *Rómából* táviratozzák: a zavargásokról szóló hírek megerősítést nyerneek. Egy képviselő, egy rendőr-altiszt, két községi csendőr könnyen megsebesült, egy parasztot pedig a zavargók sorából eldördült lövés ölt meg. A csendőrség végül helyreállította a rendet. A prefektus a helyszínére ment, hogy vizsgálatot indítson.

— *Wlassics* diszoklevele. Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy *Egerből* küldöttség jött a fővárosba, hogy *Wlassics* miniszternek átadja a hevesmegyei tanítóegyesület dísztagsági oklevelét. Az oklevelet ma adták át a miniszternek, aki az egyet elnökének üdvözlő beszédére adott válaszában örömet fejezte ki afelett, hogy törekvéseit a magyar tanítók minden lépten-nyomon bizalommal kísérik. A miniszter végül hosszasan társalgott a küldöttség tagjaival és ismételve kifejezte köszönetét és örömet a tanítói kar ragaszkodása felett.

— *A féltékeny csendőr*. *Szegedi* levelezőnk a következő tragédiát táviratozza meg nekünk: *Kis* Sándor csendőr *Mezőkovácsházán* vasárnap a templomból hazakísérte kedvesét *Sramkó* Mária-t és otthon gyilkos merényletet követett el ellene. Revolverrel kétszer rálőtt a leányra s mikor ez összerogyott, egy harmadik lövést intézett maga ellen. A csendőr azonban nem jól talált és ekkor *éles kardjába* dőlt. A kard egészen a közepéig behatolt a gyomrába. A csendőr rémléttének oka féltékenység. Egy hadbíró *Szegedről* a vizsgálat megindítása végett *Mezőkovácsházára* utazott.

— *A professzorság alkonya*. Ugy látszik, a tanári pálya napról-napra halálanabb lesz, legalább ezt lehet következtetni abból a körülményből, hogy

sokan térnek le róla. Csak a minap irtuk meg, hogy egy bolgár polgári iskolai tanár, a terhes tanári pálya helyett a jobban jövedelmező *banditapályára* lépett. Most Madridból írják, hogy ott egy José Mediavilla Linnan nevű tanár, a filozófia doktora — *bikaviador* lett. Ugy látszik, könnyebbnek tartja az egy bikával, mint a hatvan gyermekkel való viaskodást.

— A levelezőlap feltalálója. *Bécsből* telegrafálják: A *Neues Wiener Tagblatt* holnapi számában *Heutschel* megemlékezik arról, hogy az elhunyt *Frauenegger* kerületi kapitány volna a levelezőlap feltalálója. A kártya, szerinte, egy *Atin* Lajos nevű magyar ember találmánya. Atin 1848, november 25-én született Budán, hosszabb ideig élt Bécsben s tragikus halállal múlt ki 1893. április 1-én.

— A sajtószabadság ötvenedik évfordulója. Az 1848-iki nagy idők jubiláris megünnepelésére készül az egész ország. Az ünneplésből ki akarja venni a maga részét a sajtó is, amely tulajdonképpen születésének ötvenedik évfordulóját üli meg ebben az esztendőben. A *Budapesti Újságírók Egyesülete* nagyjából már elkészítette annak az ünnepségnek a vázát, amelylyel a sajtószabadság évfordulóját a maga részéről megünnepelni fogja. Az ügyben hétfőn, e hónap 8-án az egyesület választmányára rendkívüli ülést tart, amelyen a közelebbi részleteket fogják megállapítani.

— Három ember tüzhalála. *Szerbcszki-Budely* horvátországi községben — mint levelezőnk jelenti — borzasztó szerencsétlenség történt. *Bunics* gazda házában tűz keletkezett, a ház porrá égett és ott veszett a lángok között a gazda leánya és annak két gyermeke is. Az asszony ugyanis súlyos betegen feküdt apja házában és amikor a veszedelem kitört, nem volt annyi ereje, hogy a tűzből kimeneküljön. Így aztán bennégett két gyermekével együtt. — Ugyancsak Horvátország *Nasicz* községében egy parasztember égett meg saját vigyázatlansága következtében. Az istállóban pipára gyújtott s az égő pipából meggyulladt az istállóban levő szalma. A szerencsétlen nem tudott az istállóból kimenni külni és ott lelte halálát a lángok között.

— A vezérigazgató jubileuma. Tíz éve annak, hogy *Ráth* Péter országgyűlési képviselő a kassa-oderbergi vasutnál a vezérigazgatói tisztet tölti be és ezzel már harmadik éve, hogy a fiatal mérnök a vasutépítés szolgálatába állott. Ebből az alkalomból a vasut összes központi és vonalszemélyzete összegyűlt a kassa-oderbergi vasut Mária Valéria-utcai épületének üléstermében, ma délelőtt 11 órakor, megünnepelendő a vezérigazgató jubileumát. Dr. *Haurer* Adorján főfelügyelő, a tisztviselői kar nevében köszöntvén a vezérigazgatót, átnyújtotta a tisztviselői kar díszes üdvözlő feliratát. *Ráth* Péter vezérigazgató meleg hangon válaszolt, kiemelve arra való törekvését, hogy a tisztviselők közötti egyetértés és a sikeres együttműködés felvirágozzék. Végül köszönetet mondott a szeretet és ragaszkodás megnyilatkozásáért. Az eljenzésekkel többször megskatintott beszédet aztán a vezérigazgató kivánságára *Szekula* Gyula főfelügyelő, rögtönzött fordításban ismertette az osztrák vonalrész németajku tisztviselőivel. A délelőtti ünnepséget este, a Terézvárosi kaszinó éttermében, lakoma követte, melyen közreműködött a tisztviselők kebeléből alakult dalárda.

— Az örült tette. A Vinkovce mellett levő *Privlaka* községben — mint levelezőnk írja — egy *Pabunovics* Márton nevű ember hirtelen megőrült és örültségében borzasztó módon meggyilkolta és megcsönkította a feleségét. Először elvágta a gégéjét, majd kiszurta az asszony szemeit s mikor az asszony már meghalt, levágta a haját és az orrát. A szerencsétlen örült csak nemrég került ki az örült házból, ahonnan mint meggyógyultat bocsátották ki. Most ismét bekerül a bolondok házába.

— A bukott leány tragédiája. *Fianfei* levelezőnk jelenti: *Kanz* Matild magyarországi születésű leány még a szülői háznál beleszeretett egy fiatal emberbe. A fiatal ember eleinte viszonzta is a szerelmet, de csakhamar hűtlen lett a leányhoz, minek következtében a leány a szülőkkel és a rokonokkal meghasonlott és Fiume felé vette az útját, hogy ott, ahol nem ismerték, munkával szeresse meg a ke-

nyerét. Fiuméba való megérkezése után azonban annyira elkecsereedett és kétségbeesett, hogy első elhatározását megváltoztatva, az egyik fiumei rosszhírű házba szegődött, ahol egyre busult és sirt. Ujév reggelén végre vitriollal megmérgezte magát, hogy megszabaduljon nyomorult életétől.

— Tizenhétéves öngyilkos. *Egerváry* Pál, 17 éves gimnáziumi tanuló, ma délelőtt a Lónyay-utca 50. számú házában levő lakásán agyonlőtte magát. Azt mondják, szerelmes volt.

— Halál a templomban. Esztergomból táviratozzák: Tegnap a bazilikában a nagymise alatt *Lukács* László kanonokot szívvelhűdés érte. A főpap ott halt meg kanonoki székében. A közönséget, amely a templomot egészen megtöltötte, nagy izgatottság fogta el. *Lukács* László kanonok 1825-ben született s 1851-ben szentelték föl pappá. Unokatestvére volt *Samassa* egri érseknek és *Császka* kalocsai érseknek.

— A boszú. Oroszházi levelezőnk írja, hogy ott Szilveszter éjjelén *Csizmadia* István, tőkepenzees magánzó lakásába betörték. Ezt csak ujév reggelén vették észre a szomszédos lakók, kik *Csizmadiát* ágyában hörögve találták, nyakán fojtogató kezek nyomát eláruul nagy, kék foltokkal. A gonosztevők a magánosan lakó ember ajtaját kifeszítvén, betörték a szobába és az ablakon át, melyet nyitva hagytak, távoztak el, amikor, valószínűleg az éjfél miséről hazatávozók zaja riasztotta el őket. *Csizmadia* még életben van, de oly súlyos állapotban, hogy az esetről eddig felvilágosítást nem adhatott. A vakmerő gyilkossági kísérlet, úgy látszik, tisztán boszú műve, mert lopásnak eddig nyomára sem jöttek.

— Kéztogó. *Kohn* József berkocsi-tulajdonos eljegyezte Budapeszen *Kux* Eugéniát.

— Kongresszusra kongresszus. A szociálisták rendezte kongresszusok nyomon követik egymást. Ma is háromról kapunk hírt. Az egyiket *Temesvárott* tartották meg, a másikat *Pozsonyban*, a harmadikat *Pécsett*. *Temesvárott* a mezőmunkások délvideki kongresszusa két napig tartott és meglehetősen kudarczozal végződött. Mezei munkás alig tíz jelent meg, de helyettük eljöttek az ismert szociálista vezetők, mint egyes vidékek munkásnépének állítólagos megbízottai. A „kongresszus“ elfogadta a Budapesten minap megtartott központi kongresszus javaslatait. — *Pozsony- és Sopronmegyében* is erősen terjed a szocializmus, melyet a Bécsből átránduló vezérek és képviselők szítanak, annyira, hogy tegnap már kongresszust is tartottak Pozsonyban. A gyűlésen 28 község jelentette be csatlakozását és elhatározták, hogy a budapesti földmives-kongresszus határozatait fogadják el s *német nyelvű lapot adnak ki*. A gyűlésen semmi rendezettség nem történt. — A *pécsi* szociálista közművesek — mint levelezőnk jelenti — e hónap 2-án *Pécsett* szervezkedő nagygyűlést hívtak össze, hogy e gyűlésen az általános munkák eltolrását kieroszakolják és a vidéki munkásokat saját céljaiknak megnyerjék. A Pécsről kiküldött díjazott agitátorok már hetek óta bejárták a megye községeit s hír szerint, sok helyen el is tudták boldítani a könnyűhívó népet.

— Öngyilkosság a kaszányában. Az üllői-úti Mária Terézia-kaszányában ma este nagy izgatottság uralkodott. Egy öngyilkosság miatt állott talpra a katona-nép. *Budai* János 82-ik gyalogezredbeli ujoncz követte el olyképpen, hogy leugrott a harmadik emeletről az udvarra. Nyomban meghalt. Holttestét kivitték a helyorségi 16. számú kórházba. Miért unta meg olyan hamar a gyöngyéletet, nem tudni. Az egyik alúsznje azt mondja, hogy szerelmes volt, egy barátára pedig azt, hogy holnap reggelre rapportra volt rendelve.

— A Duna títka. Bécsben a Duna jobbpartján két összekötözött holttestet fogtak ki a hálászok. Az egyik egy hetven évesnek látszó, őszhajú uriember, a másik egy harminc év körüli hölgy, valószínűleg a férfi felesége. Mind a ketten jobb társaságból valóknak látszanak és csak nemrég jöhettek vízben. A rendőrség kezdetben büntetlenségre gondolt, de mivel külső erőszak nyomai nem látszanak rajtuk, a vizsgálatot ez irányban beszüntette és csak az öngyilkosok kilétét sürkészi.

— Életunt ujsághordó. *Norbacht* Nándor ujsághordó ma délután a rigó-utca 10. szám alatt föbbe lötte magát, azután pedig fölhasította a hasát. Így sem halhatott meg. Bevitték a Rókus-kórházba s valószínű, hogy felgyógyul.

— Eltűnt korcsmáros. *Hecht* Ignác a főtúton lakó vendéglős, néhány nappal ezelőtt, — mint a hogy már jeleztük is, — eltávozott hazulról s azóta nem tudják hol van. *Huszonháromezer forintot* vitt magával s nem lehetetlen, hogy valami büntetlenség esett áldozatát. A rendőrség éjjelnappal kutatja, merre járt, hol fordult meg utójára, de eddig csak nagyon kevés pozitív adatot szerezhettek.

— Rablógyilkosság. *Nagy-Szlaboson* (Gömörmegye) — mint levelezőnk írja — nagy kegyetlenséggel gyilkolták meg *Paliesko* János ottani lakost. Előbb kifosztották minden pénzétől, azután össze-vissza kaszabolták a testét és úgy lökték ki az utcára. Reggel ott találták meg megfagyott, szétvagdalt holttestét. A gáilkosoknak eddig semmi nyomuk.

— Megmérgezett gyermek. *Nyiregyházi* levelezőnk táviratozza: Nagy szerencsétlenség érte *Szitha* János kemencei vasuti állomásfőnököt. Beteg fiának ugyanis gyógyszer helyett tévedésből karbolt adtak be, amitől a kis fiu természetesen meghalt. A szerencsétlen család iránt a részvét általános.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Nemzeti színház. Csütörtökön, e hónap 6-án, az idén is Shakespeare „Vizkereszt“ című vigjátékát adják béreltszűnetben. A főszerepeket Dezső, Ilorváth, Latabár, Szigeti Imre, Gabányi, Vizvári, K. Hegyesi Mari, Maróthy és Nagy Ibolya játsszák. — *Echegaray Folt, amely tisztit* című 4 felvonásos színművének első előadása pénteken, e hónap 7-én, lesz. *Echegaray* új drámája, amelyet *Pathy* fordított magyarra, a következő szereposztással kerül színre: *Matilde* — *P. Márkus* Emilia, *Enriquetta* — *R. Maróthy* M., *Dona Concepcion* — *Helvey* Laura, *Fernando* — *Mihályfi*, *Don Justo* — *Bercsenyi*, *Don Lorenzo* — *Császár*, *Julo* — *Ivánfi*. — *Tóth Kálmán Nők az alkotmányban* című vigjátékát e hónap 13-án csütörtökön adják elő új betanulással. A főszerepeket *Vizvári*, *Gabányi*, *Náday*, *Császár*, *Pálfi*, *Vizváriné* és *Nagy Ibolya* játsszák. — Még e hónap folyamán kerül színre *Sardon* új darabja *Marcelle* is, amelyben az egyik fő női szerepet *Sz. Prielle* Kornélia fogja játszani. — Hétfőn, e hónap 10-én a nemzeti színház tagjai a m. kir. operaházban nyugdíjintézetük javára előadást rendeznek, amelyen *Jókai* „Arany ember“-e kerül színre béreltszűnetben, leszállított helyárrakkal.

* *Erkel* Ferenc emlékezete. A január 12-én tartandó *rendkívüli filharmoniai hangverseny* iránt, amelyet *Erkel* Ferenc síremlékének alapja javára rendeznek, nagy érdeklődés nyilvánul. *Monter* Zsófia közreműködése adja meg az est érdekességét. Ezenkívül *Sz. Bárdossy* Ilona a „Figaró lakodalmá“-ból énekel. A zenekar *Mozart* g-moll szimfóniáját és *Erkel* „Ünnepi nyitány“-át adja elő.

* Nemzeti zenede. A nemzeti zenede e hónap 6-ikán tartja idei második növendékhangversenyét a Vigadóban.

* *Voss* Rikárd köszönete. A „*Szöke Katalin*“ szerzője Münchenből a következő levelet intézte a Vigszínház igazgatóságához:

„Nagyon tisztelt Uram! Meleg köszönetet mondok Önnek, a színház rendezőjének és művészeinek. Amit érdekemben és művem érdekében tettek, elöttem felejthetetlen marad. Egyébként művészi munkát végeztek!

Hálás hívők

Voss Rikárd.”

* A téli tárlat. Tekintve, hogy a műcsarnokban a téli kiállítást már január 15-ikén berekesztik, csütörtöki sétatárlat mindössze kettő lesz még. A képzőművészeti társulat figyelmezteti a művészeket, hogy képeik hazaszállításáról 15-ig gondoskodjanak. Február 20-ikán nyílik meg a *Veresossagzi-kiállítás* és látható lesz márczius 20-áig.

* Komáromi Mariska estéje. Komáromi Mariska daleatálya, a mely szerdára, e hónap 5-ikára, volt hirdetve, e napról szünet.

* **Dalostély. Fels Stefánia**, aki ma este a Vigadóban hangversenyzett, magyar családból származik és először Pauli Richérdnál, azután Bécsben Ressenél tanult énekelni. Nem kell sajnálnia a tanulmányaira fordított időt és pénzt (mert Ressenél tanulni meglehetősen fényűzés), nyoma elég bőségesen megvan. Tud énekelni, — ezt elmondhatjuk jó lelkiismerettel. Persze Ress sem foglalkozik állítólagan gyémántkiszőrüléssel, ezt a mesterséget csak akkor űzi, ha gyémánt kerül a keze alá. Fels Stefánia szopránja nem kifogástalan: nagyon frissen esendül a magasságban és fénylozott, tompa a középoktávban. Hangzatos a portamentoja és szépen bontakozik ki a hang a forteban. Előadása nem marad meg mindig a dal bizalmas keretében, hanem tulnyomólag szinpadias. Ha nem tartozik is a poétikus énekesnők közé, éneke soha sem hat prózáilag. Műsora választékos izléssel volt összeállítva; egyes számai közül legjobban érdekelt egy lendületes és édes szerelmi ária Saint-Saens „Sámson és Delilá”-jából. A közönség Fels kisasszonyt alhalmozta tetszésnyilatkozataival. Rokonszenvet keltezt *Winter Rezső* is, aki ugyancsak Ress növendéke. Intelligens, sőt művészi érzékű fiatalember, de hangjának erős fogyatéka aligha utalják az énekesi pályára. A hangversenyben még *Pallos L. Pál* zongorázott.

* A lipótvárosi kaszinó hangversenye. A lipótvárosi kaszinó érdekes hangversenyeinek során a hónap 8-ikán magyar szerzők és művészek jutnak szóhoz. Többek közt Kertész Ella, a nemzeti színház utonnan szerződött tagja, egy „Szinpadi hatás” című monológban utánozni fogja Jászai Marit, Márkus Emiliát és Csillag Terézt. Hangverseny után tea és tánc lesz.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

§ A Petőfi-Társaság nagygyűlése. A Petőfi-Társaság a hónap hatodikán, csütörtökön, tartja meg XXII-ik nagygyűlést az akadémia dísztermében. A tárgysorozat a következő:

1. Elnöki megnyitó Bartók Lajostól.
2. Titkári jelentés Szana Tamástól.
3. A márczius tizenötödiki ifjak, Jókai Mórtól.
4. Iván (verses elbeszélés), Ábrányi Kornéltól.
5. Manasses (rajz), Gyarmaty Zsigánéltól.
6. Lirai költemények, Szász Gerőtől.
7. Orozslánszivi Ignác (vig elbeszélés), Rákosi Viktortól.

8. Elnöki zárszó.

Az ülés tíz órakor kezdődik; utána déli egy órakor társasbéd lesz az István-szállóban. Az ebéd rendezésével Rákosi Viktort és Sebők Zsigmondot bízták meg.

§ Az akadémia ülése. Az akadémia első osztálya ma délután *Zichy Antal* elnöklete alatt ülést tartott. Az első fölolvastó *Kuzos Ignác* volt, aki a „Magyar-ozmán nyelvi érintkezések”-ről beszélt. Több, mint ötszáz olyan szó van nyelvünkben, amely török eredetű és a két nép sok százados érintkezésében származott át a magyar szótárba. Ilyen szavak: a deli, dalia, zsvány, betyár, czizma, csuha, kefe, kereset, koboz stb. *Pecz Vilmos* „A magyarok ősi neve Constantinus Porphyrogenitusnál” czímen értekezett. Az ősi név, amelyről itt szó van, „szavarti aszfali”, vagyis „állhatatos”. Végül *Némető Géza* bemutatta *Bartal Antal* dolgozatát a „Pristaldus” szó származásáról. *Bartal* ez idő szerint a magyarországi latinság szótárának összeállításával foglalkozik. A „pristaldus” szó a régi magyar törvénykezésben szerepelt. Az értekező a latin „praestare” igéből származtatja.

FŐVÁROS.

(Bucszó előjáró.) *Szabó Károlytól*, a VI-ik kerület eddigi előjárójától, ma bucuzzott el a kerület választmány, melynek nevében dr. *Schwarz Gyula* bucsubeszédet mondott. Elismerő meleg szavakban emlékezett meg *Szabó Károly* érdemeiről. *Szabó Károly* tanácsos meghatottan válaszolt s megígérte, hogy a jövőben is szívvel-lélekkel a közügy érdekében munkálkodik s halálját fejezte ki a választmányának, mely őt törekvéseiben mindig támogatja.

(Czégbejegyzési mulasztások.) A magyar kereskedelmi csarnok másodizben folyamodott a fővárosi tanácshoz a végett, hogy a kiadott iparigazolványok másolatát küldje meg a csarnok előjáróságának is. A czégbejegyzési mulasztások ellenőrzésére, megtorlására szolgálna ez, mert a csarnok, mint szaktestület minden szabálytalanságot azonnal bejelenthetne a kereskedelmi bíróságnak. A tanács csütörtökön tárgyalja az egy ízben már mellőzött kérelmet.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A büntető törvényszék ügyforgalma. A budapesti büntető törvényszék *Zsitvay Leó* elnöklete alatt ma teljes ülést tartott, amelyen a fegyelmi bizottságot alakították meg. Az elnök bejelentette, hogy a múlt esztendőben jóval nagyobb volt az ügyforgalom, mint 1896-ban. *Háromezer végtárgyalás volt*, 400-al több, mint az elmúlt esztendőben. Marasztaló ítéletet 2052 esetben hoztak, a fölmentő ítéletek száma 236 volt. Befejezett vizsgálat után 4400 bünperben hoztak megszüntető határozatot; s 4800 följelentés, mint bünvádi eljárásra alkalmatlan, félretétellel végződött. Az elnök a teljesülés befejeztével meleg szavakkal üdvözölte a bírákat és bizalmát fejezte ki az iránt, hogy a bíróság tagjait ebben az esztendőben is kötelességérzet és ügybuzgalom fogja áthatni.

— Kijátszott választók. A legutóbbi képviselőválasztásokból kifolyólag a budapesti ügyvédi kamara két ügyvéd ellen fegyelmi vizsgálatot rendelt el. Az egyik fegyelmi eljárásra az adott okot, hogy a képviselőnek jelölt ügyvéd a szavazás megkezdése után visszalépett, úgy hogy pártja más jelöltet már nem állíthatott helyette. A vád szerint az ügyvéd visszalépeése a választók kijátszására irányuló művelet volt s hogy az ügyvéd a *kerületet pénzért engedte át az ellenpárt jelöltjének*. A másik ügyvéd ellen azt a vádat emelték, hogy a lemondó nyilatkozatot ő fogalmazta és ő juttatta azt a szavazás megkezdése után a választási elnök kezébe.

Az ügyvédi kamara a két ügyvéd ellen a következő megokolással rendelte el a fegyelmi vizsgálatot:

„Egyrészt az előadott s részben beismert köz tudomásu tényekből, másrészt pedig az eddig meg nem czáfolt közhir és hírlapi közleményekből, elég alapos gyanu meríthető arra nézve, hogy . . . ügyvéd, választói kijátszásával, vagyoni haszonért, oly időben lépett vissza a képviselőjelöltségtől ellenfele javára, amikor pártja más jelöltet már nem állíthatott, . . . ügyvéd pedig közreműködött a választók kijátszására irányuló ügyben. Elrendelőnek találta a fegyelmi eljárást és vizsgálatot azért is, mert az elterjedt általános közhirrel és a hírlapi közleményekkel szemben a valódi tényállás kiderítése és a vétkek megbüntetése, vagy ártatlanságuk kiderülte esetén, fölmentésük, nemcsak a panaszolt ügyvédeknek, hanem az egész ügyvédi karnak fontos érdeke, s már ez oknál fogva is a panaszolt ügyvédeknek a fegyelmi eljárást ez alkalmából nem ellenezni, hanem kériük kellett volna önmaguk ellen, különösen akkor, amikor egyikük az ügyvédi becsületüket érzékenyen sértő hírlapi közleményért elégtételt is kért, másikuk pedig a sajtópórt megindította ugyan, de csakhamar abba hagyta, s ezzel az általában elítélt eljárására vonatkozó közfelfogást és megbotránkozó föllevést a nagy közönségben csak még jobban megerősítették. A kuria az elsőfoku fegyelmi bíróságnak határozatát *helyben hagyta*.

— Meggyilkolt földesur. *Kégl György* földbirtokos gyilkosának, *Juhász Józsefnek* bűnpörében dr. *Bácz Alajos* bíró már befejezte a vizsgálatot. Az orvosszakértők véleményének beterjesztése után az iratokat, indítványtétel végett, átteszik a királyi ügyészséghez.

— Osalárd bukás — ügyvédi tanácsra. A budapesti törvényszék csalárd bukás büntette miatt hét hónapi börtönrre ítélte *Gyöngyösi D. Sándor* kereskedőt. Dr. *Fried Vilmos* védő fölebbzett ez ellen az ítélet ellen és felebbezésében azzal érvelt, hogy a vádlott ügyvédje, dr. *V. . . Márton tanácsára* foglaltatta le árukézletét neje által és ügyvédje tanácsára szökött meg a fővárosból. Fölemlítette, hogy dr. *V. Márton* e tanácsok miatt az

ügyvédi kamara ötszáz forint pénzbírságra ítélte. A királyi tábla figyelmen kívül hagyta ezt az érvet, a kuria azonban megváltoztatta az alsóbb bíróságok ítéletét s *Gyöngyösi D. Sándort vétkes bukás* miatt *husz forint* pénzbüntetésre ítélte.

SPORT.

— Ujtások a turton. A magyar lovaregylet most publikálja a 1898. évi versenyletelt. A proppozíciók a tavalyitól nem sokban térnek el, de két olyan módosítást hozott be a lovaregylet, melyeket a közönség bizonyára nagy meglepéssel fog fogadni. A lovaregylet ugyanis szaporította az olyan versenyek számát, amelyeknél minden ló követhető. Ez a reform megelőzi azt, hogy az ily eladóversenyekbe oly lovakat nevezzenek, amelyek jóval felette állanak az eladó klasszisnak. A másik ujtás, hogy ezután több olyan verseny lesz, amelynél három helykvótát fizet a totalizátor.

— Sárga nyul. Érsekújvár környékén, a napokban tartott vadászat alkalmával, egy ritka példányu mezel nyulat lóttek. A nyul színe *zsemlyesárga*, azonban szeme nem vörös, mint az albinusé, hanem rendes barna. Nagysága és egyéb méretei szintén normálisak. Ezt a ritka példányu vadat *Hetényi Ákos* sebesítette meg és *Fónagy József* terítette le.

× Az orosz czárné *Döry Józseftől* két négyes juckerfogatot vásárolt. A lovak vételára 16.000 forint volt.

— Igazmondó vadászok. A „Magyar Vadász-és Vadtenyésztő-Társaság” területén január 2-án vadászatot tartottak, mely alkalmommal 14 vadász 500 nyulat lótt. A vadászon a társaság tagjain kívül mint vendégek részt vettek: dr. *Wlassics Gyula* miniszter és *Navrati Imre* tanár. A vadak összeszámolása alkalmával megtörtént az a ritka eset, hogy a vadászok lótt vadjaik bevallása alkalmával *kevesebbet vallottak be, mint a mennyi a terítéken feküdt*.

KÖZGAZDASÁG.

Magyarország bortermeleése.

A földmivvelésügyi miniszter jelentésében megemlékezik Magyarország 1896-iki bortermeleéséről is. A termelés az előző 1895-iki évhez viszonyítva, gyengébb volt és pedig termelt:

borfaj	1895.	1896.
	hektoliter	
közönséges fehér	1,198.339	1,002.533
fehér csemege	20.823	13.103
közönséges vörös	275.827	177.367
vörös csemege	10.196	4.483
siller	421.922	248.159
aszu	1877	96
	1,928.984	1,445.741

Az egyes vármegyék között legnagyobb bortermeleése volt Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének 216,619 hektoliterrel, aminek tulnyomó része homoki bor, nagyobb termésük volt még Zala, Torontál, Pozsony, Kis-küküllő, Bács-Bodrog vármegyéknek.

Az 1896. évben a bortermeleés tehát kisebb volt, mint 1895-ben. De még mindig nagyobb, mint 1890 óta bármikor. Volt ugyanis a bortermeleés:

1887-ben	4,961.097
1888-ban	3,909.175
1889-ben	4,522.250
1890-ben	3,443.727
1891-ben	1,280.626
1892-ben	796.560
1893-ban	939.737
1894-ben	1,387.009
1895-ben	1,928.984
1896-ban	1,445.741

Abból, hogy a három utolsó esztendőben bortermeleésünk ismét növekedett, a filloxera elleni védekezés eredményei mutatkoznak, mert az 1896-iki visszaesés külön a jégkároknak tudható be, amelyek a termés egy harmadát tönkretették. Mert a mi a szőlőterületeket illeti, 1896-ban már 7000 kataszter holddal volt nagyobb e terület, mint 1895-ben.

A csemegezőlő termelés évről-évre nagyobb mérvet ölt és a szőlő árának emelkedése a kereslet fokozódására enged következtetni. Így 1888-ban még 9 forintot tett ki egy métermáza csemegezőlő átlagos ára, az új-

bornak 10.68 forintnyi átlagos ára mellett; 1896-ban a szőlő métermázsájának átlagos ára 19 forint volt, míg az új bort ugyanakkor hektoliterenkint 15.91 forintos átlagárban jegyezték. Az összes bortermés értéke az utóbbi esztengők során kitelt:

1887-ben	43.71	millió forintot
1888-ban	36.95	"
1889-ben	47.39	"
1890-ban	46.97	"
1891-ben	24.54	"
1892-ben	15.24	"
1893-ban	19.90	"
1894-ben	24.69	"
1895-ben	31.84	"
1896-ban	25.52	"

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 3. A magyar általános kőszénbánya-részvénytársaság és a Trifaili bányatársaság között az utóbbi tulajdonát képező esztergommezei kőszénterületek eladása iránti tárgyalások befejezést nyervén, a Magyar általános kőszénbánya - részvénytársaság azon fáradozik, hogy e vásárláshoz a szükségelt tőkét megszerezze. E végből tárgyalásokat folytat bécsi és budapesti pénzügyeztetekkel, hogy részvénytőkéjét 6 millió frtra emelhesse föl új részvények kibocsátásával.

Bécs, január 3. A „N. W. Tagblatt” jelentése szerint az **angol-osztrák bank** kormánytanácsa tárgyalásokat folytat dr. **Bilinski** volt osztrák pénzügyminiszterrel, hogy ez utóbbit rábírja arra, hogy elfogadja a bank igazgatósági elnökének állását, amely dr. Eilbogen lemondása folytán tudvalevőleg megüresedett.

London, január 3. Egy chicagói milliomas fia haussecélokra **9 millió bushel effektív búzát vásárolt.** Ez a buza azzal a rendeltetéssel bír, hogy Liverpoolba exportáltassék.

Bécs, január 3. A tőzsde szilárd volt. Osztrák hitelcsevény 221.90, Disconto-társaság 202.10, Darmstadti bank 158.62, Deutsche bank 209.55, Drezdai bank 163.75, Handelsgesellschaft 176.—, Nationalbank 153.—, Osztrák magyar államvasut 144.70, Déli vasut 33.80, Varsó-Bécsi vasut 267.—, Gothard vasut 151.90, Svájci északkeleti vasut 106.70, Svájci központi vasut 140.90, Olasz déli vasut 136.75, Olasz közepentengeri vasut 97.25, Olasz járadék 95.10, Török sorsjegyek 116.50, Mexikói kölcsön 97.40, Laurakohó 185.25 Dortmundi 98.60, Bochumi 205.—, Gelsenkircheni 189.25, Harpeni 197.50, Habernia 202.90, Észak-német Lloyd 112.40, Magán kamatláb 3 1/2%.

Páris, január 3. A tőzsde szilárd volt, csak a járadék piac tartózkodó. 3%-os francia járadék 103.30, 3%-os törlesztéses járadék 101.80, 3 1/2%-os járadék 106.85, Francia bank 35.65, Credit Foncier 656.—, Szuezi esatonarészvény 3370, Egyiptomi kölcsön 517.50, Spanyol külf. kölcsön 61 1/2, Magyar aranyjáradék 104 1/2, Olasz járadék 96.37, Orosz kölcsön 102.50, Új orosz konzul 94.65, Portugál kölcsön 207/8, Ottomán bank 562.50, Osztr. Länderbank 479.—, Osztrák-magyar államvasut 735.—, Rio Tinto 634.—.

New-York, január 3. (C. T. B.)
január 3. decz. 31.
cents cents

Buza decemberre 97 1/2 —
januárra 98 1/2 —
májusra 87 1/2 —
Tengeri májusra 84 1/2 —

Chicago, december 30. (C. T. B.)
január 3. decz. 31.
cents cents

Buza májusra 91 1/2 —
Tengeri májusra 29 —

Mezőgazdaság.

A földmivélségi miniszter jelentése. Most jelent meg a földmivélségi magyar királyi miniszternek 1896. évi működéséről a törvényhozás elé terjesztett jelentése. Dr. **Darányi Ignác,** földmivélségi miniszter, első ízben számol be e jelentésben a földmivélségi tárca működéséről, amely az 1896. év folyamán, főleg a kiállítás miatt, igen ziv volt. Első sorban a szőlőművelésosztály bajain igyekezett a miniszter segíteni, ezenkívül a gazdasági szakismeretek oktatását a nép legszegényebb rétegeibe törekedett bevezetni, összeíratta a mezőgaz-

dasági statisztikai adatokat, külön irodát tartott fenn a mezőgazdaságnak a kiállításon való minél sikeresebb képviseltetése céljából és felhasználta a kiállítás ünnepies évét egy nemzetközi gazdakongresszus rendezésére. A jelentés szakok szerint ismerteti a mezőgazdasági közigazgatás terén tett intézkedéseket.

Ipar és kereskedelem.

Kőbányai sertéspiacz, január 3. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 51—52 krajczárig. Közép (páronként 251—320 kilgrig terjedő súlyban) 51—52 kr. Könnyű (páronk. 250 kilgrig terjedő súlyban) 52—52 1/2 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilgr. felüli súlyban) 50—51 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 49—50 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 47—48 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. január 1. napján volt készlet 20.422 drb, január 2-án felhajtott 902 drb, január 3-án elszállított 422 drb, január 3-án maradt készletben 20.992 darab. A hizott sertés üzletirányzata csendes.

Budapesti juhvásár, január 3. A mai vásárra felhajtott 289 drb. feljavított juh. Napi árak: hizalt ürü 21 1/2 forint, feljavított juh 18 1/2—20 1/2 forint 100 kilónként élő súlyban, kiverő juh 12 frt páronként.

Bécsi vágómarhavásár, január 3. A mai vásárra felhajtottak: 2757 darab magyar, 467 darab galicziai, 284 darab bukovinai, 733 darab németországi, összesen tehát 4241 darab vágómarha, e között 1010 darab soványmarha. Pénteken a vesztegári vásáron 163 darab volt a felhajtás. Miután a felhajtás mintegy 600 darabbal volt nagyobb a múlt hetinél, lanyha irány mellett az árak prima árunál 1/2 forinittal, közepes és alárendelt minőségeknél 1 forinittal olcsóbbodtak. Jegyeztetett 100 kilónként élő súlyban: magyar hizóökr I. minőségű 38—40 frt, II. min. 32—36 frt, III. min. 28—31 frt; galicziai hizó ökr I. min. 38—39 frt, II. min. 33—36 frt, III. min. 29—32 frt; német hizóökr I. min. 41—43.50 frt, II. min. 35—39 frt, III. min. 30—34 frt, bika és tehén 19—32 frt.

Pénzügy.

Szelvény-bevonás. A tőzsdetanács elrendelte, hogy a 4 százalékos magyar aranyjáradék kötvények január 3-tól fogva szelvény nélkül és 1898. január 1-től számított 4 százalékos kamatokkal áruandók. — Elrendelte továbbá, hogy az osztrák magyar államvasut részvényei január 3-tól fogva szelvény nélkül és 1898. január 1-től számított 5 százalékos kamatokkal áruandók.

Sorsolások.

1854-ki osztrák államsorsjegyek. A mai huzás alkalmával a következő sorszámok huzattak ki: 42 52 72 94 100 181 233 260 277 287 293 339 344 365 480 750 722 734 785 841 894 925 950 961 1036 1053 1181 1201 1242 1352 1503 1505 1535 1646 1718 1745 1755 1809 1961 2048 2138 2140 2152 2221 2240 2260 2273 2320 2337 2391 2398 2421 2585 2645 2706 2898 2907 2981 2996 3072 3280 3295 3318 3628 3636 3692 3746 3749 3817.

Osztrák hitelsorsjegyek. A mai huzás alkalmával a következő sorozatok huzattak ki: 223 388 570 1046 1141 1725 1892 2221 2703 2781 3067 3190 3206 3235 3264 3297 3443 3695 3735. Ezen sorozatokból nagyobb nyereménnyel huzattak ki és pedig: 150,000 forintot nyert sor 3443 szám 81; 30,000 forintot nyert sor 1725 szám 56; 15,000 forintot nyert. Sor 1141 szám 60; 5000 forintot nyertek: sor 570 szám 67 és sor 1046 szám 54; 2000 forintot nyertek: sor 1141 szám 74 és sor 5297 szám 74; 1500 forintot nyertek: sor 1141 szám 14 és sor 3443 szám 90; 1000 forintot nyertek: sor 1892 szám 74, Sor 3190 szám 57, sor 3206 sz. 78 és sor 3695 sz. 74.

Osztrák vörös kereszt-sorsjegyek. A 35.000 forintos főnyereményt az 1830 sorszámú 40 számú sorsjegy nyerte. A 11128 sorszámú és 13 számú sorsjegy 1000 forintot nyert.

Dunaszabályozási sorsjegyek. A mai huzás alkalmával 80,000 forintot nyert a 102,562. szám; 20,000 forintot nyert a 45,652. szám; 8000 forintot nyert a 163,166. szám; 5000 forintot nyert a 114,225. szám és 1000 forintot nyert a 228,977. szám.

Trieszvárosi sorsjegyek. A 10,000 forintos főnyereményt a 265. számú sorsjegy nyerte. 1000 forintot nyertek a 1633. és 7693. számú sorsjegyek.

Krakóvárosi sorsjegyek. A 25,000 forintos főnyereményt a 28762. számú sorsjegy, a 2500 forintos második nyereményt az 59547. számú sorsjegy nyerte.

Laibach városi sorsjegyek. A 15,000 forintos főnyereményt a 40025 számú sorsjegy nyerte.

Braunschweigi sorsjegyek. A 45,000 márkás főnyereményt a 7190 sorszámú és 5. számú sorsjegy nyerte.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, január 3.

Beköszöntött az új esztendő és a gabona-üzlet egyelőre nem zökkent ki megszokott kerékvágásából. Egybíránt nem is várta senki, hogy kalendáriumi pontossággal álljon be a várva-várt és minden oldalról jelzett javulás. Főleg, amikor künn tavaszias az idő, amely szinte elfeledteteti, hogy még csak tél derekán vagyunk. Pedig ha már egyéb nem, a hírlapok évi szemléi, amelyek kivétel nélkül abban kulmináltak, hogy fogyóban vannak a készletek, gondolkodóba ejthettek volna. Kiemelendő e tekintetben, hogy különösen az Országos Hírlap ujévi számában közzétett kimutatás, az ország raktárházi készletéről keltett élénk érdeklődést kereskedői körökben. A táblázatot hivatalból kifüggesztették a gabonacsarnokban, ahol tüzetesen megvitatták adatait. Nyilvánvaló, hogy a statisztikai hivatalnak e fontos szakra is ki kellene terjesztenie figyelmét. Hogy a budapesti malmok ma keveset vásároltak, ennek különben egyedüli oka az elenyészőben csekély kínálat volt. De hogyis bocsássanak áruba búzát, amikor a ma publikált heti hozatalok kimutatása szerint a múlt héten Budapestre érkezett a nyugati pályaudvaron 72 vagon, a lipótvárosi pályaudvaron 12 vagon, a danaparti pályaudvaron 41 vagon, a déli pályaudvaron 8 vagon, összesen 133 vagon buza, szemben a két lét előtti 675 vagonnal. Ha a csökkenés ez arányban folytatódik — pedig alighanem úgy lesz — akkor már csak két hétig tart egyáltalában a vasuti hozatal, további négy-öt hétig tengődünk aztán a helybeli raktárakból és mintegy márczius elejére itt lesz a nagy kérdőjel, tehát körülbelül ugyanabban az időben, amikor a kontemine — híresztelése szerint — összemorzsolja majd a hausseistákat hatalmas szállításaival. Qui vivra, verra! A vidéki liszt-gyárak — úgy látszik — inkább emelkednek a helyzet magaslatára, valószínűleg azért, mivel közvetlenül maguk előtt látják a készletek ijesztő módon való apadását. Több helyről értesülünk, hogy a nagyobb vidéki malmok az ünnepek alatt oly készletekre tettek szert, amelyekkel ügyyel-bajjal kihuzhatják a telet. Így többek között Szolnokról azt sürgönyzik, hogy az ottani malom ma összevásárolta majdnem az egész szarvasi készletet, körülbelül 16.000 métermázsza 74—76 kilogrammos búzát 12 forint 25 krajczáros átlag áron, 3 hónapi időre.

Buza.

Készára üzlet búzában. A budapesti 12 malom nem érte el a fentebb említett egy vidéki malomcska rekordját. Csak annyit vásárolnak helyben mindennap, hogy a tőzsdetűkarság meg legyen kimélve az eladási jegyzék kiadásától: öt-hatezer métermázsát. Az árak változatlanok. Amerikából előre jelezték, hogy a ma kiadandó hivatalos kimutatás búzáról két millió hushellel való gyarapodást fog feltüntetni.

Előfordult eladások búzában.

Monyiesz. minizsában	származás	halkülcsen-kiniz súly kilóban	minizségi megjelzés	átadást hely	ár netto 100 kilónál	szep. végén 8 hona
100	Magyarvidéki	76 ^a	Átlagb.	Budapest	12.20	8 h.
100	"	78	"	"	12.10	8 h.
800	"	76	"	"	12.75	8 h.
100	pestvidéki	74 ^a	"	"	12.50	8 h.
100	"	76 ^b	"	"	12.10	8 h.
100	"	75 ^a	"	"	12.05	8 h.
2000	makói raktár	75	"	"	12.70	8 h.
400	"	74 ^b	"	"	12.30	8 h.

Hivatalos jegyzések búzában.

F A J	Mins. súly hektol.	100 kilogr. közep. ára		Mins. súly hektol.	100 kilogr. közep. ára	
		frtől	frtón		frtől	frtón
Tiszavidéki	74	12.45	12.05	75	12.65	12.70
"	76	12.75	12.80	77	12.90	13.—
"	78	13.05	13.15	79	13.20	13.25
"	80	13.30	13.35	—	—	—
Pestvidéki	74	12.40	12.50	75	12.60	12.65
"	76	12.70	12.75	77	12.85	12.95
"	78	13.—	13.10	79	13.15	13.20
"	80	13.25	13.30	—	—	—
Féjermegyei	74	12.50	12.60	75	12.70	12.75
"	76	12.80	12.85	77	12.95	13.05
"	78	13.10	13.20	79	13.30	13.35
"	80	13.40	13.45	—	—	—

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi, kézraktárakban 187,800 métermázsza buza és 92,000 métermázsza liszt; a Silosban 61,100 métermázsza buza, a nyugati pályaudvaron 85,323 métermázsza buza és 5063 métermázsza liszt.

Határidőüzlet búzában. Az árfolyamok csökkenő irányt követtek.

de ártartó; finomított darabzúrkóban meglehetősen üzlet, ártartó. Külföldi tört ártartó. Jegyzetett: készáru 11.2 1/2 shilling, márcs-ápr.-ra 11.3 1/4 sh, május-aug.-ra 11.6 1/4 sh. Répaczúrkó szilárd és magasabb, később ellanyhult, a zárlat hágyadt. Német (88%) január 9.6 1/4 shilling, február 9.7 1/4 shilling, áprilisra 9.9 1/4 shilling, májusra 9.9 1/4 shilling, júniusra 9.11 1/4 shilling. Határidő-üzlet: január 9.7 1/4 sh, február 9.8 1/4 sh., márcziusra 9.9 sh., áprilisra 9.9 1/4 sh., májusra 9.10 1/4 shilling, júniusra 9.11 1/4 shilling.

Olajok.

Páris, jan. 3. Repceolaj folyó hora 56.25 frk (= 26.53 frt); február 56.25 frk (= 26.53 frt); márcs-áprilisra 56.25 frk (= 26.53 frt); négy hora májustól 56.25 frk (= 26.53 frt). Árak 100 kilonkint értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.65 frt.

Hamburg, jan. 3. Repceolaj helyben 56.—márka (= 32.98 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Köln, jan. 3. Repceolaj májusra (fordóval). 60.—márka (= 35.34 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

London, jan. 3. Repceolaj 24.6 shilling, Lenolaj 15.3 sh. Gyapot magolaj 13.10 1/2—14.4 1/2 sh. Terpentin 23.7 1/2—23.9 sh.

Petroleum.

Hamburg, jan. 3. Petroleum helyben 4.75 márka = 2.89 frt.

Antwerpen, jan. 3. Petroleum fin. helyben 14.50 frank = 6.90 frt.

Bréma, jan. 3. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.91 frt.

Newyork, jan. 3. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphában 5.35 cents; United Rife Line Certificates deczemberre 65.—; Nyers petroleum deczemberre 5.95.

London, jan. 3. Petroleum amerikai 4 1/2—4 1/4 sh., orosz 4 1/4—4 1/8 sh.

Kávè, tea, rizs.

London, jan. 3. Santos határidő meglehetősen keresve, de kissé olcsóbb. Jegyzetett: márcs.-ra 33.3 sh., máj.-ra 33.9 sh., jul.-ra 33.9 sh., szept.-re 34.3 sh., decz.-re 34.6 sh. Tea: a piac még zárva van. Rizs: szilárd.

Fémek.

London, jan. 3. Réz G. M. Bráude 48 3/16—48 7/16 font sterling készáru és 48 1/16—48 15/16 font sterling 3 hora; best sel. 52—52 1/2 font sterling. Ón: finom külföldi 62 1/16—63 3/16 font sterling készáru és 63 3/8—63 7/8 font sterling 3 hora. Ólom: angol 12 5/8 font sterling; külföldi 12 3/8—12 5/8 font sterling. Horgany: külföldi 18 1/8 font sterling. Hígyany: 6.176 font sterling első és 6.17 font sterling, másodkézből. Vas: A glasgovi nyersvaspiacz ártartóan indult és szilárdan zárult. Zárlatárak: 45.5 sh. készáru és 45.8 sh. egy hora; Cleveland 40.3 sh. készáru és 40.5 1/2 sh. egy hora; Hematit 48.4 shilling készáru és 48.7 sh. egy hora; Middlesbrough 49.3 shilling készáru és 49.6 shilling egy hora. A nyersvaskészlet Glasgoban 337.489 és Middlesbroughban 50.571 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, január 3. Teljes üzletlenség mellett az irányzat cseades és az árak alig változtak. Névleg jegyeznek: buza tavaszra 11.88—11.90, rozs tavaszra 8.84—8.86, zab tavaszra 6.66—6.68, tengeri május—júniusra 5.62—5.64—5.61. Felmondott 4400 q. repce.

Hivatalosan jegyzetett:

Buza tavaszra 11.87—11.88, rozs tavaszra 8.85—8.87, tengeri máj.-jun. 5.60—5.62, zab tavaszra 6.66—6.67, repce jan.-febr. 13.50—13.60.

Boroszló, január 3. Buza helyben 19.—márka (= 11.19 frt) sárga. Buza helyben 18.90 márka (= 11.13 frt). Rozs helyben 14.80 márka (= 8.13 frt). Zab helyben 13.80 márka (= 8.13 frt). Tengeri helyben 12.—márka (= 7.07 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Hamburg, január 3. Buza holsteini 180—188 márka (= 10.60—11.17 frt). Rozs meklenburgi 140—152 márka (8.25—8.95). Rozs orosz 108—109 márka (= 6.36—6.42 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Páris, január 3. (Megnyitás.) Buza folyó hora 29.30 frank (= 13.94 frt.). Buza február 29.25 frank (= 13.94 frt). Buza márcs-ápr. 28.90 frank (= 13.77 frt). Buza 4 hora májustól 28.75 frank (= 13.70 frt.). Rozs folyó hora 18.25 frank (= 8.69 frt). Rozs február hora 18.25 frank (= 8.69 frt). Rozs márcs-ápr. 18.25 frank (= 8.69 frt). Rozs 4 hora májustól 18.60 frank (= 8.86 frt) minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.65 forint.

Páris, január 3. (Zárlat.) Buza folyó hora 29.25 frank (= 13.94 frt). Buza február 29.30 frank (= 13.97 frt). Buza márcs-ápr. 29.10 frank

(=13.87 frt). Buza 4 hora májustól 28.75 frank (=13.70 frt).

Liverpool, január 3. A buza ára 6 pennnyel alacsonyabb, liszt tartott, tengeri ára egy fél pennnyel magasabb.

KÜLFÖLDI ÉRTEKTÖZSDÉK.

Bécs, január 3. A magyar miniszterelnök nyilatkozatai kedvezően befolyásolták a tőzsdét. Különösen élénk forgalom fejlődött mindjárt a tőzsde elején alpesi bányarészvényekben, amelyeket nagyobb tételekben vásároltak. A korlátban általános készénbánya volt keresett, míg tranwayrészvényekben realizációk fordultak elő. Az üzlet további folyamatában osztrák magyar államvasuti részvények emelkedtek, amelyek berlini számlára vásároltattak.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 353.25 352.75 Anglo-bank 160.50—160.—, Magyar ipar és kereskedelmi bank 101.25, Elbevolgyi vasut 261.26 Magyar hitelrészvény 381—382, Osztrák-magyar államvasut 337.—337.37, Déli vasut 77.25, Tranway 457—452, Bustiebradi lit. B. 572.50, Alpesi bánya 132—134.20, Rimamurányi 247.75, Általános közénbánya 118—122, Prágai vasipar 682, Osztr. villamossági 302.50, Magyar koronajáradék 99.57 Töröksorsjegy 59.—59.25, forinton köttetett.

Délelőtti 11 órákor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 352.75, Magyar hitelrészvény 382.—, Unionbank 292, Elbevolgyi 261.25, Länderbank 215.75 Osztr.-magy. államvasut 337.12, Török dohány 132.50, Déli vasut 77, Alpesi bánya 134.—, Rimamurányi 247, prágai vasipar 682, Májusi járadék 102, magyar aranyjáradék 121.15, Török sorsjegy 59.10.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 352.75. Magyar hitelrészvény 382.—, Länderbank 216.—, Unionbank 292.—, Anglo-bank 160.—, Bankverein 255.—, Osztrák-magy. államvasut 337.25, Déli vasut 77.—, Elbevolgyi vasut 261.75, Északnyugoti vasut 247.—, Alpesi bánya 134.—, Rimamurányi 247.—, Prágai vasipar 682.—, Májusi járadék 102.05, Magyar koronajáradék 99.60, Török sorsjegy 59.30, Német márka 58.78, Török dohányrészvény —, forinton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjáradék 121.15, Magyar koronajáradék 99.55, Tiszai kölcsönsorsjegy 139.25, Magyar földtehermentesítési kötvény 96.80, Magyar hitelrészvény 381.50, Magyar nyereménykölcsön sorsjegy 152.50, Kassa-oderbergi vasut 190.—, Magyar kereskedelmi bank 1412.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 101.—, Magyar keleti vasut államkötvények 122.—, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 248.—, Rimamurányi vasrészvénytársaság 247.50, 4.2%-os papírjáradék 102.15, 4.2%-os ezüstjáradék 102.20, Osztrák aranyjáradék 121.60, Osztrák koronajáradék 102.15, 1860. évi sorsjegyek 143.50, 1864. évi sorsjegyek 188.—, Osztrák hitelrészvény 363.—, Angol-osztrák bank 159.75, Unionbank 292.—, Bécsi Bankverein 255.75, Osztrák Länderbank 218.60, Osztrák-magyar bank 941.—, Osztrák-magyar államvasut 338.37, Déli vasut 77.26, Elbevolgyi vasut 261.75, Dunagőzhajózási részvény 446.—, Alpesi bányarészvény 133.50, Dohányrészvény 133.—, Husz frankos 9.52 1/2, Cs. kir. vert arany 5.69, Londoni váltóár 120.—, Német bankváltó 58.75.

Bécs, január 3. (Utőtőzsde.) Az irányzat szilárd volt. Osztrák hitelrészvény 353.37, Magyar hitelrészvény 382.—, Anglo-bank 159.75, Bankverein 256.—, Union-bank 292.—, Osztrák Länderbank 218.50, Osztrák-magyar államvasut 339.52, Déli vasut 77.25, Elbevolgyi vasut 262.50, Északnyugoti vasut 243.25, Dohány-jövedék —, Rimamurányi vasut 248.—, Alpesi bányarészvény 136.25, Májusi járadék 102.10, Magyar koronajáradék 99.60, Török-sorsjegy 59.80, Német birodalmi márka 58.80.

Berlin, január 3. (Tőzsdei tudósítás.) A megnyitást szilárd, Bankok szilárdak. Bányarészek keresettek. Járadék árfolyama magasabb. Vasutak szilárdak. A zárlat szilárd, Magánkamatláb 1/4%.

Berlin, január 3. (Zárlat.) 4 1/2% ezüstjáradék 101.90, 4 1/2% osztrák aranyjáradék 101.90, 4% magyar aranyj. 103.20, osztrák hitelrészvény 221.40, magyar koronajáradék 100.20, déli vasut 33.10, osztr.-magyar államvasut 144.10, Károly Lajos-vasut 106.90, orosz bankjegy 216.50, bécsi váltóár 169.85, 4% új orosz kölcsön 67.10, magyar beruházási kölcsön 102.20, olasz járadék 95.—, Elbevolgyi vasut 132. Az irányzat szilárd.

Berlin, január 3. (Utőtőzsde.) Osztrák hitelrészvény 221.90, Magyar koronajáradék 100.20, déli vasut 33.80, osztr.-magyar államvasut 144.70. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 3. (Zárlat.) 4 1/2% papírjáradék 86.60, 4 1/2% ezüstjáradék 86.60, 4% osztrák aranyjáradék 103.30, 4% magy. aranyj. 103.10, magy. koronajáradék 100.25, osztrák hitelrészvény 298.87, osztrák-magyar bank 793.—, osztrák-magyar államvasut 291.75, déli vasut 68.63, északnyugoti vasut 208.—, elbevolgyi vasut 223.50, bécsi váltóár 169.85, londoni váltóár 20.382, párisi váltóár 80.90, bécsi bankverein 219.37, Uniobank —, —,

villamos részvény 139.30, alpesi bányarészvény 113.—, 3% magy. aranykölcsön 90.95. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 3. (Utőtőzsde.) Osztr. hitelrészvény 298.75, osztrák-magyar államvasut 291.87, Déli vasut 68.63.

Frankfurt, január 3. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 299.62, Déli vasut 68 1/2, Alpesi bányarészvény 115.30, Osztrák-magyar államvasut 298.—, Az irányzat szilárd.

Hamburg, január 3. (Zárlat.) 4 1/2% ezüstjáradék 86.50, osztr. hitelrészv. 298.50, osztr.-magyar államvasut 729.—, déli vasut 163.50, olasz járadék 96.10, 4% osztr. aranyj. 102.60, 4%-os magyar aranyj. 103.36. Az irányzat: szilárd.

Páris, január 3. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.05, 3 1/2% francia jár. 106.25, olasz járadék 96.37, osztrák földhitelrészv. 1260.—, Osztrák magy. államv. 736.—, Déli vasut —, Franciaia lör. jár. 101.80, 4% osztr. aranyjáradék 102.95, ottomanbank 562.50, dohányrészv. 282.—, párisi bank-részvény 887.—, osztrák Länderbank 479.—, alpesi bányarészvény 295.—, Az irányzat szilárd.

London, január 3. (Zárlat.) Angol consolok 113.25, déli vasut 7.25, spanyol járadék 60.7 1/2, olasz járadék 95.—, 4% magy. aranyjáradék 103.—, 4 1/4 osztrák aranyj. —, 4% rupia 63.3% canada pacificvasut 84.—, leszámítolási kamatláb 3.40 ezüst 26.50. Az irányzat szilárd.

New-York, január 3. ezüst 57.50.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1898. január 3-án reggel 7 órákor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás, Hőmérséklet, Csapadék, etc. Lists various weather stations and their readings.

A légnyomás eloszlási módja megváltozott. A keleti maximum erősödött, a nyugati minimum ismét visszafejtődött. Csökkenő nyomás depressziók találhatók még az Adria téján és a Skandináv félsziget déli részén.

Az Alpezek vidékén a barométer tegnap óta lényegesen jelentősen emelkedett.

Az idő Európa nyugoti felében enyhe, Keleten pedig mérsékeltlen fagyos. Esőzés volt Olaszországban, az Adriai tengeren és a brit szigeteken.

Hazánkban az enyhülés Nyugatról terjedt az ország belsejébe és a kemény fagy, mely Erdélyben néhány nap óta állandóan tart, gyengülni kezd. Eső csak a tenger mellékén és a Drávanál esett. Egyébként az idő megmaradt száraznak.

Aránylag enyhe idő várható, helyenkint kevés csapadékkal vagy egyáltalán csapadék nélkül.

VIZÁLLÁS.

— Január 3-án —

Table with columns: Feljő, Vizmértés, Vizállás reggel, Aradás v. apadás, Feljő, Vizmértés, Vizállás reggel, Aradás v. apadás. Lists water level measurements for various locations.

Islet magyarázata: * = Jéges víz; + = 0 felett; — = 0 alatt; < = Áradt; > = apadt; ? = köztéves.

Felolós szerkesztő: Lipossey Ádám.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. január 3-án.

Main table containing market data for various securities, including bonds, stocks, and exchange rates. It is organized into columns for different categories and includes sub-sections like 'I. Államadósság', 'II. Más közkölcsönök', 'III. Záloglevelek és kölcsönkötvények', etc.

A fél megjelölt értékpapiroknál, melyek üzleti éve nem esik össze a naplói évvel, az osztalék az utolsó üzletre vonatkozólag értendő.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1898. január 4-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 8. Havi bérlet 8.

Az apósok.

A Hákk Szilárd alapítványból jutalmazott vígjáték 3 felvonásban. Írta Gabányi Árpád.

Személyek:

Bognár Farkas, Gabányi Pál, Farkas, Császár, Felvinczi, Vizvári, Laura, Palotai, Márkó, Nagy I., Juhasz, Gerő L., Zab Feri, Nádai, Dr. Gáli Elek, Zilahy, Erzsébet, Meszlényi, Antal, Inas, Paludi. Kezdeté 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Évi bérlet 2. Havi bérlet 2.

Az álarczos bál.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét szerezte: Verdi. Szövegét elszövegezte: Böhm G.

Személyek:

Richard gróf, Perotti, René, Ulkárja, Amália, René neje, Vasquezné, Ulrika, jómó, Hilgermann, Oszkár, apród, F. Penny I., Sámuel, Kornay, Tom, Szendrői, Silvano, mabó, Hegedüs, Főbíró, Dalnoki, Szolga, Juhász. Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kukta kisasszony.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írta Márkus József. — Zenéjét szerezte Szabados Béla.

Személyek:

Krisztófer, Nánah, Líana, Z. Bárdi G., Liza grófné, Nádai Ilona, Állás O'Neel, M. Czataliza. Kezdeté 7 órakor.

Színházi műsorok a 20. oldalon.

„OLYMPIA” magyar mulató

Kerepesi-út 63.

Minden nap változatos műsor. Fernando zeneművészek. — The Wintonson bohócok. Piccardi nővérek nemzetközi táncosnők.

Uj! Nőfuttatás Uj!

Énekes bohózat.

Kezdeté 1/2 9 órakor.

Belépő díj: 1 frt, 80 kr. és 50 kr.

Meggel 3 óráig nyitva.

BLICKENSERFER

amer. gyors-írógép (klaviatur rendszer, mint a Remington, Hammond, Yost) a legujabb. A létező összes rendszereket felülmúlja tartósság és megbízható gyors munka tekintetében. Egyszerű, romolhatlan szerkezet. Nincs festékszagja. Írása látható, 60%-al olcsóbb, SCHULHOF GYULA

V. ker., Váci-körút 80. sz.

Magyar levelező,

ki a német nyelvben és könyvvitelben jártas, állást keres a fővárosban. Szíves megkeresések ügyes és megbízható címre e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Külföldön elsajátított szakismeretek és hosszú gyakorlat alapján készült modern stíben

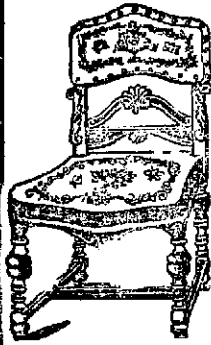
kárpitos- és díszítési munkákat.

Függönyök díszítése, terem díszítések stb. Kiváló ízléssel eszközöltek.

Magamat a n. é. közönség kegyes pártfogásába ajánlván, maradtam kitűnő tisztelettel

SZILÁGYI ZSIGMOND,

kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dohány-utca 68. (Kertész-utca sarkán.) 120

Börszékiar és * * * * Butorbörsajtolás

KENDI A.

BUDAPEST,

IV., Károly-utca 2, (Evang. iskola-épület)

Állandó nagy készletek valódi börszékek és karosszékekben eddigénél sokkal olcsóbb árban. Vidékre is pontos kiszolgálás.

Büvészet

nem művészet, ha megvan a feltűnhetetlen „Ezer-mester” búvészkamrája” című könyvecske. Biztos mód tíz perc alatt búvészszté lenni. Ára a 112 ol dalra terjedő füzetnek csak 30 kr.

Szeret-e, elvesz-e, holdog lesz-e? 164

Ha tudni akarja, itt a

Ozigányjósno,

aki I. a kártyahúzásra és II. a kártyavetés művészetére tanít.

A 112. oldalra terjedő és 1 melléklettel ellátott füzet ára csupán 50 kr. Az összegnek beklüldése esetén bérmentve küldi:

Lampel Róbert

(Wodianer F. és Fia)

könyvtároló, kiadóhivatala, Bpest, Andrásy-út 21. sz.

Előfizetések

és

Hirdetések

felvételnek lapunk kiadóhivatalában,

VIII., József-körút 65. szám,

és fióküzletünkben

V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Dr. LASZKY LAJOS,

Belégzési-intézet;

mell-, gége-, torok- és orrbetegeknek, asztmatikusoknak.

Bonél 11-1-g és 9-4-g. (140)

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6.

DECKERT ÉS HOMOLKA

távíró-, távbeszélő-, villámhárító- és villámvilágítási-berendezők.

Gyár és iroda: BUDAPESTEN Raktár VI., Izabella-u. 88. V., Dorottya-u. 8.

a m. kir. államvasutak és a magyar állam szállítói,

a hangosan beszélő grafit-mikrofon

feltalálói és szabadalom tulajdonosai. — Készít: telefonberendezéseket központtal vagy körkapcsolással, elvállalja régi berendezéseknek s egyes készülékeknek alapos átalakítását, továbbá: villámhárítókat, házi sürgönyöket, tűz- és vízjelző-berendezéseket stb. (121)

Villámvilágítást

a legszakszerűbb kivitelben, jutányos áron végez.

Árjegyzék, költségvetések és ajánlatok ingyen és bérmentve.

Tapasztalataim, melyeket több évi működésem alatt bécsi, német és belgiumi gyógyszerárakban szereztem, arra indítottak, hogy a dr. Kvapil orvosi utasítása szerint összeállított

Kárpáti egészségi labdacsokat

(malaczkai labdacsokat) (309)

forgalomba hoztam, melyek eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorba, felfúvódások, szédülés, fejfájás, váltólás, aranyér, bőrküvések, köszvény, vialkór és vesebajok ellen a legfényesebb sikerrel alkalmazhatók.

Szétküldési főraktár: FRIEDRICH JÁNOS gyógyszerész Malaczkán, Fozsony-megy.

Raktár: Budapestben: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Király-utca 12.

Egy skatulya ára 21 kr., egy tekercs 6 skatulyáva: 1.05 frt, nem bérmentes küldeményül 5 kr. helyepdíjjal: több. Ha a labdacsoak árához 20 kr. mellékeztetik, akkor a megrendelt mennyiség az összes birodalomba bárhova bérmentve küldetik.

Figyelmeztetés! Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás a melléltől odjegygyel van ellátva és minden doboz födelén a készítőnek egész czime látható. Minden más efféle labdacsoak minit nem valódiak, vissza-utalándok.

Tekintetes gyógyszerész ur! Sziveskedjék számomra 5 tekercs kárpáti egészségi labdacsokat küldeni, Örvendek, hogy önnek hírül adhassam, hogy az ön labdacsoait a fönt említett betegségekben nélkülözhetetlennek találtam, mint hogy megbecsülhetetlen gyógyszer. Görgény-Sz. Imre, 1896. jun. 13-án. Tisztelettel Dr. Herbeth Károly, körvos.

Sziveskedjék kitűnő hatású labdacsoiból újból egy tekercset küldeni, mert hivedimnél is jó hatással működnek. Brodno, 1892. április 3-án. Alázattal Üskér János, esperes. Tekintetes gyógyszerész ur! Az emberiségnek eléggé nem ajánlható, igen jó hatású kárpáti labdacsoiból sziveskedjék számomra két tekercset küldeni. Ráczkevény, 1895. január 23-án. Tisztelettel Ludaics Miksa, s. k. nyug. kir. jbiró.

Tekintetes uram! A multkor küldött labdacsoak kitűnő hatásúak voltak szédüléseimben; — kérek most két tekercs kárpáti egészségi labdacsokat — utánvét mellett nevemre küldeni. Baráns, 1895. ápril 27-én. Véghe Vincze, plébános.

Tekintetes gyógyszerész ur! Szivességét kérem czimem alatt, a híres és jótékony hatású „kárpáti egészségi labdacsoiból” két tekercset postafordultával megküldeni, melyek árát valamint a postaköltséget ezennel tisztelettel utalványozom. Sztracsóné, 1891. január hó 13-án. Bellusi Baross Vincze, r. k. plébános.

Tekintetes gyógyszerész ur! Kitűnő kárpáti egészségi labdacsoiból kérem legyen szives öt tekercset küldeni. Felső-Hámor, 1896. év február 1-én. Tisztelettel Matejcsik János, s. k. plébános.

Tekintetes gyógyszerész ur! Már több év óta használom kárpáti labdacsoait és azok kitűnő hatásúak. Kérem sziveskedjék postafordultával egy tekercset küldeni. Miske, 1896. év február 13-án. Maradok tisztelettel Avram János, s. k. plébános.

a legrégibb, legkedveltebb magyar élcslap.

Szerkeszti: SZABÓ ENDRE.

Megjelenik minden héten temérdek köppel. Tartalma: Szatírák, humorzések, krónikás adomák, Muzkos-kalendok, politikai karrikaturák, illusztrált adomák, tréfas versek stb. (200)

Előfizetési ára: negyedévre 2 forint.

Kiadóhivatal: V., Kálman-utca 2. sz. „Pallas” nyomda. Akik már most előfizetnek, azok újbtól ingyen kapják az „Ezerhét”-t. Ugyis előfizetőknek csak 1898. január hó elejéül számolták. 200

AZ ÜSTÖKÖS

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Előre fizetendő közszépben, levélbélyegekben vagy postaltalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

A hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ post-restante kéri, akkor minden közlés után még 80 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Csak az apróhirdetést postaltalványon lehet adni, a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közszépben levélben is lehet a szöveget a levélbélyegre beküldeni. Mindenképp könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Többeknek. Csakis olyan levelekre válaszolunk, melyekhez a válasz helyig mellette van. A kiadóhivatal. 1294-1

Riviera. Kedden levele lesz a központi kiadóban. Máv. mérnök. 381-1

Kastor és Pollux. Mért nem veszek át levelüket a főpostán? 327-1

Jó reggelt édes! Hogy van? Nem ártott meg a sok tánc? Ne kelljen addig fol, míg oda nem megyek, én akarom felöltöztetni. Pál Dósa. 1454-1

Gleichenberg. Hallottam szegénykém, hogy beteg. Isteneim, hát ne betegeskedjek már megint! De csak nem fokozt? Lassan, lassan szegénykém, így jár az, aki annyira szereti a lámpafényt, a húst, a szót, stb. De reményem mind legközelebb látni fogom. Adni akarom a mult vasárnap magának valamit, a karácsonytól; majd mások. Gyógyulást kíván Marietta. 1452-1

Mon chère ami. Érdemlek magától? Várjon csak, hiszen majd írok még... Különbözik hogy van? Mit csinál az ünnepek alatt, nem látogat? — Egyetemi hallgató, melyik nő támogatná szívesen a kiadó továbbit. 339-1

Ó-budai. Linuskát kéri villanyos szemlője legközelebb találkozási helynek szíves, megjelölésére, becses választát Marczka jellege alatt a kiadóhivatalba kérem. 1453-1

Philosophus. Tegye le a fejevet és adja meg magát, mert győztem, de azért Ön nem lesz áldozat sőt ellenkezőleg. De most már látni fogom minden szombaton, egy ideig még csak minden szombaton, később minden nap. On a fejét rázza, pedig megállásig úgy lesz, tudom, érzem. Csak a kezdet nehézségein kellett túl esnem. Igazán sajnálom a maga szöke babáját, hogy ilyen hamar, hirtelen lett hozzá no' de talán még nem ojt mélyebb sokokat. Auro volt! A maga Ördöge. 1456-1

Uram! Csak most vagyok abban a helyzetben, hogy üzemetre válaszoljak részben, mert más sokkal szomorúbb dolgok foglaltak el, természetem pedig az igazán megvallva nem igen felel meg az üzemetnek az ezúton látva jött ismeretség. De az én hangja, melyen levelet írt, bizalmat kellett. Nem bánom tehát levelezni. Azt azonban előre mondom, hogy sokat ne várjon tőlem, már ami kedélyemet illeti, mert az holt dolog. Ha mégis írni akar, jelöljem: "Nobélis virág." 1463-1

Uraim! volna-e önök közt olyan idősabb ur aki engem rövid idő alatt feleségül venne; én fiatal leány vagyok, megintem a szüneti szigorúságát és az által szeretnék boldog lenni. Czim Debrezeni főpostára post-rest. "Irének" 323-1

Szép írásu intelligens fiatal ember keres alkalmazást. Bármintem írásbeli munkák elvégzésére vállalkozik. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. 1343-1

HÁZASSÁG.

Egy szellemes és művelt 30 éves államhivatalnok e már nem szakítottan uton kíván házasság czéljából fiatal hölgyvel megismerkedni. Minden érdek kizárva. Leveleket "Saharusz" czim alatt a kiadóhivatalba kérek. 1396-2

Férjhez adom szép, fiatal hűgomat, kevés hozománytal. Levelet kérek "Ida" jellege alatt a kiadóhivatalba. 1252-2

Intelligens, jómódu, vidéki kereskedő, 28 éves és vagyok 6-7000 forintnyi vagyonnal. Oly háziasan nevelt, csinos, 20-22 éves, szívesen vidéki kereskedő leányával óhajtanék házasság czéljából megismerkedni, ahol a házba nőbűlnék. Pénygével ellátott komoly ajánlatokat közvetítők mellőzésével *Házasságkötő* jellege alatt kérek a kiadóhivatalba. 1251-2

Intelligens fess, csinos, szolid, 40 éves nő, kinek közpénzvagyonra van, magasabb hivatalnoknál vagy erdősnél hávezetendő állást keres. Házasság nincs kizárva. Czim a kiadóhivatalban. 357-2

Fiatal, szép és gazdag leány ismeretséget házasság czéljából keres. Leveleket "Ménok" jellege alatt a kiadóhivatal továbbit. 4193-2

ÁLLÁST KERES.

Fiatal megbízható magánhivatalnok, olvállal az esti órákban írásbeli vagy más teendő elvégzését szívesen díjazásért; esetleg magános hölgy vagy úrnál *magániktári állást* is elfogadna. Levelet a kiadóhivatalba "Diskrét és megbízható" jellegével kérem. 1424-8

Intelligens, 35 éves csinos nő, nagyon ügyes, óhajtaná vidékre magános urhoz hávezetendőnek menni. Leveleket a kiadóhivatal "Ügyesnek" jellege alatt továbbit. 1358-8

Fiatal árva leány keres intelligens ur családnál, mint bonnehivatal utján "Hálás" jellege alatt. 1362-3

Jrodai munkát keres egy igen szép írásu fiatal hivatalnok, ki ügyvédi irodába is már alkalmazva volt. Czim a kiadóhivatalban. 1370-3

Éltesebb ur nő, előkelő hivatalnok özvegye, ki vidéki nagyobb községben él, elkötelezett, egy baromli tenyésztést, és tehéntevelést is kitűnően érti, nagyuri háznál hávezetendő állást keres. "Házvezető" czimem o lap kiadóhivatalba kérek. 1393-3

Egy több évi gyakorlati bíró, a magyar, német és tót nyelvet beszéli, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező nőlen fiatal gazdatiszt, nagyobb uradalomban gazdatiszt állást keres. Leveleket a kiadóhivatalba "Gazdatiszt" jellege alatt. 1404-8

Szegény özvegy asszony bármintem munkát elvállalna, hogy valamit korehessen; varrást, szabást, fölértendő javítást jutányosan. Czim a kiadóban. 321-8

Házmesteri állást keres egy fiatal házaspár némi óvadékkal. A férfi a háztartásvezető is elvállalja. Leveleket "Teljes bizalom" czim alatt a kiadóhivatalba kérek. 1390-8

Állást keres egy koroskodó segéd, ki már mint üzletvezető is volt alkalmazva a főváros legnagyobb fűszerkereskedésében egyikében. Leveleket "Fűszeres" jellege alatt továbbit. 1283-3

Kitűnő nyelvismeretekkel bíró, a magyarországi gazdasági akadémiát sikerrel végzett fiatal ember, magániktári vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat "Bizalmi állás" jellege alatt a kiadóhivatalba kér. 1403-8

Egy fiatal leány mint elárútsónő egy csemege vagy ehhez tartozó üzletet szívesen vállalkozna. Leveleket "Málna" jellege alatt a kiadóhivatalba kérek. 1404-3

Házvezetendő állást keres egy fiatal 28 éves vidéki urasszony magános urnál. A háztartás minden részében tökéletes járulékkal bír. Czim a kiadóhivatalban. 1400-3

Alkalmazást keres egy idősobb nő mint Jada, ki már mint ilyen gróf háznál volt alkalmazva. Hősegéről és munkájáról jó bizonyítványai tanuskodnak. Czim a kiadóhivatalban. 1406-3

Társalgónői állást keres egy intelligens nő, ki beszél folyékonyan a német franczia és angol nyelveken. Czim a kiadóhivatalban. 402-8

Jrodai alkalmazást keres egy jó családból való fiatal leány.

Beszéli a magyar, német, franczia és tót nyelveket, valamint levelez is minden nyelven és mint intelligens sokdolulag képzett nő, kitűnően fogalmaz. Szíves megkeresést kér Képzett, jellege alatt a lap kiadóhivatalba. 1242-3

Szép fiatal leány óhajtaná alkalmazást nyerni cukrászdában. Czim a kiadóhivatalban. 1282-8

Gazdasszonynak óhajtaná alkalmazást egy kitűnő bizonyítványokkal rendelkező idősobb hölgy, ki már mint ilyen több év óta van alkalmazva. Czim a kiadóhivatalban. 1274-8

Gazdaasszonyi állást keres egy német ajku művelt idősobb nő. Esetleg anya helyettesnek ajánkozik. Czim a kiadóhivatalban. 1306-3

Nevelőnek ajánkozik egy tanító-képzett végzett fiatal ember, kinek gyengédkedése miatt a vidéken kell laknia, szíves megkeresést kér "Szorgalmas" czim alatt az Országos Hírlap kiadóhivatalba. 1216-3

Nagyobb ügyvédi irodába alkalmazást keres egy szerény igényű ügyvédjelölt. Czim a kiadóhivatalban. 1444-3

Állást keres egy ügyvédi vagy bármily irodában, a magyar, német és román nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírő szépírásu fiatal ember, bármily szerény javadalmazással. Leveleket "Szerény" jellege alatt. 1240-3

Állami hivatalnok öveget hávezetendő állást keres előkelő urháznál. Ajánlatokat "Szolid" czim alatt továbbit a kiadóhivatalba. 1440-3

ÁLLÁST KAPHAT.

Francia bonne keresetkérő ur hához, 3 kis leányka mellé, kiadóhivatalba. 1226-4

Megfelelő állást biztosítok egy izraelita fiatal embernek, ki érettségét végzett és ajánlatomra nőst. Czim a kiadóhivatalban. 1222-4

Gazdaasszony keresetkérő vidékre egy nagyobb háztartás vezetésére. Ajánlatok a lap kiadóhivatalba küldendők "Gazdaasszony" sz. alatt. 1008-4

Dada keresetkérő egy éves leányka mellé egy előkelő családban. D. M. 1012-4

Jó fizetéssel keres előkelő üzlet, keresztény, csinos, elegáns kisasszonyt, ki jó írásu és magyarul, németül francziául tökéletesen beszél és fogalmaz. Írásbeli ajánlatokat "J" jellegével a kiadóhivatal továbbit. 1320-4

Egy boltiszója felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 898-4

Egy ügyes ügynök egy vasúti szaklaphoz hirdetés gyűjtésnek azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 341-4

Eladó Csongrád megyében egy 3 holdas jól termő szőlő, sok gyümölcstával és csinos kis épülettel, présházzal. Czim a kiadóhivatalban. 1254-4

Kisasszony, ki a költés könyvtelben, a magyar-német levelezésben tökéletesen járta, perferk magyar-német gyors-és géprőnt, azonnali alkalmazást talál vidéki nagyobb vállalatnál. Ajánlatokat bizonyítványmásokkal "Perferk" jellege alatt közvetít a kiadóhivatal. 1442-4

Önálló magyar, német levelező, ki egyszersmind mérlegelő képes könyvelő is legyen, előkelő vállalatnál azonnali alkalmazást nyer. Mindkét nyelven ír ajánlatokat referenciákkal "Mérlegelő" jellege alatt a kiadóhivatal továbbit. 1470-4

Éltesebb, munkaképes nő, ki jól főz, 10 forint havi fizetéssel alkalmasnak talál. Ajánlatot "Ügyes" jellege alatt továbbit a kiadóhivatal. 1430-4

Ügyes ügynökök minden üzletben vásárolt cik eladására felvétetnek. Czim a kiadóhivatalban. 335-4

Részvénytársaságnál azonnali állandó alkalmazást nyervek egy helyi ismerettel bíró ügyes pénzbeszedő, aki 500 forintnyi biztosítékot adhat. Ajánlatokat "Szorgalmas" czim alatt a kiadóhivatal továbbit. 1448-4

OKTATÁS.

Rajzoktatás. Helybeli, elemi iskolába járó tanulóknak, vagy hátrétek, valamint *szepi* óhajtanó tanúlni, *német* és *saharusz* nyelvét, valamint *szepi* óhajtanó tanúlni, *német* és *saharusz* nyelvét, valamint *szepi* óhajtanó tanúlni, *német* és *saharusz* nyelvét. Czim a kiadóhivatalba kérek. 1422-5

Francia órákat ad tanárjelölt, ki több évet Párisban töltött. "Francia" czimem a kiadóba kérek. 1378-5

Francia órák adására ajánkozik egy hölgy, ki már évek óta működik e téren mint ilyen szép sikerrel. Czim a kiadóhivatalban. 1228-5

BIRTOK ELADÁS.

Szabolcs vármegyében 800 kat. holdból álló és minden gazdasági felszereléssel ellátott birtok, szabad kézből eladó. Leveleket "Biztos Jövedelem" jellege alatt a kiadóhivatalba kérek. 1412-0

Keresek megvételre egy birtokot, csinos kastély és parkot. Czim a kiadóhivatalban. 1272-6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Héves megyei nagy városban, egy szép emeletes ház, alól bolt, fölül két nagy három-három szobából álló melléképülettel, csinos udvar s két lépcső, elköltözés miatt eladó. Czim "Héves" alatt a kiadóhivatalba. 1388-7

Egy szép villa 200 C-ól belsőleg, 6 szobával és melléképületekkel, egy vidéki nagy földhelyhez közel, vasúti állomás fél órányira, szabad kézből eladó. Szíves ajánlatok a lap kiadóhivatalba "Villa" czimem. 1384-7

Eladó villa. A Farkashegyen egy szép kisebb, de igen csinos, modern állással épült villa, haláleset miatt azonnali jutányos áron. Leveleket megkereséseket kérek "Jutányos" czim alatt a lap kiadóhivatalba. 1203-7

Eladó telek. Mátyásföldön eladó egy nagy üres telek. Czim a kiadóhivatalban. 1203-7

ELADÁS.

Egy nagy fekete dogge, fiatal, tanulmányos, szép, egészséges állat eladó. Czim "Dogge" alatt a kiadóba kérek. 1878-8

A főváros egyik nagy forgalmu utcájában, biztos jövedelemmel bíró üzlettel, családi okokból azonnali eladó. Leveleket megkereséseket kérek "Üzlet" czim alatt a kiadóba. 1414-8

Használt, de jó karban lévő ó-német stül óbadi berendezés oicson eladó. Venni szándékozók kéretnek czimüket *Ébédberendezés* jellege alatt a kiadóhivatalba adni. 1808-8

Eladó több fontos estélyi ruha, grászeset miatt. Czim a kiadóhivatalban. 1034-8

Telek eladás. A főváros közvetlen közelében egy nagy telek eladó 10000 forint, előnyös fizetési feltételek mellett. Ügynökök kizárva. Ajánlatokat kérek "Előnyös" jellege alatt a kiadóhivatalba. 1039-8

Eladó egy egészen jó karban lévő cizmbalon, igen oicson. Czim a kiadóhivatalban. 1126-8

VÉTEL.

Két szép kocsi, ló, hibátlan, egy jó forma sötét pej, 8 évesek, külföldre való utazás miatt, azonnali készpénzértel mellett eladók. Czim a kiadóhivatalban. 1374-9

Megvételre keresek használt, de jó karban lévő pianót, lehetőleg fekete, mely butorzatomban találo. Eladók kéretnek "Pianó" jellege alatt írni a kiadóba. 1244-9

Veszek antik ószereket és ezüst edényeket megfelelő árrért. Eladók írjanak Régiség gyűjtőnek a kiadóhivatalba. 1254-9

Megvételre kerestetik egy szép fiatal dogge, továbbá jöhangu kanári madarak. Czim a kiadóhivatalban. 1214-9

Bármily üzletet keresek azonnali átvételre, 4000 forintom van készpénzben. Ajánlatok "Jó üzlet" a kiadóba kérek. 988-9

Sandaueri megvételre keresek. Ajánlatokat az ír megjelölésével "Kocsi" czim alatt a kiadóhivatalba kérek. 1304-9

Divatós, kevéssé használt butorok, megvételre kerestetnek. Esetleg teljes lakberendezések is készpénzben megvételnek. Ajánlatokat a kiadóhivatal *Olcó butor* jellege alatt továbbit. 1310-9

KIADÓ SZOBÁK.

Kiadó egy csinosan berendezett világos utcái szoba. Czim a kiadóhivatalban. 1420-10

Kiadó szoba. Kifűtő bejárattal szoba két ur részére azonnali kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 1241-10

20 forintért kapható elegáns utcái szoba a köruton kívül járattal reggelivel együtt. Leveleket "Utcai szoba" sz. a kéretnek. 996-10

SZOBA KERESTETIK.

Szobát keresek a Váci-körút közelében, külön bejárattal és a "Világos" jellege alatt a lap kiadóhivatalba. 1268-12

Butorozott szobát keres intelligens fiatal leány, szívesen oicsoi növendék. Ajánlatokat "Szolid" jellege alatt közvetít a kiadóhivatal. 1268-12

KIADÓ LAKÁSOK.

Szép nagy lakás. Két nagy utcái szoba alkóval, nagy előszoba, kamra stb. május 1-ére kiadó. Czim a kiadóhiv. 1372-13

Kiadó több kisebb-nagyobb lakás a Javor-utczában, azonnali vagy május elséjére. Czim a kiadóhivatalban. 1253-13

A Szondy-utczában egy szép lakás, mely áll 3 szoba, cseléd-, elő-és fűdőszobából és a többi melléképületekkel, azonnali vagy február 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 1250-13

HITEL-PÉNZ.

Egy minden háztartásban nagyon szükséges találmány szabadalmaztatásához, 500 frt-ra volna szükségem. Aki hajlandó ez összeget biztos fedezet mellett rendelkezésemre bocsátani, az írjon "Csodás találmány" jellege alatt a kiadóba. 1392-14

KÖNYVEK.

Könyveket veszek, egy csinos könyvtárat óhajtván berendezni. A többek közt szeretném az aranybibliát is megszerezni. Eladók kéretnek levélben értesíteni "Biblia" czimem a kiadóhivatalba. 1348-15

Könyveket veszek klasszikus és modern íróktól, egy tudományos mint szép irodalmi műveket, lehetőleg olcsó áron "Könyvtár" 1220-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Bolthelyiséget keresek a belvárosban május 1-ére. Lehet pinzero is. Jellege "Gyümölcsös" főposta post-restante. 1230-17

Kiadó bolthelység. A csömöri-uton kiadó egy nagy bolthelyiséget, melyet esetleg korszerűsítésnek is lehetne használni. Leveleket kérek "Alkalmos" jellege alatt a kiadóhivatalba. 1188-17

KÜLÖNFÉLE.

Öt szoba és melléképületekkel álló lakást keresek a belvárosban. Leveleket ajánlatokat "Mérnök" jellege alatt továbbit a kiadóhivatal. 1400-18

Folyó hó 30-án este az opera-ház foyerjában élveztettem, reám nézve nagy fontosságú okmányokat tartalmazó tárcsát. Beosztásos megtalál az M. M. betűkkel ellátott tárcsa ellenében 50 frt jutalomban részesül. Czim a kiadóban. 1406-18

Mely nemesszivi hölgy vagy emberbarát segítene egy intelligens, jó házból való egyetemi hallgató tanulmányainak folytatásában, anyagilag. Levelet kér "Örök hála" jellege alatt a kiadóhivatalban. 1390-18

Ki tanitana meg egy fiatal asszonyt jól francziául beszélni. Válasz kevéssé használt, de jó karban lévő, vita-gyorsírára. Ha akad olyan ogyon, aki ajánlatomra reflektál, kérem írjon "Sarah" czim alatt az "Országos Hírlap" kiadóhivatalba. 1292-18

Intelligens fiatal hölgy keres hasonlót teljes ellátásra. Czim a kiadóhivatalban. 1128-18

Kedves Jlonka! Ha szívesen akar lenni, mint barátom, akkor ne használjon más, mint a 25 év óta legjobb hírnévnek örvendő Ravissante arczbőr szépség különlegességét; Ravissante arczbőr, elegáns pipero-zappant és Ravissante szőpítők. (Ára 1 frt 50 kr.; elegáns 8 hónapra) Török József és Török Sándor urak győgyászoratóriumában kapható valódi minőségben. Kamilla. 918-18

Üzlettársnőt keresek egy női divatárú- és művirág-kereskedéshez, mely jelenleg Budapest egy külvárosában van, biztos bevétellel bír. Az üzlet nagybottitása érdekében a belvárosi óhajtok költözni. Társnőt keresek, ki megfelelő szakértelemmel és néhány ezer forinttal rendelkezik. Leveleket "Női divatárú" czim alatt kérek a kiadóhivatalba. 1446-18

A közönséghez.

Az *Országos Hirlap* pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, czéloktól független, szabadelvű politikai napilap.

Erős, de nem durva hang; bátor, de nem személyeskedő kritika; minden irányban való tisztesség a mi ujságírásunk sarkalatos hitágazata.

Az *Országos Hirlap* rendületlen híve a szabadelvűségnek, mert ez a legbiztosabb módja a *magyarság faji erősödésének*.

Az *Országos Hirlap* jól értesültségéről, magas irodalmi színvonaláról tanuskodják napról-napra maga a lap.

Mikszáth Kálmán főszerkesztő a lap minden számában ir valamely rovatban.

Az *Országos Hirlap* sűrűn közli:

„A t. házból” című országgyűlési karczolatokat, természetesen régi mesterük, *Mikszáth* Kálmán tollából. Nemkülönböztetve megjelenik koronként a léha képviselő *Kathághy* Menyhért is, nevéhez írott vidám leveleivel.

„A Rókaút”, *Sudermann* költői szép regényét, mely az újabb romantika igaz gyöngyei közé tartozik, január hónap első hetében követni fogja *Mikszáth* Kálmánnak

„Az új Zrinyiász”

című hosszabb satirikus politikai rajza.

Az *Országos Hirlap* a rendelkezésére álló összes, jelentékeny szellemi és anyagi erőt arra használja, hogy becsületes, komoly, értékes munkával, minden ízében kifogástalan, jó magyar lappal hálálja meg azt a példátlan s igazán megható érdeklődést, melyet, nagylelkűen előlegezett bizalom gyanánt, a magyar közönség iránta, tulajdonképeni megjelenése előtt is már hatalmasan tanusított.

Az *Országos Hirlap* előfizetési ára:

egy évre: 14 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr
félévre: 7 frt, egy hónapra: 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára Budapesten 4 kr.

A vidéken 5 krajczár.

Az *Országos Hirlap* szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII., József-körút 65.

Egy titokzatos ügy.

Írta: Mrs Conroy.

Pusztán véletlen volt, hogy a Piccadillyn végig menve egy ködös novemberi délután, Raby botlottam, aki nagy meglepetésemre legott vadászatra hívott meg magához a következő hétre Hampshireben bérelt vadászterületére.

El nem tudtam képzelni, mi okból kaptam tőle ezt a meghívást, mert bár egész életünkben ismertük egymást, nem volt semmi közös eszménk, közös izlésünk, sem egyetlen közös barátunk és ha véletlenül összajöttünk is valahol, lehetőleg kerültük egymást.

Azt hiszem, valakire volt szüksége, aki leoldozza a fázcánjait anélkül, hogy föl is kellene azokat falatni vele. Én ugyan már hivatalos voltam Uppingtonékhöz s épen meg akartam ezt neki mondani, mikor megszólalt, hogy az egész csak kétórányi ut Londonból Millingtonig s hozzá tette, hogy nem hiszi, hogy bárhol is olyan jól lehetne vadászni, mint itt, meg a szomszédos Gilstonban.

Millington, Gilston! Ohó! Az már más! Történetesen személyes és különös okaim voltak, hogy épen most minél gyakrabban felkeressem Millington környékét. Hat hét óta törtem a fejemet, hogy valami elfogadható ürügyet találjak az odaváló kirándulásra. Természetesen egész készséggel elfogadtam a meghívást, mellőztem Uppingtonékat, aminek aztán ugyancsak meg is adtam az árát; mert elmondhatom, hogy az első huszonnégy órában Gilstonban az unalom hosszú láncolata volt elejétől végig. Először is mindazok a férjismerőseim, akiknek az utóbbi tíz év alatt borsot törtem az orruk alá, úgy látszott, találkát adtak egymásnak a Raby hajlékában. Ami pedig a nőket illeti, ott volt a kis Greville Alice, egy elég csinos leány, kiálhatatlan anyjával, ki, mint csakhamar észrevettem, Rabyra vetette a szemét. Voltak aztán mások, kik mindnyájan azt várták, hogy a férfiak szerelemre

MINDENFÉLE.

Kimondhatatlan számok. Az angol kereskedelmi miniszterium legutóbb összeállította azokat az adatokat, melyek a brit tengerhajózásra vonatkoznak. Anglia a tengerészetben messze felette áll valamennyi többi nagyhatalomnak. 9.000.000 tonnát szállít évenként, s ha a kolóniákat is hozzáadjuk, 11.000.000 tonnát. E nagy szám mellett még Németország is eltörpül, habár ennek a szállítása is másfél millió tonna évenként. Utána sorozható Franciaország 1.000.000 tonnával. Aztán következnek leszálló sorrendben Oroszország, Itália, Spanyolország, az Osztrák-Magyar birodalom, Japán s végül az Egyesült-Államok. Így van a szállított értékekkel is s itt csakugyan alig kimondható számokkal találkozunk. Ha a kolóniák forgalmát is hozzászámítjuk, Anglia 8.220.000.000 forint értéket szállít. Maga India s a kolóniák 2.000.000.000 forint értéket. Mi e rengeteg összeghez képest a többi hatalmak statisztikája? Igaz ugyan, hogy e tekintetben ismét Németország a második, de 4.000.000.000 forintnál magasabbra nem viheti; az Egyesült-Államok forgalma 3.220.000.000 forintot, Franciaországé 2.640.000.000 forintot képvisel.

Alphons Daudet ösel. Ha azt kutatjuk, hogy Alphons Daudet az átöröklés elvénél fogva tulajdonkép kitől örökölte költői vénáját, nem is kell messzire visszamennünk a múltba; épen csak Adrienne Lecouvreurig. A nagyhirű színész második lánya Louis Daudethez ment nőül, ki valószínűleg rokona volt a nimesi chevalier Daudetnak s kétségtelenül Languédoc vagy a Cevennesből jött. Vincent Daudet, Alphonsnak édes atyja, onnan költözött át s Nimesben telepedett le, mint selyemkereskedő. Nagyon valószínű, hogy további kutatások kétségtelenül bebizonyítják, hogy Adrienne Lecouvreur egyik leszármazottja Daudet.

Írói lelkiismeretesség. Hogy milyen vállalkozásra képesek egyes írók, hogy az elméjüket foglalkoztató regények és más irodalmi munkák tárgyát a legrealisztikusabban adhassák elő, annak szép példáját adta Hugo. Viktor, Zola és egy Dianowicz Rochus nevű író. Hugó Viktor például, mielőtt a

Notre-Dame-i toronyór című regényét megírta, néhány héten át naponként hosszabb időt töltött e templom tetején, tornyában és különféle zugaiban. Zola Emil, a Nana megírása közben, napokat töltött előkelőbb kokottoknál, hogy a Nana-szerű alakok életmódját töviről-hegziire megismerje, ami nem is lehetett épen kellemetlen-foglalkozás. Dianowicz Rochus pedig, aki „A börtönök titkai” címmel most adott ki egy nagy könyvet Párisban, 34 évet töltött fogságban, hogy a rabságnak minden érzését megismerje. Oroszországban kezdte az „ülést”, ahol tudvalegőleg nagyon vendégszeretők a börtönőrök, soká marasztalják a vendéget. Mikor innét elszabadult, akkor Frankfurtban záratta el magát, majd Belgium, Spanyol, Angol, Olasz, Görög és Angolország egy-egy városában, aztán Egyiptomban, Ausztráliában és az Egyesült-Államokban. Itt érezte magát legjobban, írja könyve előszavában, legrosszabbul pedig Ausztráliában, ahol pláne gályarab volt!

Ügyes fogás. A párisi titkos rendőrség egyik felügyelője igazán elmés módon fogta el a napokban Lambinet alias Legrainaux Györgyöt, a hírhedt betörőt, akit a párisi rendőrség már régóta keresett. A detektívfelügyelő megpillantotta Lambinet-t egy kávéházban, de minthogy tudta, hogy az fel van fegyverkezve s kitelik tőle, hogy lelővi azt, aki le akarja tartóztatni, ügyes eszt elszel ki. Bement a kávéházba és leült egy asztal mellé, ahonnan jól láthatta Lambinet-t s levélpapírosra leírta a következőket:

„Minthogy egyedül egymagam nem tudom tartóztatni Lambinet-t, aki ellen elfogatási parancs van a zsebemben, el fogom lopni a pénztárczáját, hogy ő tartóztatasson le engem és elkísérjen a rendőrségre. Kérem az őrség parancsnokát, hogy ha e sorokat olvassa, segítsen nekem Lambinet-t ártalmatlanná tenni, úgy, hogy ő ne tehessen kárt senkiben.

Ezt a levelet beletette tárczájába és mikor Lambinet eltávozott a kávéházból utána ment s az utczán, lehetőleg ügyetlenül, kilopta a pénztárczáját. Lambinet észrevette a manipulációt, megragadta a rendőrügynököt s tolvajt kiáltott. A rendőrszem jött s bevonultak az őrszobába. A rendőrügynököt,

gyuladnak irántuk, a fiatalság és szépség minden csábjára nélkül.

Amint az első napi vadászatnak vége volt, vacsora után, míg a többiek szivarra gyújtottak, leveleket irtak, vagy teáztak, én ruhát váltva biciklire kaptam, hogy engedelmességekem a szőzatnak, mely tulajdonképen Hampshirebe hozott. Épen teázáskor értem oda, boszuságomra azonban azzal a kijelentéssel fogadtak, hogy barátaim látogatába mentek s csak a hét végére várják őket haza.

Visszafordultam tehát, szidva a balsorsot, midőn az egyik pagonyon haladtam át, hol aznap vadásztunk s hol egy lelőtt fázcánt vettem észre az út melletti árokban. Eszembe jutott, hogy én lőttem ott rá egy fázcánra, melyet leesni is láttam, de amelyről az erdőkerülő azt állította, hogy elrepült. Felvettem a fázcánt s az erdőkerülő lakása felé tartottam vele, mely pár száz lépésre esett onnan, be akarván bizonyítani ez embernek, hogy mégis nekem volt igazam.

Oda érve, megkopogtattam az ajtót; semmi válasz. Újabb kopogtatás, és ekkor halóttam, hogy egy ablak nyílik meg a fejem fölött.

„Menj vissza, Jani”, mondotta egy női hang aggódó suttogással, „nem megmondtam már, hogy ne jöjj ide! Apa gyanakodni kezd. Nem biztos az életed. Távozzál! Éjjel a szokott időben, a szokott helyen ott leszek.”

Az ablak megint zajosan bezárult. Nem volt szívem megmagyarázni az asszonykának, hogy egy teljesen idegen ember előtt árulta el magát, és ezzel távoztam. De ugyan ki lehetett az a Jani? Én nem tudom, de nem is törődtem vele. Valami hétköznapi falusi románczra gondoltam, amely sem nemi mulattatott, sem nem érdekelt s csakhamar elfeledtem a szavakat, melyek nyilvánvalóan nem az én füleimnek voltak szánva.

Elszomorodva láttam, hogy az este Raby nagyon is tüzesen forgolódtott Greville kisasszony kö-

rül, szemlátomást a szegény leány akarata ellenére. Ellenszenva a férfi iránt ép oly világos volt, mint az anyjának határozott állásfoglalása a jó parthie mellett. Látván, mily kényelmetlenül érzi magát a lány, kiszabadítására siettem. Grevilléné asszony olyan tekintetű vetett rám, mely világosan ezt látszott mondani: „Zavard, ha van hozzá bátorságod!” Így aztán be kellett érnem azzal, hogy hallgassam a Raby délamerikai vadászkalandjait, melyek közben egyszer egy benszülött kalauznak az életét mentette meg. Hálája jeléül ezt adta nekem a szegény fickó, fejezte be Raby elbeszélését.

Ezzel egy furcsa kis pénzdarábot mutatott, melyet mint csecsebecsét az óralánczán hordott. Nagyon régi lehetett, erősen össze volt verve s durva kivitelben egy elmosódott főt és valami köriratot lehetett rajta észrevenni: „Az ember azt mondta, hogy ez talizmán és a mig csak birtokomban lesz, jó szerencsém nem fog elhagyni.”

— Ha nem vigyáz rá, ön is, meg a szerencséje is, csakhamar végüket járják, mondotta valaki, a vékony karikára mutatván, melyen a pénz függött és amelynek a két vége erősen szétvált egymástól. Raby felkaczagott s aztán indítványozta, hogy menjünk aludni.

Bár rendkívül fáradt voltam, isten tudja hogyan, sokáig nem bírtam elaludni. A gilstoni kastély egyike volt ama régi házaknak, hol a szél sajátságos kísérteties zajt csap s az ember lépteit és ajtócsattogásokat vél hallani. Valóban, én is hirtelen felébredtem éjfél tájban, amint kissé elszenderedtem, valami csoszogásra. Gyertyát gyújtottam, az ablakhoz siettem és kinéztem. Épen havazott. Akkor kezdett havazni, mert a föld még kifeketélt a sűrű szállingózó hópelyhek alól. Boszusan feküdtem ismét le, elaludtam és csak akkor ébredtem fel, mikor reggel az inas bejött.

— Egy láb magas hó esett! mondotta.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(45)

Hogy fülében ilyen hangokkal, szeméi előtt ilyen képekkel, hogy volt képes tovább élni, nem bírta felfogni! A legelső kötelet, az első víztükröt megváltójául kellett volna üdvözölnie.

De semmi mindezekből. Regina nem látott víziókat, lelkiismerete nem mardosta, egyáltalán alig is bírt bűnének tudatával.

Igy csak állat vagy démon érez! — Összeszerződött. Ennek, ennek esett ő zsákmanóául?

És legnagyobb nyomorúságában hanyatt vetette magát a hóba, a sir szélére, összekulcsolta kezeit a melle fölött és valami zavaros imát dadogott, mialatt könyek patakzottak a szeméből.

A hideg, mely arcát marta, felkergette. Körüljárta a sirokat és nem volt képes gondolkodni. Mintha valami óriási háló tartaná fogva, amelynek szálai szorosabbra és szorosabbra fonódnak körülötte.

— Mennybéli atyám, így könyörgött, ne hozsd meg rajtam az apák vétkeit. Hadd nyugodjanak ők, a holtak — én nem öltem meg őket. Tégy csodát, mutass egy jelt, hogy meg akarsz menteni büntől és kétségbeeséstől.

Hidegen és érzéketlenül mosolygott le reá ölmos szürkeségében a holdas ég. Jel nem jött, csoda nem történt.

Kaczagott.

„Azt hiszem, közel vagyok az örüléshez“, mormogta magában.

Ekkor hirtelen bágyadtság fogta el. Megtántorodott. Lábai felmondták a szolgálatot.

— Most beleguggolt a mélyedésbe, amelyet testével vajt a hóba, feltúrta a kabátja gallérját és míg a fagyos hideg keresztülborzongatta, felálomban bámult maga elé.

Amikor meggéberedett tagokkal felkelt, örülve, hogy elkerülte az elalvást és megfagyást, a keleti égen már keskeny biborcsok gyulladt fel. Fölváltva, hideg és meleg bor-

mint zsebtolvajt kikutatták és elolvasták a levelet is, amit írt. Nagyon bámult a veszedelmes Lambinet, amikor a rendőrök hirtelen megrohanták s mielőtt védekezhetett volna, összekötötték és átszállították a „Depot“-ba.

A kínai konyha. A kínai konyháról általában az a hit, hogy nagyon kevéssé változatos. Hogy ez a hit téves, újabb egy német író bizonyítja be, aki hosszabb idei ottléte alatt behatóan tanulmányozta a konyhát is. „Nagyon változatos, sőt bizonyos mértékben élvezhető is volna a kínaiak konyhája — így írja — ha nem használnának mindenhez olyan átkozottul sok ricinusolajat. A főételük a rizs, amelyet minden rang és korbéli ember minden alkalommal asztalára tesz. A hal vagy hus, amit főznek, az csak járuléka a rizshez. A kínai mindent megeszik, ami zöld. Burgonya, kelkáposzta, saláta, bab, zöldborsó, fokhagyma, fiatal bambuszajtás, friss tengerifü, mind kedves étel. Husételei már nem ilyen változatosak. Szarvasmarhát nem esznek, azt csak teherhúzásra használják, a kecskét és gődölyét sem eszik meg. Lovat meg tevéit inkább. Ez azonban mind mellékes husétel. A nemzeti husételük a sertéshus; a sertést általában annyira kedvelik, hogy még a legszegényebb embernek is van legalább egy. Azonkívül a magasabb társadalmi osztályok is szerfölkött kedvelik ezt az állatot, olyannyira, hogy bátran elmondhatjuk, hogy a sertés minden művelt kínai család asztalán helyet foglal. A szegényebb néposztályok a sertésen kívül rizsen hizlalt kutyával és macskával élnek és a külsőbb városrészekben külön kutyá- és macskavendéglők vannak. Hogy a szárított patkányokat, ifjabb kigyókat, hizlalt békákat és az állatvilág apróbb szárnyatlanai minden mértéken túl szeretik, az köztudomású dolog. Érdekes azonban, hogy hogyan fogják a nagy békákat. Horogra akasztanak kisebb békácskákat és a vízbe bocsátják. Jön egy nagyobb béka, lenyeli a kicsit és evvel aztán fogságba kerül. Akkor kihúzzák a kicsit a nagy gyomrából, a nagyot megköttözik, a kicsivel pedig folytatják a halászatot.

— No, ugy pompásan fogunk vadászni, felelt neki.

— Tartok tőle, hogy nem, uram, felelte az inas. Borzasztó dolog történt. Az egyik erdőkerülőt meggyilkolták, úgy találták meg reggel az erdőben széttuzott fejjel.

— Hogyan? kiáltottam. Meggyilkolták? Kik? Talán orrvadászok?

— Ugy látszik, azt hiszik, de mégsem tudnak semmi bizonyosat.

Hihetetlennek látszott, de mégis igaz volt, amint csakhamar meggyőződtem róla, amint a lépcsőn lesietve, majdnem nekiszaladtam Rabynak, ki épen akkor tért vissza a gyilkosság színhelyéről, sokkal inkább meg volt rémülve mintsem hittem volna, arca halotthalvány, kezei reszkettek, szája rángatózott szóval: egészen oda volt s nagy erőfeszítéssel tudta magát annyira összeszedni, hogy kérdészködéseimre elmondhatta a tragédia részleteit.

— Nem sokat mondhatok, felelte nagyot nyelve. Moore, az erdőkerülő tegnap nem ment ki a többiekkel, mert rosszul érezte magát. A lánya, mint maga mondja, korán aludni ment s azt hitte, hogy az atya is hasonlóan tesz, mikor azonban ma reggel hálószobájából lejött, nagy meglepetésére nyitva találta a szobája ajtaját, a szobát üresen és az ágyat érintetlenül. Az egyik fiatal kerülő épen akkor jött oda utasításokért s ezt tüstént apja keresésére küldötte. És ez pár száz lépésnyire a háztól egy tisztáson, hol ön is állott tegnap, holtan találta meg a kerülői. A fejét bezúzta egy erős botlítés.

— Valami vadászó, ugy-e bár? szakítottam őt felbe.

— Valószínű. És csakugyan azt hiszik, hogy ismerik a gyilkost. Egy Lang nevű fiatal fickó, egyike a legveszedelmesebb vadászoknak az egész környéken. Lábnymok látszanak a hóban az erdőn keresztül a tisztástól egész a Lang gúnyhózáig. Az itteni rendőr felhatalmazásért fordult hozzám, hogy Langot elfoghassam s azt hiszem, azóta már meg is tette.

A rendőrségnek ez az elhamarkodása valóban meglepett, mert ha valaki elkövette a gyilkosságot, csak nem lesz olyan örült, hogy ilyen nyomokat hagyjon maga után. Megmondtam ezt Rabynak is, de ő csak a vállát vonogatta. „Lehetetlen megmondani, mit lesz egy szegény ördög, aki elvesztette a fejét, felelte zordonan; bármit tesz is, az nem az én dolgom s az öné sem. Mi nem vagyunk detektívek.“

E szigorú rendreutasítás dacára én nem tudtam egyetérteni vele, bár nem szóltam neki semmit. Első sorban, mint a meggyilkolt ember gazdájának s a legközelebbi hatósági személynek, neki volt a kötelessége, hogy igazságot szolgáltatson, míg én személyesen még kinosabb felelősséget éreztem magamra nehezeden ama kis titok révén, melyet a mult este megleptem. Mert én tudtam, mint talán senki más, hogy más vadászok is jártak az éjjel az erdőben és hogy a meggyilkolt ember lánya, távol attól, hogy lefeküdt volna, titkos légyottra készült a kedvesével. Mindamellét feltettem magamban, hogy bevarom, hogy folyik le a vizsgálat. Utóvégre is, csak nem akaszthatják fel egyszerre a szerencsétlen Langot.

Eközben további vadászatokra gondolni sem lehetett s a vendégek elszéledtek. Én is a többivel mentem, de csak Millingtonig, hol a vizsgálat befejezéseig maradni szándékoztam. Millingtonban nem volt semmi dolgom és önkéntes detektív-szereplésem arra szorított, hogy szépszerével ki igyekeztem venni a házigazdámól, ki lehet az a Jani.

— Micsoda leány az a kerülő lánya? kérdeztem tőle.

— Elégge pallérozott fiatal nő, volt a felelet. Egy ideig mint szobaleány szolgált a városban, míg az anyja meg nem halt, aztán hazajött az apja háztartását vezetni.

— Szép?

— Sokan azt mondják s a leány is annak tartja magát.

zongás futotta keresztül testét; a kezdődő láz jele.

Most aztán haza menni. De honnét vegyen erőt, meg nem történtté tenni azt, ami ma éjjel megtörtént? Végig nyalta nyelvével az ajkait... Égett a seb, melyet a leány csókja okozott.

Jelek nem estek az égből. Csoda nem történt. Utóvégre is még mindig megmaradt a halál neki, hogy rosszabbtól menekülhessen.

A halál! Mint sötétben a fénysugár, ugy cikázott fel benne a gondolat, de agya sokkal fáradtabb, lelke sokkal félenkebb volt, semhogy e gondolatot megragadhata volna. Amint jött, ugy elhamvadt.

Saját lábnyomain haladt vissza a falu felé.

Az utakon még senkisémet járt, csak itt-ott füstölgött már egy-egy kémény és a tyukok kotkodácsolva üdvözöltek ketrecekéből a hajnalat. De, amint a folyóhoz vezető uton lefelé haladt, ugy tetszett neki, mintha a felvonóhid felől egy női alak szaladna elibe. Regina talán aki várt reá és most eléje jött? De nem, Regina nem volt ilyen karcsu, ilyen vézna. A falusiak közül kinek akadhatott dolga a felvonóhid körül? Szive dobogni kezdett. Most őt is észrevették. Halk, nyafogó sikoltás hangzott eléje és a másik pillanatban az alak eltűnt a kerítés mögött elfutó mellékuton.

Nem volt kedve az alakot követni. Valami cselédféle lehetett, aki idejött vizet meríteni és félt vele találkozni. De amikor a felvonóhidhoz ért, a frissen hullott dörben lábnyomokat látott, melyek ahhoz a póznához vezettek, melyre le- vészkevény volt szögezve.

Talán a falubeliek közül valamelyiknek kedve támadt neki éjszakának idején levelet írni? Ez a gondolat nevetséges volt és mégis ezer új reményt árasztott lelkébe.

A kis kulcsot, melyet mindig magával szokott hordani, kihuzta zsebéből. A szekrény kinyílt — egy levél hullt ki belőle.

Reszkető kézzel törte fel a pecsétet. Heléna aláírása! — Isten talán meghallgatja könyörgését? Erőt és menekülést küld neki?

A hajnal első sugara világított neki az olvasáshoz. Csakhogy a sorok kápráztak a sze-

— Hogy van hát, hogy még sem talált férjet?

— Bizonyosan nem kérők hiányában, felelte Styles ur. Tény, hogy kissé magasan hordja az orrát; nem igen veszi észre a vele egyrangú fiatalokat.

— Ez a fiatal Lang, azt hiszem, nem tartozott széptevői közé? folytattam.

Styles ur szánakozó mosolylyal nézett rám.

— Dehogy. A lány a világért nem barátkozott volna a Lang Samu félével.

Ki a manó lehetett tehát az a Jani? kérdeztem magamban. S még sürűbben vettem fel ezt a kérdést másnap, mikor láttam, hogy az orvos menteni igyekszik Langot.

Az orvos szerint ugyanis Mooret mindenesetre éjjeli tizenkét és egy óra közt gyilkolták meg, mely elméletet az a tény támogatott, hogy semmi dulakodás nyoma nem látszott a hóban, mely, mint tanuk vallották, csak három óraker kezdett esni. Eszerint a felfedezett lábnyomok nem lehettek a gyilkoséi; s nehéz lett volna megmondani, hogy az ember, aki bevallotta, hogy reggeli hat óraker ment el a hely mellett, mi módon lehetne bebonyolodva az éjfélker elkövetett gyilkosságba.

De ha Lang nem tette, hát ki tette?

Eljött az ideje, hogy én is elmondjam, amit a Janóról tudok; fel is tettem ezt magamban, amint a vizsgálóteremből kijöttem. Minél többet gondoltam rá, annál jobban meg voltam róla győződve, hogy a leány tud valamit a dologról. Óvatossága a vizsgálat alatt, bár bámulatos volt, mint nem természetes, meglepett engemet. Elhatároztam, — mert épen nem szerettem a dolgot a kezemből kibocsátani — hogy magam felkeresem a meggyilkolt lányát. Amint gondolatokba merülve bandukoltam az uton, egy kis fiu ordítózása riasztott fel. Feléje suhintottam, a fickó futásnak eredt s valamit elejtett a kőtenyéből, ami a lábaim elé gurult. Egy penny, bizonyosan! Felvettem. Nem penny volt, hanem az a régi pénz, melyet Rab

mei előtt. — Csak egy-egy szakadozott mondat — egy-egy szó vésődött lelkébe. — „Légy türellemmel.” „Az óra, amikor hívni foglak.” — „Vágyódás!” — „Ifjukor!” — „Boldog!” De mindenből egyet kiolvasott: A jel, amelyért a harezosok sirján könyörgött, ime az égből jött! A csoda — ime, megtörtént!

Uj önbizalom áradt szét ereiben. Az idővösség még nem hagyta el őt, még nem kellett kétségbeesnie. A tiszta, a fényes ifjúságának génusza, ragaszkodik hozzá, bizik erejében és hűségében.

És ő valóban ezt a hitét nem fogja megsejyenyíteni. Inkább meghal, sem hogy a szégyennek, az önmegevetésnek tenné ki magát.

És a hajnalpirhoz fordulva, mely előntötte őt hibortényével, esküre emelt kézzel szól:

— Isten, te, ki szigorú és igazságos bíró vagy, aki az apák bűnének harmad- és negyed-izigien büntetted a gyermekekben, neked esküszöm, hogy inkább sajátkezűleg ölöm meg magamat, sem hogy érdemessé tenném magam a te papod átkára. Amen.

Aztán, mintha nehéz tehertől szabadult volna, a ház felé haladt.

— Most vége a kísértésnek, mondta, az udvarba belépve nagy lélegzettel; de a kéz, melylyel a kilincset fogta, még mindig lázasan reszketett.

Gyors, félénk pillantást vetett körül a szobában.

A hajnalpir fényénél látta Reginát, amint felöltözve, állát kezeibe temetve, guggolt fekvőhelyén.

Regina lassan emelte fejét és nedves fényben uszó szemekkel mintegy álomban nézett reá. Boleszláv e tekintettől megrémült.

— Te nem aludtál? — kérde a leánytól olyan durván, ahogy csak bírta.

Boldog mozdulatlanlansággal nézett fel reá, de semmit sem felelt.

— Nem hallod? rivalt reá.

A leány már nem ijedt össze, csak halk remegés futotta át testét, mintha hangja csendese boldogsággal töltené el. Aztán kissé mosolyogva kérdezte:

— Mit halljak, uram?

— Hogy miért nem aludtál?

— Önre vártam, uram.

— Nem kértelek reá.

— De nem is tiltotta meg, uram.

Boleszláv megfogta a szék karját. — „Miért félsz tőle?” — kérdezte magától. — „Hiszen megesküdöttél, hogy rád nézve nincsenek többé veszedelmek!” — Aztán, hogy a leányt eltávolítsa, megparáncsolta neki, hogy menjen és főzzön neki valami meleget.

A leány lassan felemelkedett és kinyújtotta meggémberedett tagjait. Álmodozó hanyagság vett erőt egész lényén. Tegnap este óta teljesen megváltozott.

Mikor az ajtót becsukta maga mögött, ki tépte levelét a zsebéből, hogy vajjon nem volt-e káprázat az egész.

És olvasta:

„Kedves ifjukori barátom!

Édes apától hallok, hogy milyen nagyon kitüntetett téged a mi nemes és böles királyunk. Századossá nevezett ki és magas rendjelt adományozott neked. Szívből üdvözöllek és nagyon örvendek a szerencsédnek. Hogy még mi történt, azt édes apa nem akarta megmondani, de nagyon izgatott volt és nagyon haragosan beszélt róla. — Oh, miért is nem igyekeztél tetszését megnyerni és a község szeretetét kiérdemelni! Akkor nem kellene úgy félnem és akkor talán itt ott láthatnánk és beszélhetnék veled. Oh, kedves Boleszláv, halálos rettegéssel könyörgök hozzád, hogy meg ne próbáld többé a kertbe jönni. Hiszen ismered utjaimat... Ha ő tudná! Oh, azt hiszem, megölne... Légy türellemmel, kedves barátom! A türelmesek megkoronáztatnak, úgy mondja a szentírás. Légy türellemmel, még ütni fog az óra, amikor hívni foglak. Akkor majd hirt viszek neked és igazán vágyódással várok reád. Oh, az édes ifjukor, vajjon hol maradt? Milyen boldog is voltam!

Helénád.

Utóirat: Ne jöjj többé a kertbe. Más helyet fogok kijelölni. Csak ne a kertbe*.

Különös. Ami néhány perc előtt mámoros örömmel töltötte el, most bágyadtnak, színtelennek tünt fel neki és hidegen hagyta. Ezt

kétségkívül ez a vad leány okozta, aki közel-létével megzavarta ítéletét.

A leányon pedig valami boldog örület vett erőt. És milyen furcsán mosolygott! Hogy bánt bele a levegőbe!

Most Regina visszajött. Ugy járt-kelt, mint egy álomkóros.

— Regina!

A leány egy pillanatra lehunyta a szemét.

— Igen, uram.

— Mi lelt téged ma?

A leány mosolyogva rázta a fejét.

— Semmi, uram.

És újból az a tekintet — álomittasan, a boldogság fényében uszva.

Boleszlávnak elszorult a melle. Nyilvánvaló — félt.

Majd elhatározta, hogy a leányt nem látja, szavát nem hallja és csak a munkájára figyel. — Elkezdett az iratokban kotorászni, ami még fontos irások megmaradtak, szépen elrendezte, kiválogatta és másolatokat készített. Ugy érezte, hogy mindennek készen kell lenni, arra az esetre, ha valami váratlan baj lepné meg.

Igy mult el a nap, így mult el az est. — Regina tőle távol, a legsötétebb sarokban guggolt és meg sem mocczant. Boleszláv még csak át sem mert pillantani hozzá. Halántékában lüktetett a vér, sárga karikák ugráltak a szemé előtt és tagjaiban a fáradt idegek ráhatároztak.

A tizedik óraütéskor Regina fölállott, halk „jó éjtszakát” mormogott és eltűnt a függönyök mögött. Boleszláv nem válaszolt és utána se nézett.

Tizenegy órakor Boleszláv eloltotta a gyertyát és szintén lefeküdt.

„Miért dobog úgy a szíved? — kérdezte magában. — „Gondolj arra, a mire megesküdöttél.” De a sötétben kísértészerűen közeledő bajtól való félelem nem tágitott oldala mellől. Még egyszer felkelt és meztelán odalopódzott fegyverárványához, melyet a felkelő hold fénye bágyadtnan világított meg. Önnét egy pisztolyt vett elő, mely esetleges támadások ellen mindig töltve volt.

(Folytatás követhet.)

hordott az óralánczán. Bár sáros volt, legott felismertem. Hogy került ez ide? Hasztalan igyekeztem megidni a ficzkótól. Nem birtam belőle szót kihozni, csak ordított.

Sírása, szerencsére, odahozta az anyját is s ez mig bevallotta, hogy a régi pénzről mit sem tud, hosszas faggatásra kivette a magzatából, hogy a hó alatt találta a pénzt pénteken, mikor hólabdát csinált a park kapujánál. Nem gondolván, hogy rosszat tesz, haza vitte s játszott vele.

— Pénteken! — kiáltottam én fel. E napon találták meg a Moore holttestét.

— Igen, felelte az asszony; én épen megebedtem s a helyszínére siettem a fiammal együtt. De kérem, ténsur, tessék megtartani a pénzt.

— Nem, nem; csak maradjon magánál, feleltem neki; de ne engedje, hogy a gyermek vele játszik, mert azt hiszem, bár nem tudom bizonyosan, hogy valamelyik barátom vesztette el és ha így áll a dolog, jó borraalót ad érte.

A Raby pénze! Tehát Raby arra járt pénteken. De hiszen Raby, amint én tudom, a rendes uton ment akkor reggel az erdőkerülő házához s arra is tért vissza. Ugy mondta ő maga. Miként kerülhetett tehát a pénz a hó alá, ha a havazás után vesztette el? Csütörtökön kellett neki elvesztenie. De csütörtök este még nála láttam. És a Raby keresztneve János volt.

Amint így hirtelen isszonyu gyanuval siettem tova, mely minden lépéssel erősebb lett bennem, szemtől szemben jött velem a Moore leánya. A gyaloguton bandukolt, mely az országutról az ő házukhoz vezetett.

— Jó reggelt! mondtam neki; szentelhet nekem öt percet, vagy talán a Janit várja?

Mennyire meghökkent! Az elevenére tapintottam. Bátor leány volt, egy pillanat összeszedte magát s erősen a szemem közé nézett.

— Mit akar azzal mondani? kérdezte merészen.

— Csak azt, hogy a mult csütörtök este,

mikor a maguk ajtóján kopogtam, maga a sötétben Janinak szólított engemet s azt mondta, hogy kijön hozzám a szokott helyre, a szokott órában akkor éjjel. Mellesleg szólva, ki az a Jani?

Összerezent. „Mi köze önnek ahhoz?” kérdezte gyanakodva.

— Semmi, de valószínűleg sokkal több lehet a rendőrségnek. — A rendőrség említése egészen megtört.

— Csak nem fogja nekik megmondani? A szégyen megölne, mondta, olyan fehéren, mint a fal. Utóvégre is az az én titkom és senki másé — az én jó hírnevem forog koczán. Oh az istenért, uram, kíméljen meg a gyalázattól!

— Megteszem, amennyire lehetséges, biztosítottam őt. Addig azonban nem ígérhetek semmit, mig nem tudom a nevét. Mondja meg, vagy talán magam is ki tudom találni. Itt a közelben csak egy Jani van, akivel maga találkozhatott és az Raby János.

— Hogy tudja azt? sziaszent fel magából kikelve.

— Tehát Raby János volt?

— Én nem mondtam.

— Ha nem ő volt, mondja meg hát, ki más?

De ő fejét rázta. „Többet egy szót sem vesz ki belőlem, mondta elszántan.” A mit őn sejt, az még nem bizonyították.

— De ha szükség lesz rá, mégis ki kell rukkolnom ezzel a sejtelmemmel, feleltem neki s ezzel távoztam. Egészen tisztán láttam a dolgot elmém-ben. Raby szerelmi viszonyban állott vele, valószínűleg házasságot ígérve neki. Éjjelenként szoktak találkozni. Az atyja nesztét vette a dolognak, otthon maradt, meglepte a szerelmes párt és az erre támadt dulakodásban történt az ütés — bizonyára véletlenül — mely olyan végzetesnek bizonyult.

Természetesen, sajnáltam a lányt; de a gazembert, aki egy ártatlanra igyekezett tereelni a gyanut, elhatároztam az igazságszolgáltatásnak átadni.

Egyenesen a vizsgálóbíróhoz mentem. Szerencsétlenségre időbe került, mig beszélhettem vele, s mikor elmondtam neki a dolgot, ahelyett, hogy megköszönte volna, hogy az ő dolgát végeztém, bosszankodott, hogy miért ártottam bele magamat.

— Tüstént utána kell néznünk, mondotta a bíró, a legcsekélyebb késedelem végzetes lehet az ily dologban. Egy embert küldök ki, aki szemmel tartsa Rabyt, magam meg megyek a lánynyal beszélni.

Ezzel elisiettem, mig én visszatértem a szállómba. Alig ültem ebédhez, mikor rendkívül izgottan ott termett.

— Valami baj van?

— Persze, felelte bosszusan; amint gyanítottam. A madár kiröpült. Így van az, ha önkéntes detektívek ártják magukat a dologba! Ön felriasztotta őket. Egy betűt sem tudtam kivenni a lányból. Raby pedig a 4-30 órai vonattal Londonba utarett. Kiküldött emberem szerint künn a mezőn találkozott a Moore leánynyal, aki bizonyosan ő reá várt, mikor őn beszélt vele. Mert a férfi csakhamar kecsijába ugrott, pár szót váltott a leánynyal s örült sebességgel a vasuti állomásra hajtott. Táviratoztam utána az állomásokra, de ennek alig lesz eredménye.

Nem is volt. Raby bántatlanul ért Londonba s onnan eltűnt. Mikor az erdőkerülő leányát törvényszék elé állították, mint bűnrészt a gyilkosságban, bevallotta, mint én sejtettem, hogy röviddel éjjel előtt találkozott a kedvesével, az apja meglepte őket s dulakodva hagyta oda a két férfit. Haza ment s csak akkor tudta meg a találkozás végzetes kimenetelét, mikor az apja holttestét megtalálták.

Ekkor úgy a saját, mint a kedvese érdekében hallgatott. Most sem beszélne, ha rá nem jött volna, hogy Raby megcsalta őt s jegyben járt egy saját rangjához tartozó nővel, mig neki házasságot ígért.

A törvényszék felmentette a lányt, ki később igen szerencsésen ment férjbe.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	N. kir. Operaház	Víg Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kispesti Színház
Szerda	Crampton mester	—	Az alvajáró. Búbatündér	Szöke Katalin	A varázsgyűrű	Ifjuság	—
Csütörtök d. u.	—	—	Parasztbecsület. A piros ezüstpó.	Trilby	A peleskei nótárius	A kikapós patikárius	—
Este	Vizkereszt	—	—	Szöke Katalin	Náni	A gésák	—
Péntek	Folt, amely tisztít	Az ezred leány	—	Couliisset ur	A varázsgyűrű	A kikapós patikárius	—
Szombat	Folt, amely tisztít	—	Lammernori Lucia	Szöke Katalin	A kukta-kisasszony	Menyecske kisasszony	—
Vasárnap d. u.	A velencei kalmar	—	Tannhäuser	Trilby	Ezer év	A kikapós patikárius	—
Este	Folt, amely tisztít	—	—	Couliisset ur	Az ördög mátkája	Menyecske kisasszony	—

Számok kiutaltatása. (307)
 3 literes üveg **legfin. bányai szilvélum** portó és csomagolással együtt 5.00 és 5.— frt utánvét vagy előfizetés mellett.
SCHATTELES MIHÁLY, Lugos (Bánát) 32. sz.
 ALAFITTATOTT 1859-ben.

MOSO GEPEK
 a legjobb Magyarok Facsarók
 és minden emélt ház ipart és **gőzmosodák részére** szükséges berendezéseket jótállással szállít.
Gardner és Knopp
 Ágyazás-Kapcsolás-Építési Iroda
Bécs, XIII., Linzerstrasse 8. sz.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

AGATOL Szájviz
 leghatásosabb Antisepticum a száj- és fogaknak 5 csepp elegendő.
 Mindenhol kapható. Mindenütt kapható.
 Societé de produits hygiéniques.
STAPLER & Co., Bécs, XVIII., Gertsgasse 27.
 Raktár: Dr. Egger Leó és Egger I. gyógytárban a „Nador”-hoz, Budapest, VI., Váci-körút 17. sz. (308)

Magyar királyi államvasutak. Igazgatóság.

18983—97. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak alóli igazgatósága az 1898. év folyamán összegyűlő és nélkülözhetővé váló különböző **ócska anyagokat** (sinek és fémműek kivételével) értékesíteni óhajtván, ezek eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet.

Az átengedett anyagok átvétele és eltávolítása tekintetében az alább idézett feltételek irányadók, de az 1898. évi november hó végéig összegyűlendő anyagok feltétlenül ugyanazon év december hó 25-ike előtt, a december hóban összegyűlendők, pedig a következő 1899. évi január hó 25-ig átveendőek s eltávolítandók.

A pályázni kívánók kéretnek, hogy beírjék 50 kros magyar bélyeggel ellátott ajánlatukat a magy. kir. államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályához (VI., Andrássy-ut 73., II. em. 43. ajtó) következő czimzessel: „Ajánlat ócska anyagok megvételére a 18983/97. számhoz” **1898. január hó 28-ik napjának déli 12 óráig** benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlatok kizárólag ezen célra rendelt és az említett anyag- és leltár beszerzési szakosztályban ingyen kapható ajánlati nyomtatványon és annak rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki. A magy. kir. államvasutak részéről határozottan kikötötték, hogy az anyagokért felajánlandó egységek, vagy az illető gyűjtő szertárban, vagy pedig az ajánlatban meghatározandó távolságra való bérmentes szállítás kikötésével tétessenek, honnét a vevő fél az anyagot saját költségén tartozik továbbítani. A bérmentes szállítás csakis a máv. saját vonalaira köthető ki. Nem az általunk kapott nyomtatványon kiállított, vagy a fentiekől eltérő feltételeket tartalmazó ajánlatok nem vehetők figyelembe.

Az ajánlattevő magára nézve is kötelezőknek elismeri az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122291/96. szám alatt fenálló feltételeinket, melyek aláírásával és 15 kros bélyeggel ellátva okvetlenül ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek nyomtatványtárunknál példányonként 15 krral megszerzethetők. Vidékieknek ezen feltételek a megfelelő ár és a szükséges postabélyeg előzetes beküldése esetén megküldetnek. Az ócska anyagok részletes kimutatása anyag- és leltárbeszerzése szakosztályunkban kapható.

Bánatpénzre a megvenni szándékolt mennyiség és az azért felajánlott egységár szerint kiszámított értékösszeg 5%-a az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt egy nappal déli 12 óráig készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban főpénztárunknál leteendő. A bánatpénzt az ajánlattal egy boríték alatt nem szabad beküldeni.

Bánatpénz, vagy a fentidézett alóli feltételek nélkül, ugyszintén elégtelen bánatpénzzel, vagy elkésve beérkező ajánlatok, vagy olyanok, melyek a feltételektől eltérnek, figyelembe vételre nem számíthatnak, ugyszintén olyanok sem, melyekben javítások, vagy vakarások fordulnak elő. Pótajánlatok egyáltalában nem vételnek tárgyalás alá.

Az ajánlati ár számokkal és betűkkel olvashatóan kiteendő.

Az ócska anyagoknak esetleges csomagolási költségeit a vevő czég tartozik viselni.

Az ajánlattevő ajánlatával a pályázat eredményének eldöntéseig kötelezettségben marad, ezt tehát időközben vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok tetszés szerinti részmennyiségre szólhatnak, de a magy. kir. államvasutak igazgatósága is fentartja magának azon jogot, hogy tetszés szerinti részmennyiséget engedheszen át, melyet ajánló — ha csak az ellenkezőt ki nem kötötte — elfogadni köteles.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja továbbá magának a jogot, hogy az ajánlatok közt, tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson, s hogy végre a cél elérére másféle intézkedéseket is teheszen.

Budapest, 1897. december hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnymot nem díjaztatik.)

Polzer C. és Zárta
 cs. és kir. udvari szállítók.
Budapest, Gizella-tér 5.
 a Haas-palota átellenében. (137)
 Ajánlja
tűzbiztos és betörésmentes pénzszekrényeit,
 pánczélteteit, pánczélszekrényeit, pánczöltressorjait a legújabb szisztéma szerint, valamint ékszerállványokat berendezéssel kazettákat, másolóprécsket a legutánjósabb árakon.
Árjegyzékek ingyen.

A szépség titka!
Hölgyek
 százezrei fiatal, viruló arczezinüket a már évtizedek óta általánosan ismert, Párisban, dr. Lajosse hírneves udvari orvos által feltalált és kedvelt **RAVISSANTE-különleges-ségeknél** köszönik.

Ezeknek használatánál az arczbőr, nyak, karok és kezek gyönyörű szépek lesznek, a bőr finommá válik és a fiataloság zománcazával bír.

A felséges zománc alatt eltűnnek a himlőhelyek, szeplők, anyajegy, a ránczos arcz simává lesz.

Minden hölgy arcza vakító szép és finom marad.

Ezek az egyedüli, minden tekintetben ártatlan különlegességek, melyek használatát után a hölgyek mosakodhatnak, anélkül, hogy **csodálatos** hatása a bőrre nézve eltűnnek. (246)

Egy eredeti kisebb üveg Ravissante (nappali használatra, elegendő 3 hónapra) **1.50**

Eredeti nagy üveg (elegendő 6 hónapra) **2.50**
 (három arnyalatban: hófehér, rózsaszínű és testszínű Rachel)

Ravissante-arczpor (Poudre-Ravissante — Lejosse — Páris) **60 kr.** és **1 frtos** eredet dobozokban 3 arnyalatban: **szőkéknek: hófehér; rózsaszínű és testszínű Rachel barnáknak.**

RAVISSANTE-szappan drbja **50 kr.** Az összes pipere-szappanokat felölmúlja.

A valódi RAVISSANTE-különlegességek a kezek ápolásához és az arcz azonnali szépítéséhez különösen ajánlatok; hatásuk **felölmúlja** a forgalomban levő összes hasonló ugynevezett szépítőszereket, megérdemlik tehát e kimagasló tulajdonságaiknál fogva, hogy egyetlen család mosdóasztalán se hiányozzanak.

E különlegességek csodás hatásáért teljes garanciát vállalunk.

Számtalan köszönő és elismerő-levelünk van a legfelsőbb körökből és csakis a diszkréció tiltja azok közzétételét.

Kapható nagyban és kicsinyben valódi minőségben a következő gyógyszerárakban:

TÖRÖK JÓZSEF, Király-utca; Török Sándor, Andrássy-ut; Molnár és Moser, Korona-herczeg-utca.

Naponta postai szállítás a legnagyobb diszkréció mellett.

Értéktelen utánzásoktól óvakodjunk.

Antisepticus és hygienicus
HÖLGY-ÓVSZER.
 Teljes bírtos hatással, használatban kiméletes és nem kellenek többé semminemű gyöngédelen és ártalmas gumi vagy spongya-cikkok. 1 doboz (12 db) ára 1 frt 50 kr. pontos használati utasítással. 1 frt 75 kr. előleges beküldése után bérmentve. Kapható a fentlaltól.
László József gyógyszerésznél,
 Maros-Ujvár (Erdély). (189)